বি. এইচ্. কলেজ আলোচনী

২০০৩-২০০৪ ইং বৰ্ষ

17

তত্ত্বাবধায়ক ঃ ড° বিষ্ণু চৰণ দাশ

সম্পাদক ঃ ৰেকিবুল ইছলাম (ৰিংকু)

NOT FOR ISSUE

বি. এইচ্. কলেজ আলোচনী

৩০ তম্ সংখ্যা

২০০৩ - ২০০৪ চন

B. H. COLLEGE LIBRARY
ESTD.: 1966
P.O.-HOWLY :: BARPETA :: ASSAM

প্ৰতি,

প্ৰীতি আৰু শুভেচ্ছাৰে ....

B. H. COLLEGE LIBRARY
Class No. ....
Book No. ....
Acc. No. 17

সম্পাদক

তত্বাৱধায়ক
অধ্যাপক ড° বিষ্ণু চৰণ দাশ

সম্পাদক
ৰেকিবুল ইছলাম (ৰিংকু)

বি. এইচ্. কলেজ আলোচনী

৩০ তম্ সংখ্যা

২০০৩ - ২০০৪ চন

সম্পাদনা সমিতি

সভাপতি ঃ অধ্যক্ষ ড° ৰমেন্দ্ৰ কুমাৰ দাস

তত্বাৱধায়ক ঃ অধ্যাপক ড° বিষ্ণু চৰণ দাশ

সম্পাদক ঃ ৰেকিবুল ইছলাম (ৰিংকু)

সদস্য ঃ উপাধ্যক্ষ ড° কৃষ্ণকিংকৰ মহন্ত

অধ্যাপক শ্ৰী গুণীন্দ্ৰ নাথ চৌধুৰী

অধ্যাপক ড° অমল চন্দ্ৰ ভৌমিক

অধ্যাপিকা শ্ৰীমতী ফুলকুমাৰী কলিতা

অধ্যাপক শ্ৰী ৰাম অৱতাৰ সাৰদা

শ্ৰী চিৰাজুল আহমেদ (সাধাৰণ সম্পাদক)

অধ্যাপক শ্ৰী ধীৰাজ শৰ্মা

বেটুপাত ঃ শ্ৰী ধ্ৰুৱ কুমাৰ তালুকদাৰ, বৰপেটা

অলংকৰণ ঃ দীপক দাস

অংগ সজ্জা ঃ দীপক দাস, ৰেকিবুল ইছলাম

আলোকচিত্ৰ ঃ ষ্টুডিঅ' চিত্ৰশ্ৰী, হাউলী

অক্ষৰ বিন্যাস ঃ দীপক দাস

মুদ্ৰণ ঃ ৰঙালী অফছেট্, শিমলাগুৰী, বৰপেটাৰোড্।

কৃতজ্ঞতা স্বীকাৰ ঃ

বি. এইচ্. কলেজ আলোচনী সম্পাদনা সমিতি

বি.এইচ্. কলেজৰ অধ্যাপক-অধ্যাপিকা আৰু ছাত্ৰ-ছাত্ৰী বৃন্দ

বি.এইচ্. কলেজ ছাত্ৰ একতা সভা (২০০৩-২০০৪)

এই সংখ্যাৰ সমূহ লেখক-লেখিকাবৃন্দ

ধন্যবাদ জ্ঞাপন ঃ

ৰঙালী অফছেট প্ৰিণ্টাৰ্চ, শিমলাগুৰী (বৰপেটাৰোড)

ষ্টুডিঅ' চিত্ৰশ্ৰী, হাউলী

সম্পাদকৰ টোকা ঃ

আলোচনীত প্ৰকাশিত লিখনী সমূহ প্ৰয়োজন অনুসৰি সম্পাদনা সমিতিয়ে সংশোধন কৰিছে, তদুপৰি কম সময়ৰ ভিতৰত ছপা কৰি উলিয়াব লগা হোৱা বাবে, লেখক-লেখিকাই যদি অইনৰ লিখনী নকল কৰি প্ৰকাশ কৰিছে, তেন্তে সেয়া হৈছে সম্পাদকৰ সম্পূ অজ্ঞাতবশতঃ আৰু ইয়াৰ বাবে সম্পাদকৰ লগতে সম্পাদনা সমিতি দায়বদ্ধ নহয়।

राष्ट्रीय मूल्यांकन एवं प्रत्यायन परिषद

विश्वविद्यालय अनुदान आयोग का स्वायत्त संस्थान

NATIONAL ASSESSMENT AND ACCREDITATION COUNCIL

An Autonomous Institution of the University Grants Commission

Certificate of Accreditation

The Executive Committee of the
National Assessment and Accreditation Council
on the recommendation of the duly appointed
Peer Team is pleased to declare the

B. H. College

Howly, Barpeta, affiliated to Gauhati University, Assam as

Accredited

at the B++ level.

Date : January 08, 2004

Director

- This certificate is valid for a period of Five years with effect from January 08, 2004.
- An institutional score (%) in the range of 55-60 denotes C grade, 60-65 - C^{+} grade, 65-70 - C^{++} grade, 70-75 - B grade, 75-80 - B^{+} grade, 80-85 - B^{++} grade, 85-90 - A grade, 90-95 - A^{+} grade, 95-100 - A^{++} grade (upper limits exclusive)

উচৰ্গা

ড° নিৰ্মলপ্ৰভা বৰদলৈ বাইদেউলৈ

অসমীয়া সাহিত্য সংস্কৃতি জগতৰ উজ্জ্বল জ্যোতিষ্ক আৰু

একাধাৰে গীতিকাৰ, সুৰকাৰ, কবি, নাট্যকাৰ,

গল্পকাৰ, উপন্যাসিকা, প্ৰবন্ধকাৰ, গৱেষক

তথা বিশিষ্ট লোক-সংস্কৃতিবিদ প্ৰয়াত

ড° নিৰ্মলপ্ৰভা বৰদলৈ বাইদেউৰ

চৰণ কমলত বি. এইচ. কলেজৰ

আলোচনীৰ এই সংখ্যা উচৰ্গা কৰা হ'ল।

— সম্পাদনা সমিতি

অশ্ৰুসিক্ত শ্ৰদ্ধাঞ্জলি

স্বৰ্গীয় উপাধ্যক্ষ দিলীপ ৰঞ্জন দত্ত

জন্ম : ১ জানুৱাৰী, ১৯৪৩ ইং চন

মৃত্যু : ২৫ জুন, ২০০৪ ইং চন

স্বৰ্গীয় উপাধ্যক্ষ গুণীন্দ্ৰ নাথ চৌধুৰী

জন্ম : ১ ফেব্ৰুৱাৰী, ১৯৪৮ ইং চন

মৃত্যু : ৮ জানুৱাৰী, ২০০৫ ইং চন

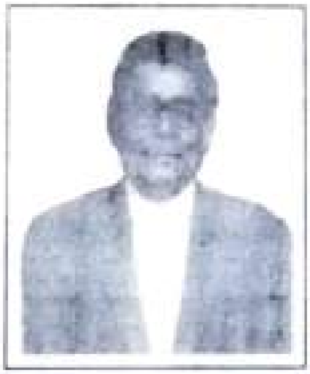

স্বৰ্গীয় অধ্যাপক খৰ্গেশ্বৰ নাথ

জন্ম : ২৭ নৱেম্বৰ, ১৯৪২ ইং চন

মৃত্যু : ১৩ ডিচেম্বৰ, ২০০৪ ইং চন

অপ্ৰত্যাশিতভাৱে আমাক কন্দুৱাই থৈ যোৱা উপাধ্যক্ষ ˚ দিলীপৰঞ্জন দত্তদেৱ, উপাধ্যক্ষ ˚ গুণীন্দ্ৰ নাথ চৌধুৰীদেৱ আৰু অসমীয়া বিভাগৰ অৱসৰ প্ৰাপ্ত অধ্যাপক ˚ খৰ্গেশ্বৰ নাথদেৱলৈ আমাৰ অশ্ৰু সিক্ত শ্ৰদ্ধাঞ্জলি নিবেদিছোঁ।

- সম্পাদনা সমিতি

ISMAIL HUSSAIN
Minister,
Irrigation, Soil Conservation, etc.,
Assam, Dispur.

Telephone | 2260194 (O)
2261738 (R)

Date 30-7-05

MESSAGE

I am glad to know that B. H. College Students Union is going to publish its College Magazine for the Session 2003-04.

A College Magazine definitely goes a long way to foster and develop the literary activities of the young and aspiring students. I hope, B. H. College Magazine will also serve this purpose.

I wish all success to the B. H. College students community.

30/7/05

Minister
and
President, G. B., B. H. College,
Howly.

We warmly welcome

Hon'ble Dr. Kunja Kusum Kakati (Baideo),
who took over the charge as Principal,
B. H. College, Howly, on 1st August, 2004.

Members of the Editorial Board, B.H. College Magazine, 2003-04.
(From L to R) : Dr. B. C. Dash (Prof. -in-charge, B.H.College Magazine), Prof. R.A. Sarda, Dr. K. K. Kakati (Principal), Dr. A. C. Bhowmick (Vice-Principal), Prof. (Mrs.) P.K. Kalita, Prof. Dhiraj Sharma, Rekibul Islam (Editor, Magazine)
Absent : Prof. G. N. Choudhury, G.S. and Vice-President, Students' Union.

Smriti Tarpan! Hon'ble Principal Dr. R. K. Das offers floral tribute to the departed daughters at 'Seven Sisters' Memorial Corner' (which was erected during his tenure) on the occasion of Freshers' Social, 2003-04.

Mr. S. N. Das, Retired Founder Principal B. H. College inaugurates the 38th College Week and Prize distribution ceremony by liting earthen lamps. Also seen along with him (from left to right) Sirajul Ahmed, G. S., Mr. Jadavendra Biswas, Mr. Paramananda Das (two founder fathers of the college) and V.P., Students' Union.

The last but not the least flow from the endearing pen of our beloved Principal Dr. R. K. Das, in the company of his compatriot, Vice-principal Dr. K. K. Mahanta, on the eve of their day of superannuation i.e. 31st of July, 2004.

Dr. K. K. Mahanta, Hon'ble Vice-Principal, offers floral tribute at the 'Seven Sisters' memorial statue on the occasion of Freshers' Social, 2003-04.

The last minute's philosophical musing! Our beloved Vice-Principal pondering over the past before his day of superannuation on 31st, July, 2004.

The moments of engaging Interaction! B. H. College Students interacting with the NAAC Peer Team. Mahammad Khan (M. Com student) and the G. S., Students' Union, are seen taking part.

A moment of Ecstasy or Concern!
B. H. College Family warmly welcomes the NAAC Peer Team (on 29th, October, 2003) comprising Dr. A. D. Mukhopadhyay, Vice-Chancellor, Vidyasagar University, Midnapur (Chairperson), Dr. Jagannath Patil (Co-ordinator) and Dr. J. K. Mahapatra, Professor of Pol. Sc., Berhampur University, Orissa.

Members of the Executive Body, B.H. College, Students' Union, 2003-04.

itting from L to R - Late Prof. G. N. choudhury, Dr. K. K. Mahanta (Ex.-Vice-Principal) Dr. K. K. Kaka (Principal), Dr. R. K. Das (Ex-Principal), Prof. A. C. Kalita (Union incharge).

anding from L. to R - Prof. Billal Hussain, Faruk Abdullah (Secy., Debate & Symposium), Dhriti Roy (Secy Athletics), Rekibul Islam (Magazine Secretary), Prof. Damodar Choudhury, Sirajul Ahme (G.S.) Iqbal Hussain (Secy., Social Service), Abdur Rahim Ahmed (Vice-President) Gautam Das (Asst. G. S.), Shovana Begum (Secy., Girls' Common Room), Ali Ahme Khan (Secy., Gymnastic), Pinku Das (Secy., Major Games)

sent : Mohammad Khan (Vice-president), Mehboob Hussain (secy., Minor Games), Mrinal Jyoti Das (Secy., Boy mmon Room)

সম্পাদকীয়

"ৰূপান্তৰেহে জগত দূনীয়া কৰে"

- জ্যোতি প্ৰসাদ

বৰ্তমানৰ সমাজখন অসুস্থ স্বাস্থ্যৰে জীয়াই আছে। মানৱীয় মূল্যবোধ দিনে দিনে নোহোৱা হৈ আহিছে। নীতি-নীতিৰ ঠাইত দুৰ্নীতি সমাজৰ 'ভূষণ'ত পৰিণত হৈছে। মানুহৰ অভাৱ বাঢ়ি আহিছে, সংস্থাপনৰ সা-সুবিধা কমি আহিছে এচাম মানুহে ক্ষমতা আৰু সম্পদ নিজৰ কুক্ষীগত কৰিছে। উগ্ৰবাদী, সাম্প্ৰদায়িক, বিভেদকামী শক্তিৰ হাতত বাৰে-বাৰে লাঞ্ছিত হৈছে মানৱতা। পুষ্পসদৃশ কণ কণ শিশুহঁতৰ বক্ষস্থল ভেদ কৰিছে আসুৰিক শক্তিৰ বুলেটে।

এনেকুৱা সামাজিক পৰিৱেশত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ জীৱন-দৰ্শন, আশা-আকাংক্ষাৰ গতি নিৰ্ধাৰণ অতিকৈ জটিল হৈ পৰিছে। সেয়ে আমাৰ এনেকুৱা সামাজিক পৰিস্থিতিৰ পৰিবৰ্তন কৰি ব্যক্তি-প্ৰতিভা বিকাশৰ পথ সুগম কৰিব লাগিব।

এইক্ষেত্ৰত সাহিত্য-সংস্কৃতিয়েই উল্লেখযোগ্য ভূমিকা যুগে যুগে গ্ৰহণ কৰি আহিছে। বৰ্তমানৰ নৱ প্ৰজন্মৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে অধ্যয়নেৰে শুদ্ধ মতাদৰ্শ গ্ৰহণ কৰি অনুসন্ধান আৰু বিশ্লেষণেৰে সমাজৰ ভুল-ভ্ৰান্তিবোৰ আতৰাই প্ৰতিবাদী নৈতিক স্বচ্ছ মনৰ অধিকাৰী কৰি গঢ়ি তুলিব লাগিব। তাৰ বাবে বৰ্তমানৰ সাহিত্যিক, সাংবাদিক বুদ্ধিজীৱি সকলেই তেওঁলোকৰ বলিষ্ঠ লেখনীৰ জৰিয়তে সুস্থ সমাজ গঢ়াৰ নেতৃত্ব ল'ব লাগিব। আজিৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ মাজৰ পৰাই 'জ্যোতি প্ৰসাদ', 'বিষ্ণুৰাভা'ৰ দৰে সাহিত্যিক শিল্পী ওলাই আহি এক বিপ্লৱৰ সূচনা কৰিব পাৰিলেহে ৰূপান্তৰ আহিব - যি ৰূপান্তৰে সামাজিক পৰিৱেশ সুন্দৰ কৰিব।

সাহিত্যই সৃষ্টি কৰিব এখন সৰ্বাংগ সুন্দৰ সমাজ। শংকৰ-আজানৰ অসমভূমিত বিভিন্ন জাতি-জনগোষ্ঠীৰ মাজত বৰ্তী থকা সাতামপুৰুষীয়া সম্প্ৰীতিৰ এনাজৰীডাল আৰু অধিক মজবুত হওঁক আজিৰ চাম সাহিত্যিকৰ সাহিত্য সৃষ্টিৰ জৰিয়তে তাৰেই কামনা কৰিছো।

আমাৰ বি, এইচ, কলেজৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ প্ৰতিভা বিকাশৰ প্ৰধান সাৰথি মহাবিদ্যালয়ৰ আলোচনীখন প্ৰকাশৰ পথলৈ আগবঢ়াই নিয়াৰ প্ৰতিটো মুহূৰ্তত সজ পৰামৰ্শ আৰু সহযোগ আগবঢ়োৱা শ্ৰদ্ধাৰ অধ্যক্ষা কুঞ্জ কুসুম কাকতি, আলোচনী বিভাগৰ তত্বাৱধায়ক মাননীয় ড° বিষ্ণু চৰণ দাশ চাৰ, আলোচনী সম্পাদনা সমিতিৰ সমূহ সদস্য / সদস্যা বৃন্দ, লেখক-লেখিকা, ছাত্ৰ একতা সভাৰ সদস্য/ সদস্যা বৃন্দৰ উপৰিও মোৰ বন্ধু-বান্ধৱীসকল হাফিজুৰ, মহিবুল, বক্তিয়াৰ, খাহিদ, ছহলামুদ্দিন, সবিতা, হালিম, চিৰাজুল, ৰাজীৱ, মঞ্জুৱাৰা, পিংকি, সংগীতা, ছাইফুল, ছামছুম নেহাৰ (কবিতা), ফজল আদিলৈ আন্তৰিক শুভেচ্ছা আৰু কৃতজ্ঞতা যাঁচিলো।

সদৌ শেষত মোৰ অজানিত ভুলৰ বাবে ক্ষমা বিচাৰি শিক্ষা আৰু সম্প্ৰীতিৰ মিলনক্ষেত্ৰ বি, এইচ, কলেজৰ লগতে আলোচনীখনৰ সৰ্বাঙ্গীন উন্নতি আৰু দীৰ্ঘায়ু কামনা কৰি মোৰ প্ৰতিবেদনৰ মোখনি মাৰিছোঁ।

জয় আই অসম

জয়তু বি, এইচ, কলেজ

জয়তু বি, এইচ, কলেজ ছাত্ৰ একতা সভা

ৰেকিবুল ইছলাম (ৰিংকু)
আলোচনী সম্পাদক
বি, এইচ, কলেজ (হাউলী)

বিদায় অভিভাষণ

১০ জানুৱাৰী ২০০৫

ড° কমলেশ কুমাৰ দাস
প্ৰাক্তন অধ্যক্ষ, বি.এইচ. কলেজ

শ্ৰদ্ধাৰ মহোদয়, বি. এইচ. কলেজৰ প্ৰতিষ্ঠাপক অধ্যক্ষ শ্ৰদ্ধাৰ শ্ৰীযুত সত্যনাথ দাস দেৱ, কৰ্মৰত সময়ছোৱাৰ প্ৰিয় সহকৰ্মী বন্ধু-বান্ধৱীসকল।

কৃতজ্ঞতাৰে আপোনালোক সকলোটিকে মোৰ সশ্ৰদ্ধ প্ৰণিপাত নিবেদন কৰিছো। প্ৰায় বত্ৰিশ বছৰ কাল আপোনালোকৰ মৰম-চেনেহৰ কোলাত উঠি-বাঢ়ি থাকি মোৰ ২০০৪ চনৰ ৩১ জুলাই তাৰিখে চৰকাৰী নিয়মানুসাৰে কৰ্ম জীৱনৰ পৰিসমাপ্তি ঘটাই আপোনালোকৰ মাজৰ পৰা আঁতৰি আহিলো। আজি বিদায় সম্ভাষণ অনুষ্ঠানত আপোনালোকে প্ৰদৰ্শন কৰা ভালপোৱা, শুভেচ্ছা আৰু আশীৰ্বাদপুষ্ট আচৰণ আৰু মৌ-সনা ভাষণে মোক বাৰুকৈয়ে অভিভূত কৰিছে।

এই কলেজৰ চৌহদে মোক বিগত দিনবোৰত দেছে দিলে। প্ৰাপ্তিৰ তুলনাত মই বৰ বিশেষ ধৰণে প্ৰতিদান আগবঢ়াব নোৱাৰিলো। তথাপিও পাৰ্যমানে নিঃস্বাৰ্থ সেৱা আগবঢ়াবলৈ চেষ্টাৰ ত্ৰুটি-বিচ্যুতি কৰা নাছিলো বুলিয়েই মোৰ ধাৰণা।

মোৰ বাৰে বাৰে মনত পৰিছে শিক্ষক-কৰ্মচাৰী, বন্ধু-বান্ধৱী সকলে আমাৰ প্ৰতি প্ৰদৰ্শন কৰা সহানুভূতি, ১৯৮০ চনৰ জানুৱাৰী মাহত আমাৰ পৰিয়ালত দেখা দিয়া বিপৰ্যয়ৰ সময়ত শিক্ষক গোটৰ দৰদী হৃদয়ে আশু-আৰোগ্য কামনা কৰি প্ৰেৰণ কৰা বাৰ্তাই। যাৰ ফলত আমি শীঘ্ৰে আৰোগ্য লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছিলো। এনে মানৱীয় আচৰণ আমি কেতিয়াও পাহৰিব নোৱাৰিম।

বন্ধু সকল, শিক্ষকতাৰ দৰে পবিত্ৰ নিস্বাৰ্থ কৰ্মত ব্ৰতী হোৱাৰ প্ৰবল ইচ্ছাই মোক কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ অধীনস্থ পদোন্নতি আৰু অন্যান্য চৰকাৰী সা-সুবিধাৰে পৰিপূৰ্ণ বহল ক্ষেত্ৰ এখনৰ পৰা বেচৰকাৰী কলেজৰ শিক্ষক হ'বলৈ টানি আনিলে। ১৯৭২ চনৰ আগষ্ট মাহৰ দুই তাৰিখে ৰাজনীতি বিজ্ঞান বিভাগৰ প্ৰৱক্তা পদত যোগদান কৰি আন চাকৰিৰ আশা-পৰিকল্পনা বাদ দি নিজকে আদৰ্শ শিক্ষক হিচাপে গঢ়ি তোলাত ব্ৰতী হ'লো। শিক্ষক হিচাপে কিমান দূৰ ফলৱতী হ'লো ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে বিচাৰ কৰিব। মই দৃঢ়তাৰে কব পাৰো যে মই মোৰ দায়িত্বৰ প্ৰতি কেতিয়াও অৱহেলা কৰা নাছিলো। ১৯৯২ চনৰ পৰা বিভাগীয় মুৰব্বী আৰু পৰৱৰ্তী কালত অধ্যক্ষ হিচাপে কাৰ্যনিৰ্বাহ কৰি থকা সময়ছোৱালৈকে সহকৰ্মী, কাৰ্য্যালয় সহায়ক আৰু ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ প্ৰতি ন্যায় বিচাৰ আৰু সততাৰে কাৰ্য্য সম্পাদন কৰা বুলি মই একান্তভাৱে বিশ্বাস কৰো।

১৯৯৯ চনৰ জুলাই মাহত মোক আমাৰ কলেজৰ অধ্যক্ষ বাছনি সমিতিয়ে অধ্যক্ষ পদৰ বাবে নিৰ্বাচিত কৰিলে আৰু ছয় অক্টোবৰ তাৰিখে পূৰ্ণাঙ্গ অধ্যক্ষ হিচাপে ভাৰপ্ৰাপ্ত অধ্যক্ষ ড° অৰুণ দাসৰ পৰা

কাৰ্যভাৰ গ্ৰহণ কৰিছিলো। বি. এইচ্. কলেজৰ সন্মানীয় আৰু অধিক দায়িত্বপূৰ্ণ পদটি চলাব পাৰিম নে নোৱাৰিম সন্দেহ জাগ্ৰত হ'ল। যাহওঁক পূৰ্বৱৰ্তী অধ্যক্ষ সকলৰ প্ৰেৰণা আৰু কলেজ পৰিচালনা সমিতিৰ দিহা-পৰামৰ্শ সাৰোগত কৰি, সহকৰ্মী সকলৰ অকুণ্ঠ সমৰ্থন-উৎসাহ আৰু কৰ্মচাৰী বৃন্দৰ সহযোগৰ আশ্বাসত অধ্যক্ষৰ গুৰু দায়িত্ব ভাৰ চলাই নিবলৈ অগ্ৰসৰ হওঁ। বিগত পাঁচ বছৰত তেখেত সকল আছিল মোৰ প্ৰধান ৰথী-মহাৰথী। আমাৰ কাৰ্যকালত কলেজলৈ যি সুনাম আৰু কৃতিত্বৰ সোঁত বৈ আহিছিল সেয়া মাথো তেখেত সকলৰ একনিষ্ঠ সহযোগৰ ফলশ্ৰুতি। ইয়াত মোৰ ফালৰ পৰা বিশেষ অৱদান নাই বুলিয়েই মোৰ ধাৰণা।

আমাৰ কাৰ্যকালৰ উল্লেখনীয় দিশটো হ'ল 'নাক'ৰ (NAAC) পৰিদৰ্শনৰ প্ৰস্তুতি আৰু মূল্যায়ণ। এই গোটেই প্ৰক্ৰিয়াটোৰ লগত বিশেষভাৱে কলেজ পৰিয়াল জড়িত। নিৰ্দ্ধাৰিত সময়ৰ ভিতৰত (NAAC) এ বিচৰা কলেজৰ তথ্য সম্বলিত আত্ম অধ্যয়ণ প্ৰতিবেদন (Self Study Report) ৰ প্ৰস্তুতি, কলেজৰ উন্নয়নমূলক কাম-কাজ আদি কামবোৰ সম্পাদন কাৰ্যত পৰিচালনা সমিতি, নিৰ্মাণ সমিতি, শিক্ষক-কৰ্মচাৰী, ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ অভূতপূৰ্ব সহযোগ চিৰস্মৰণীয় হৈ থাকিব। ইয়াৰ ফলশ্ৰুতি হ'ল (NAAC) ৰ B++ Grade । NAAC ৰ Peer Team ৰ পৰিদৰ্শনৰ সময়ছোৱাত পোৱা সহযোগিতাৰ বাবে আমি ব্যক্তিগতভাৱে কলেজ পৰিয়ালৰ আটাইৰে শলাগ লৈছো। অহা পাঁচ বছৰত হ'ব লগা পুনৰ মূল্যায়ণৰ বেলিকাত এনেদৰে আটায়ে কলেজৰ স্বাৰ্থত মাৰ বান্ধি থিয় দিব বুলি আমি নিশ্চয় আশা কৰিব পাৰো।

শিক্ষক বন্ধু-বান্ধৱী সকল, আপোনালোকে নিশ্চয় মন কৰিছে যে আমাৰ কাৰ্যকালত বিজ্ঞান শাখাক পূৰ্ণাংগ ৰূপ দিয়াৰ বাবে প্ৰচেষ্টা চলোৱা হৈছিল। পৰিচালনা সমিতিৰ পূৰ্ণ সহযোগ আৰু সমৰ্থনত বিজ্ঞান শাখাৰ প্ৰতিটো বিভাগত 'মেজৰ' পাঠ্যক্ৰম খোলা হ'ল। বন্ধ আৰু আনকি ৰবিবাৰেও নিষ্ঠা সহকাৰে পাঠদানত ব্ৰতী বিজ্ঞান শাখাৰ হিতৈষী আৰু যৎ কিঞ্চিৎ পাৰিশ্ৰমিক পোৱা শিক্ষক সকলে চৰকাৰৰ অনুকম্পা লাভ কৰিলে আমি নিশ্চয় আনন্দিত হ'ম।

বন্ধু-বান্ধৱী সকল, মোৰ সকলোবোৰ প্ৰশাসনিক সিদ্ধান্তই সঠিক বা নিৰ্ভুল আছিল বুলি মই কেতিয়াও নকওঁ। ইয়াৰ বিচাৰ আপোনালোকৰ। কৰ্ত্তব্যৰ খাতিৰত কেতিয়াবা আপোনালোকৰ ওপৰত কঠোৰ দৃষ্টি-ভঙ্গী ল'ব লগা হৈছিল। ফলত আপোনালোকে নিশ্চয় মানসিক আঘাত পাইছিল। অনুৰূপ মযো সংঘাতত ভুগিছিলো।

মোৰ চমু কাৰ্যকাল ছোৱাত অজানিতভাৱে ত্ৰুটি-বিচ্যুতি থাকি যাব পাৰে। তাক জানো আপোনালোকে মৰিষণ নকৰিব? মই আজি পুনৰবাৰ নিশ্চিতভাৱে দোহাৰিছো যে কলেজৰ স্বাৰ্থৰ বিপৰীতে কোনো কাম কৰা নাছিলো।

সামৰণিত মই অকপটে স্বীকাৰ কৰিছো যে বি. এইচ্. কলেজে মোক অধ্যক্ষ পদত অধিষ্ঠিত কৰি অসমৰ ইমূৰৰ পৰা সিমূৰলৈ বহুতৰে লগত চিনাকি হোৱাৰ সুযোগ দিলে। আপোনালোকৰ লগতে মোৰো মান-মৰ্য্যাদা বৃদ্ধি হ'ল বুলি নিশ্চয় অনুভৱ কৰিব পাৰো। আমাৰ কলেজৰ সুখ-দুঃখৰ সমভাগী হবলৈ পালে আৰু ইয়াৰ প্ৰগতিৰ বাবে কিঞ্চিৎ বৰঙণি যোগাব পাৰিলে নিজকে ধন্য মানিম।

জয়তু বি. এইচ্. কলেজ ।

ড° ৰমেন্দ্ৰ কুমাৰ দাস

অসমীয়া শিতান

ভিতৰ চ'ৰাত

প্ৰবন্ধ

- ➢ জাতি গঠনত শিক্ষক, চৰকাৰ আৰু জনসাধাৰণৰ দায়দায়িত্ব ✍ ড° অমল ভৌমিক - ১
- ➢ "অসমীয়া আৰু বাঙালী সমাজৰ বিয়াগীত" ✍ ফুলকুমাৰী কলিতা - ৩
- ➢ সোঁৱৰণ - ড° নিৰ্মলপ্ৰভা বৰদলৈ বাইদেউলৈ ✍ মোঃ মাহফুজুৰ ৰহমান - ৮
- ➢ পৰিৱেশ, বনাঞ্চল আৰু অনাগত ভৱিষ্যত ✍ ড° সুস্মিতা চক্ৰৱৰ্ত্তী - ১০
- ➢ 'এন ফ্ৰাংকৰ ডায়েৰী' 'ইহুদী অত্যাচাৰৰ এক অধ্যায়' ✍ চন্দনা দাস - ১৪
- ➢ বিশ্বায়ন ঃ মুক্ত অৰ্থনীতি ✍ অৰ্চনা বৈশ্য - ১৬
- ➢ ভাৰতীয় সংস্কৃতিৰ ধাৰা ✍ সৃজন চন্দ্ৰ নাথ - ২০
- ➢ শিক্ষানুষ্ঠানত নৈতিক শিক্ষাৰ প্ৰয়োজন ✍ মেছেৰ আলী আহমেদ - ২৫
- ➢ বিশ্বাস ✍ ড° গুণীন্দ্ৰ দাস - ২৭

চুটি গল্প

- ➢ জোনাক নিবিড় ৰাতি ✍ ড° সিদ্ধেশ্বৰ বৰ্ম্মা - ৩১
- ➢ অভ্যুত্থানমধৰ্ম্মস্য ✍ দীপ কুমাৰ ভট্টাচাৰ্য্য - ৩৪

কবিতা

- ➢ ফাগুনৰ ৰং ✍ কংকন কাকতি - ৩৯
- ➢ তুমি অনন্যা ✍ প্ৰতিভা দেৱী - ৩৯
- ➢ বিকল্প ✍ খুৰছেদ আলম - ৪০
- ➢ নদী ✍ চন্দনা দাস - ৪০
- ➢ প্ৰস্থান ✍ শিশিৰ কুমাৰ দাস - ৪১
- ➢ নীলাক্ষি ✍ দীপাংকৰ দাস - ৪১
- ➢ ঠিকনা ✍ শ্যামন্ত কলিতা - ৪২
- ➢ নিৰ্মালি .... তুমি অনন্যা ✍ দেৱজিৎ চৌধুৰী - ৪৩
- ➢ ধ্বংসৰ সূক্ষ্মতাত ✍ মনমিতা দাস - ৪৪

প্ৰবন্ধ

ভাষা কেৱল সাহিত্যৰ সজুঁলি নহয়। ই জাতি আৰু জাতীয় ইতিহাসৰ স্মৃতি চিহ্ন আৰু ই সমাজ উক্তিৰ সংকেত। ই মেঘৰ গাজনিৰ দৰে অকালতে মাৰ নাযায়; সাহিত্যৰ পাষাণময় গাত খোদিত হৈ থাকে।

- কালিৰাম মেধি

জাতি গঠনত শিক্ষক, চৰকাৰ আৰু জনসাধাৰণৰ দায়দায়িত্ব

ড° অমল ভৌমিক
মুৰব্বী অধ্যাপক, বাংলা বিভাগ

শিক্ষা মানুহৰ জৈৱিক প্ৰকৃতিক ক্ৰমান্বয়ে সংশোধন কৰি সামাজিক আৰু ক্ৰমবিকাশশীল জীৱত পৰিণত কৰি তুলিছে। শিক্ষাই মানুহক সত্য অন্বেষনত, প্ৰগতিৰ পথত আগুৱাই নিয়ে। বংশানুক্ৰমে যুগ যুগ ধৰি এই প্ৰক্ৰিয়া চলি আহিছে। মানৱ সমাজৰ ক্ৰমবিকাশৰ বিভিন্ন স্তৰত শিক্ষাৰ উদ্দেশ্য বিভিন্ন জনৰ দ্বাৰা বিভিন্নভাৱে ব্যাখ্যা কৰা হৈছে। শিক্ষাৰ অৰ্থ ব্যক্তিগতভাৱে উপলব্ধি কৰা সহজ কিন্তু সাৰ্বজনীন অৰ্থ কৰা বৰ কঠিন। বৰ্তমানে শিক্ষাৰ ব্যাপকতা ভীষণভাৱে বৃদ্ধি পাইছে। শিক্ষা মানুহৰ জীৱনৰ নিয়ন্ত্ৰণ শক্তি, পৰিচালিকা শক্তি, ভৱিষ্যতৰ গতি নিৰ্দ্ধাৰক শক্তি। সমাজৰ পৰিবৰ্তনশীলতাৰ লগতে সামাজিক শিক্ষাৰো পৰিবৰ্তন অৱশ্যম্ভাৱী। গতিকে শিক্ষাৰ ধাৰণা এটা জটিল প্ৰক্ৰিয়া। অখণ্ড জীৱন শিক্ষাৰ মূল বিষয়, খণ্ড জীৱনৰ খণ্ড শিক্ষা পক্ষপাতদুষ্ট আৰু অপৰিনত। এই শিক্ষা মানুহক সঙ্কীৰ্ণ, স্বাৰ্থান্বেষী কৰি তুলিছে বৰ্তমান যুগত।

ভাৰতীয় শিক্ষাৰ উদ্দেশ্যৰ লগত পাশ্চাত্য শিক্ষাৰ উদ্দেশ্যৰ মৌলিক পাৰ্থক্য আছে। মনক নিয়ন্ত্ৰণ কৰা আৰু আত্মাৰ উৎকৰ্ষ সাধন কৰা ভাৰতৰ যি শিক্ষাদৰ্শ, সেইটো পাশ্চাত্য শিক্ষাদৰ্শত অনুপস্থিত আৰু বৰ্তমান ভাৰতবৰ্ষতো ইয়াৰ অৱক্ষয় দেখা গৈছে।

১৯৯৯ ইং চনত ভাৰতত সংবিধান সংশোধনৰ মাজেদি প্ৰাথমিক শিক্ষাক শিশু সকলোৰ মৌলিক অধিকাৰৰ অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছে। শিশুৰ শিক্ষা গ্ৰহন বাধ্যতামূলক কৰা হৈছে। চৰকাৰে 'সৰ্বশিক্ষা অভিযান' কৰ্মসূচী হাতত লৈছে আৰু ইতিমধ্যে উক্ত পৰিকল্পনা ৰূপায়নৰ কামো আৰম্ভ কৰিছে। কিন্তু পৰিতাপৰ বিষয় পৰিকল্পনা ৰূপায়নকাৰী সকলৰ অজ্ঞতা উদাসীনতা, সঙ্কীৰ্ণ স্বাৰ্থ-পৰায়নতাৰ কাৰণে উক্ত পৰিকল্পনা ৰূপায়নত বিঘ্ন ঘটিছে। কাৰণ ৰূপায়নকাৰী সকলে সঠিক ৰূপায়নত আগ্ৰহী নহয় বা আন্তৰিক নহয়। পৰিকল্পনাটোক এওঁলোকে বহুতেই অৰ্থ আত্মসাৎ কৰাৰ উপায় হিচাবে গ্ৰহণ কৰা দেখা গৈছে। ফলস্বৰূপে পৰিকল্পনাটোৰ অচিৰেই অপমৃত্যু ঘটাৰ আশঙ্কা দেখা দিছে।

বয়স্ক শিক্ষা প্ৰকল্প, নিৰক্ষৰতা দূৰীকৰণ প্ৰকল্প ইত্যাদি সকলো চৰকাৰী প্ৰকল্প আমাৰ ৰাজ্যত ব্যৰ্থ হোৱাৰ মূলতে আছে আমাৰ প্ৰকল্প ৰূপায়নকাৰী সকলোৰ সদিচ্ছাৰ অভাৱ আৰু ব্যক্তিস্বাৰ্থ পূৰণৰ

ভিলায়। এই প্ৰৱণতা আমাৰ ৰাজ্যৰ নীতি নিৰ্দ্ধাৰক কলোৰ পৰা আৰম্ভ কৰি প্ৰশাসনৰ সৰ্বস্তৰত ব্যাপকতা ভ কৰাত সুস্থ আৰু সংভাৱে কাম সম্পাদন কৰাত ঘ্ন ঘটিছে। উৰ্দ্ধতন কৰ্তৃপক্ষৰ বহুতেই এই অনৈতিক ামত ব্যস্ত হোৱা দেখা গৈছে। বিচাৰৰ বাণী নীৰৱে ভৃতে কান্দিছে। বিচাৰ পোৱাৰ আশা বহুত দূৰত, অভিযোগ লিপিবদ্ধ কৰাৰো সুযোগ পোৱা নাযায়। কেতিয়াবা অভিযোগ বহুত চেষ্টাৰ ফলত নথিভুক্ত হলেও ওপৰ মহলাৰ সংশ্লিষ্ট স্বাৰ্থবাদী গোষ্ঠীৰ হস্তক্ষেপত সেইবোৰ দুৰ্নীতি, নীতিৰ অন্তৰ্ভুক্ত হৈ যায়। হায় নীতি-দুৰ্নীতিৰ বিচাৰ !

নীতি-দুৰ্নীতিৰ পুৰণি মূল্যবোধৰ পৰিবৰ্তন দেখা গৈছে। এনেকৈ বহু পুৰণি মূল্যবোধৰ অপমৃত্যু ঘটিছে বৰ্তমান তথাকথিত শিক্ষিত মানুহৰ সমাজত।

প্ৰাথমিক শিক্ষা ব্যৱস্থাৰ পিছত মাধ্যমিক, উচ্চ মাধ্যমিক আৰু মহাবিদ্যালয় বিলাকতো নৈৰাজ্য আৰু বিশৃঙ্খলা সৰ্বত্ৰ পৰিলক্ষিত হৈছে। উক্ত বিভিন্ন বিদ্যালয় আৰু মহাবিদ্যালয় সমূহৰ অন্তৰ্গত বিভিন্ন শিক্ষানুষ্ঠানত চৰকাৰেই অৰ্থনৈতিক সমস্যা সমাধানৰ কাৰণে সহজতম পথ বাছি লৈছে। শিক্ষানুষ্ঠান সমূহত খালি হোৱা শিক্ষকৰ, প্ৰধান শিক্ষকৰ পদ শূন্য কৰি ৰাখিছে। ৰাজ্যত নতুন নিযুক্তি বন্ধ ৰখা হৈছে বহু দিন ধৰি। দুই এজনক অস্থায়ী দায়িত্ব দি বছৰৰ পিছত বছৰ কাম চলাই লোৱা দেখা গৈছে, সামান্য অৰ্থৰ বিনিময়ত। শোষণৰ ধ্যান-ধাৰনাৰ পৰিবৰ্তন হৈছে বৰ্তমান সভ্যতাগৰ্বী মানুহৰ সমাজত। মেধাৱী, যোগ্যতা সম্পন্ন শিক্ষক সকলোক নামমাত্ৰ কৃপা বৰষুণিৰে প্ৰাথমিকৰ পৰা মহাবিদ্যালয় স্তৰলৈ বেচাৰী শিক্ষক সকলোক, আমাৰ বিবেচক সমাজে ধন্য কৰিছে।

কতো প্ৰতিবাদ নাই। এয়া যেন নিয়তিৰ পৰিহাস। উন্নতি গৰ্বী আধুনিক সমাজৰ, বিজ্ঞান প্ৰযুক্তিৰ যুগৰ আশীৰ্বাদ। প্ৰস্তুতি চলিছে নতুন বিশ্ব আবিস্কাৰৰ। উদাৰনীতি, মুক্ত অৰ্থনীতিৰ চৌদিশে পয়োভৰ। পদৰ সংখ্যা হ্ৰাস কৰি চৰকাৰী খৰচ কমোয়াৰ পৰিকল্পনাত কেন্দ্ৰ আৰু প্ৰদেশ চৰকাৰৰ যৌথ চুক্তিক ৰূপায়ন কৰাৰ ব্যৱস্থা লোৱা হৈছে। এই নীতি সকলো শিক্ষানুষ্ঠানৰ ক্ষেত্ৰতেই কাৰ্যকৰী কৰা হ'ব বুলি ধাৰণা কৰা হৈছে।

অসমৰ একশোকুৰিটা ঘাটি মঞ্জুৰি প্ৰাপ্ত মহাবিদ্যালয়ৰ মাজত নব্বইখন মহাবিদ্যালয়ত স্থায়ী অধ্যক্ষ পদ শূন্য হৈ আছে। শূন্য অধ্যাপক পদও যথেষ্ঠ। এইবোৰ সমস্যা ৰাজনীতিকৰণ কৰা হৈছে। ৰাজনৈতিক নেতাসকলে নানাৰকমৰ কৌশল অনুসৰন কৰিছে নানা প্ৰলোভনৰে। এওঁলোকৰ অদৃশ্য হাতৰ খেল আজি সকলোৱে বুজি পাইও নীৰৱ হৈ আছে। উক্ত ৰাজনীতিৰ প্ৰভাৱ ছাত্ৰ সকলোৰ ওপৰতো বাৰুকৈ পৰিছে। ছাত্ৰ একতা সভাৰ বছৰেকীয়া নিৰ্বাচনত ৰাজনৈতিক নেতা সকলে সক্ৰিয়ভাৱে যোগ দান কৰা দেখা গৈছে। অৰ্থ সাহাৰ্য্যকে আদি কৰি সকলো ধৰণৰ সাহায্য আজি ছাত্ৰ সকলে পাইছে। শিক্ষাৰ উদ্দেশ্য আজি মোসাহেব তৈৰীত পৰিণত হৈছে। চাকৰী শব্দৰ অৰ্থ হৈছে নানাধৰণৰ দাসত্ব। স্বাধীনভাৱে চিন্তা কৰাৰ শক্তি আজি অন্তৰ্হিত হবলৈ ধৰিছে শিক্ষিত সমাজত। স্বাৰ্থান্ধ তথাকথিত ৰাজনীতিক সকলোৰ হাতৰ পৰা শিক্ষাক ৰক্ষা কৰিবলৈ এতিয়াই সকলো শুভবুদ্ধি সম্পন্ন মানুহ আগবাঢ়ি আহিব লাগিব। এয়েই বৰ্তমান সময়ৰ যুগোচিত প্ৰত্যাহ্বান! ◆

"অসমীয়া আৰু বাঙালী সমাজৰ বিয়াগীত"

ফুলকুমাৰী কলিতা
মুৰব্বী অধ্যাপিকা, অসমীয়া বিভাগ

মানৱ সমাজত প্ৰচলিত বিভিন্ন সংস্কাৰৰ ভিতৰত বিবাহেই হৈছে শ্ৰেষ্ঠ সংস্কাৰ। সৃষ্টি ৰক্ষাৰ অন্যতম কৌশল বিবাহ হ'ল দুগৰাকী পুৰুষ নাৰীয়ে, পৰস্পৰে পৰস্পৰৰ ওপৰত অধিকাৰ সাব্যস্ত কৰিব পৰা এক মঙ্গলময় সামাজিক বিধান। "পৃথিৱীৰ মাতৃ" বুলি অভিহিত বিবাহৰ সুগভীৰ তাৎপৰ্যৰ ভিতৰত অতি চমুকৈ কবলৈ হলে বিবাহ সুশৃঙ্খল সমাজ জীৱনৰ অদৃশ্য অনুশাসন। যুগ্ম জীৱনৰ মুখ্য উদ্দেশ্য নিহিত - "ওঁ যদেতদ্ হৃদয়ং তব, তদস্তু হৃদয়ং মম। যদিদং হৃদয় মম, তদস্তু হৃদয়ং তব।।" - অৰ্থাৎ মোৰ হিয়া তোমাৰ হওক, তোমাৰ হিয়া মোৰ হওক; মইয়েই তুমি তুমিয়েই মই - বুলি মিলনৰ মহামন্ত্ৰ উচ্চাৰণ কৰি নৰ-নাৰীয়ে দাম্পত্য জীৱনৰ পাতনি মেলা এই বিবাহ অনুষ্ঠানৰ অন্যতম অলংকাৰ হ'ল বিয়াগীত বা বিবাহেৰ গান।

অসমীয়া আৰু বাঙালী দুয়োখন সমাজতে বিবাহ উপলক্ষে গোৱা গীতবোৰ নিৰক্ষৰ লোকসমাজৰ মূল্যবান সম্পদ। বিয়াগীত সমূহ বিয়া এখনৰ চলন্ত বিৱৰণী - বিয়াঘৰত কোন সময়ত কি অনুষ্ঠান সম্পন্ন হয়, বিয়াগীত শুনিলেই দূৰৈৰ পৰাই উক্ত অনুষ্ঠানৰ আভাস পাব পাৰি। হিন্দু শাস্ত্ৰই কয় পুৰুৰবা আৰু উৰ্ৱশীৰ বিয়াৰ শুভ লগনত স্বৰ্গৰ অপ্সৰা সকলেও বিয়াগীত গাইছিল। পৃথিৱীৰ প্ৰায় প্ৰত্যেক জাতিৰ মাজত বিয়াগীতৰ প্ৰচলন আছে। ভাৰতবৰ্ষৰ প্ৰতিটো জাতি উপজাতিয়েও নৰ-নাৰীৰ যুগ্ম জীৱন আদৰিবলৈ বিয়াগীতৰ আশ্ৰয় লয়। লোকসংস্কৃতিৰ অন্যতম ধাৰা লোক সাহিত্য। বিয়াগীত লোক সাহিত্যৰ সাতেসৰী। সমগ্ৰ ভাৰতবৰ্ষৰ নিচিনা অসম আৰু বঙ্গদেশও বিয়াগীতৰ ক্ষেত্ৰত পিছপৰা নহয়।

প্ৰতিখন সমাজৰ ৰীতি-নীতি, ধ্যান ধাৰণাৰ দাপোণ স্বৰূপে এই বিয়াগীত সমূহৰ ভাব আৰু বিষয়বস্তুৰ মাজত বিশেষ কোনো পাৰ্থক্য নাই। ইয়াৰ মূল কাৰণ হ'ল মানুহৰ চিন্তা ভাৱনাৰ সাৰ্ব্বজনীনতা।

লোকসংগীতৰ মাতৃভূমি ভাৰতবৰ্ষৰ অন্যান্য প্ৰদেশৰ বিয়াগীতৰ লগত অসমীয়া বিয়াগীতৰ কিছু পৰিমানে মিল থাকিলেও, চুবুৰীয়া ৰাজ্য বঙ্গদেশৰ লগত অসমীয়া বিয়াগীতৰ বাই ভনীৰ সম্পৰ্ক। বাঙালী সমাজৰ বিয়াৰ মঙ্গলাচৰণ, পাত্ৰকৰণ, ইষ্টদেৱতাৰ পূজা, পাণখিলি, বৃদ্ধিৰ বাৰা, সোণা কাপৰ, গঙ্গা নিমন্ত্ৰণ, দধিমঙ্গল, জল ভৰানো, বৰ কনে সাজানো, নখ কামানো, বৰ বৰণ, বধু বৰণ, মুখচন্দ্ৰিকা, বাসৰেৰ গান ইত্যাদি বহুতো "বিবাহেৰ গান" আছে। বাঙালী

সমাজৰ বিয়ানাম সম্পৰ্কে বঙ্গদেশৰ লোকসমাজ বিজ্ঞানী আশুতোষ ভট্টাচাৰ্য লেখে কৈছে যে - "প্ৰতি সন্ধ্যাই মেয়েদের মঙ্গল গীত গাইবার নিয়ম ছিল। বিয়ের জন্য এই সময়ে কুলো, পিঁড়ি, কলসী, হাড়ি ঘটি, সরা, ইত্যাদি যে সব বিয়ের কাজে লাগে তা চিত্রিত করে রাখতে হয়"।

অসমীয়া সমাজতো বিয়ানাম দুইতৰ বাহি, লেখিব নোৱাৰি। তথাপিও আমাৰ ব্যক্তিগত অনুসন্ধানত নামনি অসমৰ বিয়ানামক সৰ্বমুঠ তেৰটা ক্ৰম বা পৰ্বত ভগাই লৈ, প্ৰতিটো পৰ্বৰ বিভিন্ন পৰ্যায়লৈ লক্ষ্য কৰিলে প্ৰায় শতাধিক বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ, বিভিন্ন সুৰৰ বিয়ানাম চকুত পৰে। চমুকৈ অসমীয়া বিয়ানামৰ ভাগ কেইটা এনেধৰণৰ —

প্ৰথম পৰ্ব্ব - ১। বৰ কইনা চোৱা চিতা কৰা, ২। সান্দহ কুটা, ৩। সুৱাগৰ ধান বন্ধা।

দ্বিতীয় পৰ্ব্ব - ৪। তেলৰ ভাৰ সাজু কৰা, ৫। তেলৰ ভাৰ দিবলৈ যোৱা, ৬। কইনাক অলংকাৰ পিন্ধোৱা, ৭। তেলৰ ভাৰ দি উভতি অহা।

তৃতীয় পৰ্ব্ব - ৮। পানী তুলিবলৈ আয়তীক আহ্বান জনোৱা, ৯। পানী তুলিবলৈ কলহ টেকেলি সাজু কৰা, ১০। পানী তুলিবলৈ যোৱা, ১১। পানী কটা, ১২। পানী তোলা, ১৩। পানী তুলি ঘৰলৈ উভতি অহা, ১৪। বৰ ঘৰৰ দুৱাৰ মেলিবলৈ আহ্বান জনোৱা, ১৫। বৰ বা কইনাক মূৰত পানী দিয়া, ১৬। ঘৰৰ চালত পানী চতিওৱা, ১৭। বিয়াৰ জাপ চাকি জ্বলাবলৈ শলিতাৰ বাবে শলা বটা আৰু ১৮। বেদীৰ মাজত মণ্ডল আঁকিবলৈ মণ্ডলৰ পিঠাগুৰি খুন্দা।

চতুৰ্থ পৰ্ব্ব - ১৯। নান্দী মুখ শ্ৰাদ্ধ কৰিবলৈ পুৰোহিতক আমন্ত্ৰণ জনোৱা, ২০। মণ্ডল পতা, ২১। ঘট প্ৰতিষ্ঠা কৰা, ২২। বৰ কইনাৰ পিতৃ বা অভিভাৱকে গোসাই পূজা কৰা, ২৩। স্বয়ং বৰ কইনাই গোসাই পূজা কৰা, ২৪। তেল চৰোৱা বা টিক পৰা, ২৫। ... পূজা, ২৬। বসুধাৰা পূজা, ২৭। নান্দীমুখ শ্ৰাদ্ধ ... থালি প্ৰদান কৰা, ২৯। পিণ্ড সনা, ৩০। পিণ্ড ... যোৱা, ৩১। আঁখৈ ভজা, ৩২। মাহ হালধি ...

পঞ্চম পৰ্ব্ব - ৩৩। বৰ কইনাৰ নখ কামোৰা, ... কইনাক গা ধুৱাবলৈ কলৰ গুৰি লৈ নাহি ... বৰ বা কইনাৰ গাত হালধি, মাহ বটা ঘঁহা ... কলহেৰে পানী ঢালি বৰ কইনাক গা ধুওৱা ... কাপোৰ সলোৱা, ৩৮। পুনৰাই বৰ কইনাক ... তললৈ দাতি অনা, ৩৯। সুবাগ তুলিবলৈ যোৱা, ... কইনা হ'লে পুখুৰী খান্দি আৰু বৰ হ'লে নৈৰ ঘাট ... সুবাগ তোলা, ৪১। নৈ বা পুখুৰীৰ পাৰত চাকি জ্বলোৱা, চাউল দলিওৱা, ৪২। সুবাগৰ পানী তোলা, ৪৩। সুবাগ তুলি উভটি অহা, ৪৪। চায়নাৰ তলত সুবাগ ৰখা।

ষষ্ঠ পৰ্ব্ব - ৪৫। বৰ অহাৰ আগে আগে বৰ ঘৰ মজিয়াত কইনাজনীক বহুৱাই লৈ সখীয়েক সকলে কইনা সজাই থাকোতে কইনাক ভৱিষ্যত জীৱন প্ৰয়োজনীয় উপদেশ নিৰ্দ্দেশ দিয়া আৰু বিচ্ছেদ বেদনাৰ প্ৰকাশ কৰা, ৪৬। কইনা ঘৰৰ আয়তীয়ে বৰ আদৰিবলৈ যোৱা।

সপ্তম পৰ্ব্ব - ৪৭। বৰ সজোৱা, ৪৮। বৰে পিতৃ-মাতৃ আৰু বাইজক নমস্কাৰ জনোৱা, ৪৯। বিবাহ যাত্ৰা, ৫০। কীৰ্ত্তন ঘৰৰ সন্মুখত বাথাৰ হিলৈ মাৰা, ৫১। কীৰ্ত্তন ঘৰত সেৱা জনোৱা, ৫২। বৰ আহি কইনা ঘৰৰ পদূলিত ৰোৱা।

অষ্টম পৰ্ব্ব - ৫৩। কইনা ঘৰৰ পদূলিৰ পৰা বৰক আদৰি নিয়া, ৫৪। কইনা ঘৰত বৰৰ আসন গ্ৰহণ, ৫৫। কইনা দাতা আৰু বৰে গোসাই পূজা কৰা, ৫৬। বৰ বৰণ আৰু মধু পৰ্কৰে বৰক আপ্যায়ন, ৫৭। হোম পতা, ৫৮। হোমত জুই দিয়া, ৫৯। হোমৰ ওৰিলৈ কইনাক আমন্ত্ৰণ জনোৱা, ৬০। কইনা উলিয়াবলৈ যোৱা।

নৱম পৰ্ব - ৬১। দোৱাৰ কাষলৈ কইনাক চাকি অনা, ৬২। কইনাই দৰাক পাক চাৰিত চকিওৱা, ৬৩। মুখ চন্দ্ৰিকা কৰা, ৬৪। কইনা সম্প্ৰদান কৰা, ৬৫। অঞ্চল গাঁঠি বন্ধা, ৬৬। আগৈ তোলা, ৬৭। সপ্তপদী গমন, ৬৮। কইনাৰ পাণি গ্ৰহণ, ৬৯। বিবাহিতোৰ বা সিঁদুৰ দানৰ বন্ধ, ৭০। বৰ কইনাক আত্মীয় স্বজনৰ উপহাৰ প্ৰদান, ৭১। কুশ চিৰা, ৭২। বিয়া সমাপ্ত হোৱা।

দশম পৰ্ব - ৭৩। বৰ কইনাই চাকি জ্বালি ঘৰৰ ভিতৰ সোমোৱা, ৭৪। বৰ কইনাক বহিবলৈ পাটী পাৰি দিয়া, ৭৫। আশীৰ্বাদ, ৭৬। পাচসৰ বাতি সলনা-সলনি কৰা, ৭৭। পাশা খেলা, ৭৮। আঙঠি লুকুওৱা, ৭৯। কইনাই দৰক সেৱা জনোৱা।

একাদশ পৰ্ব - ৮০। দৰক সেওতা দিয়া, ৮১। বিবাহৰ অন্তৰ বাবে, মাতৃয়ে পঠিয়াই দিয়া মুখৰ গাভি, এৰা গাখীৰ আৰু সুৱাগৰ পানী গ্ৰহণ কৰা, ৮২। বৰে কইনা ঘৰীয়াক মান ধৰা।

দ্বাদশ পৰ্ব - ৮৩। কইনা বিদায়।

ত্ৰয়োদশ পৰ্ব - ৮৪। কইনাৰ পতি গৃহ যাত্ৰা, ৮৫। পতি গৃহত কইনা আদৰা ইত্যাদি।

আমি অসমীয়া আৰু বাঙালী সমাজত প্ৰচলিত বিয়াগীতৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিবলৈ যোৱা মানে টিপচি চৰাইয়ে পৰ্বত তুলি লবলৈ কৰা ব্যৰ্থ প্ৰয়াস।

সেয়েহে দুয়োখন সমাজত প্ৰচলিত বিয়াগীতৰ চমু আভাস এটি দিবলৈহে চেষ্টা কৰিম।

অসমীয়া সমাজত শুভ মাহ, শুভ দিন চাই বিয়া 'খাটাং কৰা' আৰু বাঙালী সমাজত 'পত্ৰ কৰণ' কৰাৰ পিছতেই দুয়োখন সমাজৰ 'এয়োস্ত্ৰী' (সাধাৰণতে বিবাহিতা) সকল উলাহৰ মাদুলি হৈ "বিয়া ঘৰে ম্যায়া বাজা" বোলা কথাষাৰ সাৰ্থক কৰি তুলি এনেদৰে গীত গায় - "বইস্যা আছে জামায়েৰ বাপ দৰবাৰ কৰিয়া। পত্ৰ পড়িয়া দেখে তাৰ বেটাৰ বিয়া।।"

বিবাহকাৰ্যৰ শেষত অসমীয়া সমাজখনো [illegible] মন কৰিবলগীয়া।

"বাপু আইতৰ একেলি কোৰ
খোজবা কইনা পাতি
[illegible] [illegible]।"

সাৰ মাহৰ গেৰবীৰ পূজাৰ সমাজৰ বাঙালী সমাজে বিয়াৰ আগে আগে ষষ্ঠী দেবতাৰ পূজা পাতে হাজলি খুচে, উৰুলি জোকাজোকে গীত গায় পাই প্ৰতিন ধৰা থাকে। বিয়াৰ মঙ্গল দ্ৰব্য খুদাৰ সময়ত নাৰদ মুনিৰ বাহন ঢেঁকিৰ সন্মুখত চাকি বন্তি জ্বলাই, তামোল পাণ দি ঢেঁকি বৰণ কৰা গীতবোৰৰ সাদৃশ্য মন কৰিবলগীয়া। ঢেঁকি বৰণৰ সময়ত বাঙালী আয়তীয়ে গায় -

"এ নাৰদ মুনি বৰিবাৰে কি কি দ্ৰব্য লাগে
তেল লাগে, সিন্দুৰ লাগে, লাগে গুৱা পান
আৰ লাগে নাৰদ মুনিৰ দুৰ্ব্বা আৰ ধান।"

বিয়াৰ সকলো প্ৰকাৰৰ মাঙ্গলিক কাৰ্যৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় "সুৱাগৰ ধান বন্ধা" অনুষ্ঠানত গোৱা বিয়াগীতৰ অংশ এটি এনেধৰণৰ -

"সুৱাগৰ ধান মুঠি বান্ধা ঐ আয়তী
ঢেঁকিতে তেল সেন্দুৰ দিয়া নালো।"

হিন্দু শাস্ত্ৰৰ অন্যতম চৰিত্ৰ নাৰদ মুনিক বিয়াত নামাতিলে হেনো শিৱ পাৰ্ব্বতীৰ মাজত কাজিয়া লগোৱা নাৰদে, মানুহৰ বিয়াতো খেলিমেলি লগাই দিয়ে। সেয়েহে অসমীয়া সমাজত বিয়াৰ দিনা বাতিপুৱাই ঘৰৰ চালত তামোল পাণ এযোৰ দি নাৰদক নিমন্ত্ৰণ কৰা হয়। বাঙালী সমাজতো বিভিন্ন দেৱ দেৱীক বিয়াৰ বাবে নিমন্ত্ৰণ কৰিবলৈ নাৰদক খাটি ধৰা গীতৰ অংশ এটি হ'ল -

"এখন যাওঁৰে নাৰদ গঙ্গা মায়েৰ ঐ ভৱন
গঙ্গা চলিলেন ৰঙ্গে
মকৰ বাহন সঙ্গে।"

বাঙালী সমাজৰ "জল ভৰানো" আৰু অসমীয়া সমাজৰ পানী তোলা সমধৰ্মী অনুষ্ঠান। জীৱৰ জীৱনদাত্ৰী জলধাৰা, নাৰী মানসত মাতৃ স্বৰূপা গঙ্গা যমুনা —

"যমুনা পুলিনে বসে কান্দে ৰাধা বিনোদিনী।
আজ কেন গো শুনিনা বংশীধ্বনি।।
একে শ্যাম চাঁদেৰ ব্যথা।
আৰো লোকেৰ নানা কথা।।"

"নৈ নামে গঙ্গা" বিশ্বাসত বিশ্বাসিনী অসমীয়া নাৰীয়েও পানী তোলা গীতত গঙ্গা যমুনাকে বন্দনা কৰে এনেদৰে —

"ইয়োৰে মোৰ যমুনাৰ বালিতে
ইয়োৰে মোৰ কানাই বহি আছে
মূৰৰে মূৰকুটা চুলি বাপুৰ বিয়া।
ইয়োৰে মোৰ ইপাৰৰে পৰা
ইয়োৰে মোৰ ৰাধে মাত দিছে
মোকে পাৰ কৰা বুলি বাপুৰ বিয়া।"

মহাকাব্যিক পৰম্পৰাত পৰম আস্থাশীল এই সমাজ দুখনত সকলো বৰ কইনাই যেন ৰামসীতা, ৰাধা কৃষ্ণ, সাবিত্ৰী সত্যবান, শিৱ পাৰ্ব্বতী, উষা অনিৰুদ্ধ, কৃষ্ণ ৰুক্মিণীৰ প্ৰতিৰূপ। অসমীয়া বিয়াগীততো ৰামসীতাৰ প্ৰাধান্য অধিক।

আনহাতে বাঙালী বিয়া গীতত ৰাম সীতাৰ কথা থাকিলেও ৰাধে-শ্যামৰ যুগল বন্দনাৰ বৰ্ণাঢ্য প্ৰকাশহে অন্যতম বিশেষত্ব। নাৰী মনৰ অতি সুক্ষ্ম ভাব অনুভূতিৰ অকৃত্ৰিম প্ৰকাশ বিয়াগীত বা বিবাহেৰ গানত ৰাম কৃষ্ণৰ অভেদত্ব অন্য এক তাৎপৰ্যপূৰ্ণ অংশ। অসমীয়া আৰু বাঙালী বিয়াৰ অন্দৰ মহলৰ অনুষ্ঠান পাশা খেলৰ গীত এটিত আছে —

"ৰামে যদি হাৰে পাশা নিবে হাতেৰ বাঁশী।
সীতাই যদি হাৰে পাশা হব নিজ দাসী।।"

বিবাহেৰ গানত ৰামৰ হাততো বাঁশী শোভিত হয়।

বিয়াগীত বা বিবাহেৰ গানৰ বিভিন্ন ক্ৰম আৰু পৰ্য্যায়ৰ ভিতৰত সবাতোকৈ মৰ্মস্পৰ্শী হ'ল কইনা বিদায়ৰ গীত। এই সম্পৰ্কে পণ্ডিত আশুতোষ ভট্টাচাৰ্য দেৱে কৈছে — "কন্যা বিদায়েৰ গান গুলি বিবাহ সঙ্গীতেৰ মধ্যে যেমন বাস্তৱ, তেমন জীৱন ৰসেৰ স্পৰ্শে ইহাৰা সমুজ্জ্বল।" পালিতা কন্যা শকুন্তলাৰ পতিগৃহ যাত্ৰাৰ বেলিকা, কণ্ব মুনিৰ নিচিনা স্থিতপ্ৰজ্ঞ ব্যক্তিৰো কণ্ঠ ৰুদ্ধ হোৱাৰ দৰে অসমীয়া বিয়া গীত এটিৰ উদাহৰণ হ'ল —

মোৰ বুকৰ আই তুমি
কলৈ গুচি যোৱা।
এবাৰলৈ আমাৰ পিনে
চকু মেলি চোৱা।।
দশমাসে দশদিনে সহি গৰ্ভভাৰ
আজিৰ পৰা আই তুমি
হৈ গৈলা পৰ।

বাঙালীৰ বিবাহেৰ গানতো তাৰেই প্ৰতিধ্বনি শুনা যায় এনেদৰে —

দশমাস দশদিন উদৰে ৰাখিলে মাগো
লালন পালন কৰে মাগো হামাৰে বাড়ালে।

অসমীয়া সমাজত বাসৰ ঘৰো নাই, প্ৰকৃতাৰ্থত বাসি বিয়াও নাই। আনহাতে বাঙালী সমাজৰ — "বাসৰেৰ গান বিবাহ সংগীতেৰ একটি বিশেষ সমৃদ্ধ অংশ"। বৰ কইনাৰ অপৰূপ ৰূপ লাৱণ্যৰ চৰ্চাৰে দুয়োৰে অন্তৰত অনুৰাগ সৃষ্টিৰ উদ্দেশ্যৰে গোৱা এফাকি বাঙালী বিয়াগীত হ'ল —

আহা মৰি! মৰি! কি ৰূপ মাধুৰী
হেৰ লো হেৰ লো সই।
নব জলধৰ শ্যাম নটবৰ শতদল পৰে তই।

মুঠতে বাঙালীৰ বাসৰ ঘৰৰ মজাও আছে চাজাও আছে।

নহলেনো মহেন্দ্র নাথ দত্তৰ নিচিনা বাঙালী সমাজৰ মুখাফুটা ব্যক্তি এগৰাকীয়েও বাসৰ ঘৰৰ তিতা মিঠা এনেদৰে প্ৰকাশ কৰেনে - "তখনকাৰ দিনে বাসৰ ঘৰ এক শাস্তিৰ ঘৰ ছিল"।

অসমীয়া আৰু বাঙালী সমাজৰ নান্দীমুখ শ্ৰাদ্ধৰ গীত সমূহ প্ৰায় সমপৰ্য্যায়ৰ। ধৰ্মীয় আৰু গাম্ভীৰ্যপূৰ্ণ নান্দীমুখ শ্ৰাদ্ধ অৰ্থাৎ পূৰ্ব্ব পুৰুষক শ্ৰদ্ধা নিবেদন আৰু বিষ্ণু প্ৰমুখ্যে বায়ু, বৰুণ, অষ্ট বসু, ষোড়ষ মাতৃ, বসুমতী আদি বহুতো দেব দেবী পূজা কৰা সময়ত বাঙালী নামতীয়ে গায় —

তোৰা উলু দে লো সখী গন
নান্দী মুখে বইয়াছে ৰাজন।

নামনি অসমৰ আয়তীয়েও গায় —

দেবগন, শ্ৰাদ্ধতে বহিছে ৰাজা
পুণ্যৰে কাৰণ, দেবগন।

অসমীয়া আৰু বাঙালী বিয়াত, বিয়াঘৰত হাস্য মধুৰ পৰিবেশ সৃষ্টি কৰিব পৰা খিচাগীত বা হাস্যৰসাত্মক গীত সমূহো লোক সাহিত্যৰ অন্য এক অনুপম চানেকি। উদাহৰণ স্বৰূপে -

আহোম ৰজা গদাধৰ দৰা ঘৰৰ ছোৱালী বিলাক
শূৰ্প নখাৰ বংশধৰ।

বাঙালী সমাজৰ যুৱতী সকলে বৰক আক্ৰমণ কৰে এনেদৰে —

পিসা গো তোৰ জামাই আসেছে,
তেতুল পাতাৰ থালায় কৰে গহনা আনেছে।

✹ ✹ ✹ ✹ ✹ ✹

বৰটিৰ মুখটি দেখ ধাধকি ফুলেৰ পাৰা।
ভাইনাটিৰ মুখটি দেখগো ট্যাৰি ব্যাঙেৰ পাৰা।।

অসমীয়া সমাজৰ খিচাগীত বা যোৰা নাম বিলাক শুং থকা বিধৰ, বিয়া ঘৰৰ কাক কেতিয়া কেনেকৈ বিদ্ধে কৰ নোৱাৰি। বেচিকৈ চেপি থাকিলে নেমুটেঙা তিতা হোৱাৰ নিচিনা, কেতিয়াবা দেশেলীয়া গীতৰ ফিৰিঙতিয়ে খাওৱ বন দাহ কৰা দি অপ্ৰীতিকৰ পৰিস্থিতিৰ সৃষ্টি কৰে।

যি কি নহওক - প্ৰতিখন সমাজৰ দাপোন স্বৰূপ এই গীত সমূহ বৰ্ত্তমান পাহৰণিৰ গৰ্ভত বিলীন হোৱাৰ উপক্ৰম হৈছে যদিও অসম তথা বঙ্গদেশৰ গাঁৱ অঞ্চলত বিয়াগীতৰ আঁত হেৰাই যোৱা নাই। আমাৰ অমূল্য সম্পদ বিয়াগীত বা বিবাহেৰ গানৰ বিলুপ্তিত বিষয় হৈ .... ভাৰত ৰ ঐতিহ্যৰ স্বৰ্ণসৌধ স্বৰূপ এই গীত সমূহ উদ্ধাৰ, সংৰক্ষণ আৰু প্ৰচাৰৰ ক্ষেত্ৰত হাতে কামে আদৰ্শ দেখুৱাই যোৱা আশুতোষ ভট্টাচাৰ্যদেৱে কৈছে যে — "এখনও সন্ধান কৰলে ইহাৰ কিছু উদ্ধাৰ কৰা যায়, অল্প দিনেৰ ব্যবধানেই তাহাৰ চিহ্নও লুপ্ত হইয়া যাবে"। ◆

সহায় লোৱা গ্ৰন্থ সমূহ ঃ

১। ভট্টাচাৰ্য, আশুতোষ — বাংলা লোক সাহিত্য।
২। চৌধুৰাণী, ইন্দিৰা দেবী — বাংলাৰ স্ত্ৰী আচাৰ।
৩। ঘোষ চৌধুৰী, বিজয় ভূষণ — আসাম ও বঙ্গদেশেৰ বিবাহ পদ্ধতি। ১৯১৩ চন।
৪। কলিতা, ফুলকুমাৰী — আয়তীৰ উৰুলি। `৯২ চন।
৫। কলিতা, ফুলকুমাৰী — লোক সংস্কৃতিৰ দাপোন। ২০০০ চন।

সোঁৱৰণ - ড° নিৰ্মলপ্ৰভা বৰদলৈ বাইদেউলৈ

মোঃ মাহফুজুৰ ৰহমান
স্নাতক দ্বিতীয় বৰ্ষ (কলা)

২০০৪ চনৰ ১ জুন। মঙ্গলবাৰ। ৰাতিপুৱা ৭ টা মান বাজিছে। পোহৰবোৰ আজি দেখোন মলিন, বেদনাক্লিষ্ট। স্বপ্নাবিষ্ট দৰে চাই ৰলো আজিৰ এই অভিনৱ আলেখ্য। পূবৰ দিগন্ত স্তব্ধ। ইমান ক'লা ডাৱৰবোৰ ক'ৰ পৰা আহিছে ? আজি আকাশে কান্দিছে, বতাহে কান্দিছে, মেঘত দুখৰ ছাঁ। আপোনাৰ মধুৰ মূৰতি আঁকি কান্দি উঠে শিল্পীৰ প্ৰাণ, কান্দি উঠে কবি আৰু গীতৰ সাধক। কিয় ?

চাই থাকোতে থাকোতে হঠাৎ বজ্ৰাঘাতৰ দৰে গুৱাহাটী অনাতাঁৰ কেন্দ্ৰযোগে অসমবাসী ৰাইজৰ কাণত পৰিল - ড° নিৰ্মলপ্ৰভা বৰদলৈ আৰু ইহ সংসাৰত নাই। বিদ্যুৎ সঞ্চাৰে এই বাৰ্তা সমগ্ৰ ভাৰতবৰ্ষ বিয়পি পৰিল। শোকত অভিভূত হ'ল অসমবাসী লগতে ভাৰতবাসী।

ড° বৰদলৈ আছিল অসমীয়া সাহিত্যৰ কাণ্ডাৰীস্বৰূপ, গীতিকাৰ, কবি, গৱেষক, ঔপন্যাসিক, শিশু সাহিত্যিক, অসম সাহিত্য সভাৰ দ্বিতীয় গৰাকী সভানেত্ৰী আৰু সাহিত্য একাডেমী বঁটা বিজয়ী। প্ৰায় ৯৩ খন স্বৰচিত গ্ৰন্থ, ছখনতকৈও অধিক সম্পাদিত গ্ৰন্থ, এহে জাৰৰো অধিক গীত, অসংখ্য গীতিনাট্য, ওমলাগীত, দেৱী, শিৱ আদিৰ দৰে ৰাষ্ট্ৰীয় স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত অসংখ্য গৱেষণামূলক গ্ৰন্থৰ মাজেদি প্ৰজ্ঞা আৰু প্ৰতিভাৰ নিৰ্মল প্ৰভাৰে উজলি থকা ড° নিৰ্মলপ্ৰভা বৰদলৈৰ জীৱন আছিল এক কঠোৰ সাধনাৰে পৰিপূৰ্ণ। বাস্তৱৰ এগৰাকী বিদুষী নাৰী, গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অসমীয়া বিভাগৰ প্ৰাক্তন অধ্যাপিকা, সাহিত্য একাডেমীৰ বঁটাপ্ৰাপ্ত সাহিত্যিক, দেশে - বিদেশে নিজৰ সাহিত্য প্ৰতিভাক দীপ্তিমান কৰি অহা সাহিত্য জগতৰ নিৰন্তৰ সাধক, অসমৰ লোককলা আৰু সংস্কৃতিৰ গৱেষক আৰু এগৰাকী সংগ্ৰামী চেতনাৰে উজ্জীৱিত মহিলাৰূপে ড° বৰদলৈয়ে সুদীৰ্ঘকাল বাস্তৱৰ বিদ্যায়তনিক আৰু সাহিত্য ক্ষেত্ৰত একছত্ৰী সম্ৰাজ্ঞীৰূপে বিৰাজমান হৈ থকা বুলি ক'লেও বাঢ়ি কোৱা নহ'ব। শিৱসাগৰত ধৰ্মেশ্বৰ শৰ্মা বৰদলৈ আৰু মুক্তবালা বৰদলৈৰ কন্যাৰূপে শৈশৱৰে পৰা এক সাংস্কৃতিক পৰিবেশত লালিত - পালিত হোৱা নিৰ্মলপ্ৰভাৰ জন্ম ১৯৩৩ চনৰ ২০ জুনত। মাত্ৰ ১১ বছৰ বয়সতে বৈবাহিক জীৱন আৰম্ভ কৰা নিৰ্মলপ্ৰভাই

১৩ বছৰ বয়সতেই এটি কন্যা সন্তানৰ জন্ম দিয়ে। কিন্তু বৈবাহিক জীৱনৰ বহু দুখদায়ক অধ্যায়ক একাষৰীয়াকৈ থৈ নির্মলপ্রভাই আৰম্ভ কৰে তেওঁৰ শৈক্ষিক জীৱন। বহু ঘাত-প্রতিঘাতৰ মাজেৰে আহি নির্মলপ্রভাই গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰা স্নাতকোত্তৰ ডিগ্রী লোৱাৰ লগতে পি এইছ ডিও সম্পূর্ণ কৰে। সম্ভৱতঃ অসমৰ এনে খুব কম গায়কেই আছে যিয়ে এবাৰলৈও ড° বৰদলৈ ৰচিত গীত গোৱা নাই। জয়ন্ত হাজৰিকাৰ কণ্ঠত জনপ্রিয় অধিকাংশ গীতেই আছিল ড° বৰদলৈ ৰচিত। ড° ভূপেন হাজৰিকাইও কণ্ঠদান কৰা জনপ্রিয় গীতবোৰৰ ৰচনা আছিল এই গৰাকী গীতিকাৰৰ। দীপালি বৰঠাকুৰৰ কণ্ঠত চিৰযুগমীয়া গীতৰূপে বিবেচিত হোৱা 'সোণৰ খাৰু নালাগে মোক বিয়াৰ বাবে আই' গীতটিৰ ৰচনা আছিল এই গৰাকী গীতিকাৰৰ।

মুঠতে ড° বৰদলৈ আছিল বহুমুখী প্রতিভাৰ গৰাকী। যাৰ ফলস্বৰূপে তেওঁ বাইবেলৰ সমগ্ৰ কাহিনীক ১৩ টা গীতত ৰচনা কৰি তেওঁৰ অভিনৱত্বসন্ধানী মনৰ পৰিচয় দিছিল। তেওঁ কেৱল লেখা-মেলাৰ জৰিয়তেই নহয়, হাতে-কামেও অসমৰ লোক-কলা-সংস্কৃতিৰ প্রচাৰৰ বাবে প্রয়াস কৰিছিল। তেওঁৰ প্রয়াসতে জন্ম হৈছিল 'অসম কলাক্ষেত্র' অনুষ্ঠানটি। 'জীৱন এক শিল্প/ এচটা শিলক ৰূপ দিয়া ভাস্কৰ্যৰ/ নিজৰ লাৱণ্যত নিজেই হওক বিভোৰ/ সম্বোধন কৰক মানৱতাক/ মৃত্যুতকৈ জীৱন ডাঙৰ' - স্বৰচিত এই কবিতাটিৰ দৰেই ড° বৰদলৈয়ে প্ৰমান কৰি থৈ গ'ল যে জীৱন মৃত্যুতকৈও ডাঙৰ।

আকাশখন নীলা আছিল। নীল আকাশৰ পৰা এদিনাখন বৰদলৈদেৱ নামি আহিছিল মাটিৰ পৃথিৱীলৈ। জেঠ মহীয়া ৰদৰ দিনটোত কোনোবা শুকুলা দেশলৈ উৰি গ'ল বৰদলৈদেৱৰ অমৰ আত্মা। আমাৰ প্ৰাণত আঁকি গ'ল বেদনাৰ প্রলেপ। তেওঁৰ পঞ্চভৌতিক দেহ বিলীন হৈ গ'ল সঁচা ; কিন্তু আমাৰ মনৰ মাজত তেওঁৰ অমৰ প্রতিভা জীৱন্ত হৈ ৰ'ল।

(বিঃদ্রঃ এই প্রৱন্ধটো যুগুত কৰোতে ২ জুনৰ 'দৈনিক অগ্রদূত' কাকতখনৰ সহায় লোৱা হৈছে।) ◆

তোমাক মানসিক আঘাট দিবলৈ দুজন মানুহৰ দৰকাৰ । এজন তোমাৰ শত্রু, আনজন তোমাৰ বন্ধু । শত্রুজনে তোমাৰ বদনাম ৰটি ফুৰিব ; বন্ধুজনে সেই খবৰটো আনি তোমাক দিব লাগিব ।

-মার্ক টোৱেইন

বন্দুকৰ গুলিয়ে কোনো আদৰ্শকে হত্যা কৰিব নোৱাৰে ।

-জ্যোতিপ্রসাদ

আদৰ্শ মানুহ সেইজনেই, যিজনে আনৰ উপকাৰ কৰি আনন্দ পায় আৰু আনৰ পৰা উপকাৰ গ্ৰহণ কৰিব লাগিলে লজ্জিত হয় ।

-এৰিষ্টটল

পৰিবেশ, বনাঞ্চল আৰু অনাগত ভৱিষ্যত

ড° সুস্মিতা চক্ৰৱৰ্তী
অধ্যাপিকা, উদ্ভিদ বিজ্ঞান বি...

পৰিবেশ বুলিলে আমাৰ চাৰিওফালৰ জীৱ বিচিত্ৰতা, ভৌগলিক স্থিতি, জলবায়ু ইত্যাদিকে বুজায়। বনাঞ্চল হৈছে য'ত একেলগে সৰু-ডাঙৰ, গুল্ম, লতা বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ গছ-গছনি থাকে। বনাঞ্চলত গছ-গছনিৰ উপৰিও বিভিন্ন ধৰণৰ প্ৰাণীও থাকে। পৰিবেশ আৰু বনাঞ্চলৰ মাজত ওতঃপ্ৰোত সম্পৰ্ক আছে। বনাঞ্চলে পৰিবেশৰ ওপৰত যথেষ্ট পৰিমাণে প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰে। কথাতেই কয় - "গছ থাকিলেহে মানুহ থাকিব", "এক বৃক্ষ এশ পুত্ৰ সম", "এজোপা গছ কটাৰ আগতে দহজোপা গছ ৰোপন কৰক"। এনেধৰণৰ উক্তিৰ পৰাই আমি অনুমান কৰিব পাৰোঁ যে গছ আমাৰ কাৰণে কিমান প্ৰয়োজনীয়।

মানুহৰ মৌলিক প্ৰয়োজন হৈছে আহাৰ, পোছাক আৰু বাসস্থান। এই তিনিওটাৰ ক্ষেত্ৰত মানুহে প্ৰত্যক্ষভাৱেই হওক বা পৰোক্ষভাৱেই হওক উদ্ভিদৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰিব লাগে। এইবিলাকৰ উপৰিও দৰৱ, ৰঞ্জক পদাৰ্থ ইত্যাদিৰ কাৰণেও মানুহ উদ্ভিদৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল। মানুহৰ লগতে অন্যান্য প্ৰাণীও উদ্ভিদৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল।

এইবিলাকৰ উপৰিও গছে বায়ুমণ্ডলত অক্সিজে... আৰু কাৰ্বন-ডাই-অক্সাইডৰ ভাৰসাম্যতা ৰক্ষা ক... প্ৰাণীয়ে উশাহ-নিশাহ লওঁতে বায়ুমণ্ডলৰ প... অক্সিজেন গ্ৰহণ কৰে আৰু কাৰ্বন-ডাই-অক্সাইড ... দিয়ে। সালোক সংশ্লেষণৰ সময়ত গছে বায়ুমণ্ডলৰ প... শোষণ কৰা কাৰ্বন-ডাই-অক্সাইড আৰু মাটিৰ প... শোষণ কৰা পানীৰ জাৰণ-বিজাৰণ ক্ৰিয়া-সংঘটিত হ... ; ফলস্বৰূপে কাৰ্বহাইড্ৰেট উৎপন্ন হয় আৰু অক্সিজেন গেছ নিৰ্গত হয়। এনেকৈ উদ্ভিদ আৰু প্ৰাণীয়ে বায়ুমণ্ডলত অক্সিজেন আৰু কাৰ্বন-ডাই-অক্সাইডৰ সাম্যতা অটুট ৰাখে।

অতি প্ৰাচীন উদ্ভিদ দেহৰ পৰাই কয়লা আৰু খনিজ তেলবো উৎপত্তি হয়। হেজাৰ হেজাৰ বছৰৰ আগতে সালোক সংশ্লেষণত বায়ুমণ্ডলৰ পৰা শোষণ কৰা কাৰ্বন-ডাই-অক্সাইড এইবোৰত নিহিত হৈ থাকে। মানুহে এই ইন্ধনবোৰ জ্বলাওঁতে কাৰ্বন-ডাই-অক্সাইড মুক্ত হৈ পুনৰ বায়ুমণ্ডললৈ যায়।

কাৰ্বন-ডাই-অক্সাইডে পৃথিৱীৰ জলবায়ুত যথেষ্ট প্ৰভাৱ পেলায়। সূৰ্য্যৰ ৰশ্মি বায়ুমণ্ডলৰ মাজেৰে

আহি পৃথিৱী পায়হি। পৃথিৱীয়ে ৰশ্মিৰ কিছু অংশ শোষণ কৰে আৰু বাকী অংশ প্ৰতিফলিত কৰে। প্ৰতিফলিত ৰশ্মিৰ তৰংগ দৈৰ্ঘ্যৰ পৰিৱৰ্তন হৈ দীঘল হয়। এই ৰশ্মিবোৰ অৱলোহিত ৰশ্মি (Infrared radiation)। অৱলোহিত ৰশ্মি বায়ুমণ্ডলৰ মাজেৰে পাৰ হৈ যাব নোৱাৰে। বতাহত থকা কাৰ্বন-ডাই-অক্সাইড আৰু জলীয় বাষ্পই অৱলোহিত ৰশ্মিৰ একাংশ শোষণ কৰে আৰু কিছু অংশ পুনৰ পৃথিৱীলৈ প্ৰতিফলিত কৰে। ইয়াৰ ফলত ভূ-পৃষ্ঠৰ ওচৰৰ বায়ু গৰম হৈ উঠে আৰু উষ্ণতা বিৰাজ কৰে। বায়ুমণ্ডলত এক নিৰ্দিষ্ট পৰিমাণৰ কাৰ্বন-ডাই-অক্সাইড থকাটো সেয়েহে অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ কথা।

১৯৫৮ চনত হাৱাইৰ ম'ওনাল'বা নামৰ ঠাইত চলোৱা অধ্যয়নত বতাহৰ প্ৰতি ১০০,০০০ ভাগত ৩০ ভাগ- কাৰ্বন-ডাই-অক্সাইড থকা বুলি বিজ্ঞানী সকলে জানিবলৈ পাইছিল। ইয়াৰ পিছৰ ৩০ বছৰৰ ভিতৰত বতাহৰ প্ৰতি ১০০,০০০ ভাগত কাৰ্বন-ডাই-অক্সাইডৰ পৰিমাণ বাঢ়ি গৈ প্ৰায় ৩৩.৫ ভাগ হৈছে। উদ্যোগিক বিপ্লৱ আৰম্ভ হোৱাৰ লগে লগে ১৮৫০-৬০ চন মানৰ পৰাই পৃথিৱীত নানাধৰণৰ কল-কাৰখানাৰ সংখ্যা বাঢ়িবলৈ লয়। এইবোৰত কয়লা, প্ৰেট্ৰ'ল, ডিজেল আদি ইন্ধনবোৰ জ্বলোৱাৰ মাত্ৰাও বাঢ়ি যায়। বিজ্ঞানী সকলে সন্দেহ কৰে ইয়াৰ ফলস্বৰূপে বায়ুমণ্ডলত কাৰ্বন-ডাই-অক্সাইডৰ পৰিমাণো বাঢ়িবলৈ লয়। এই পৰিমাণ বাঢ়ি ২০০০ চনৰ ভিতৰত বতাহৰ প্ৰতি ১০০,০০০ ভাগত ৪০ ভাগ হোৱা বুলি বিজ্ঞানী সকলে ঠাৱৰ কৰিছে।

কৃষি উদ্যোগৰ প্ৰসাৰ আৰু জনসংখ্যাৰ বৃদ্ধিৰ লগে লগে পৃথিৱীৰ বৃহৎ বনাঞ্চল ধ্বংস কৰি মুকলি কৰা হৈছে। বন অৰণ্যৰ ধ্বংসেই বতাহৰ কাৰ্বন-ডাই-অক্সাইডৰ পৰিমাণ বাঢ়ি যোৱাত সহায় কৰিছে। বায়ুমণ্ডলত ক্ৰমবৰ্দ্ধমান পৰিমাণৰ কাৰ্বন-ডাই-অক্সাইডে গ্ৰীণ হাউছৰ কাচৰ দৰে কাম কৰে। ১৯৬০ আৰু ১৯৮০ চনৰ মাজৰ সময়ছোৱাত পৃথিৱীৰ গড় উষ্ণতা প্ৰায় ০.২° চেলছিয়াছ আৰু যোৱা কেইবছৰ মানৰ ভিতৰত এই উষ্ণতা ০.৬° চেলছিয়াছলৈ বৃদ্ধি হয়। বায়ুমণ্ডলত কাৰ্বন-ডাই-অক্সাইডৰ ক্ৰমবৰ্দ্ধমান পৰিমাণৰ প্ৰভাৱত পৃথিৱীৰ উষ্ণতা বৃদ্ধি হোৱাৰ ঘটনাকে "গ্ৰীণ হাউছ প্ৰভাৱ" বোলে। বৰ্তমানৰ হাৰত কয়লা আৰু খনিজ তেলক শক্তিৰ উৎস হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰি থাকিলে আৰু পৃথিৱীত বন-অৰণ্য ধ্বংসৰ প্ৰক্ৰিয়াও অব্যাহত ৰাখিলে গ্ৰীণ হাউছ প্ৰভাৱ প্ৰবল হোৱাৰ সম্ভাৱনা আছে। ইয়াৰ ফলত এহাতে মেৰু অঞ্চলৰ বৰফ গলি পৃথিৱীৰ বৃহৎ এলেকা প্লাৱিত হ'ব আৰু আনহাতে, কোনো কোনো অঞ্চলত ভয়াবহ খৰাং অৱস্থাৰ সৃষ্টি হ'ব বুলি আশংকা কৰা হৈছে। আন্তৰ্জাতিক জলবায়ু পৰিবৰ্তনৰ বিশেষজ্ঞ মণ্ডলীয়ে চলোৱা এক সমীক্ষামতে গ্ৰীণ হাউছ গেছৰ নিৰ্গমনৰ হাৰ ১° চেন্টিগ্ৰেডৰ পৰা ৩.৫° চেন্টিগ্ৰেডলৈ বৃদ্ধি পাব পাৰে। ২১০০ চনৰ ভিতৰত সাগৰৰ জলপৃষ্ঠৰ উচ্চতা প্ৰায় ১ মিটাৰ বাঢ়িব, ফলস্বৰূপে বিস্তীৰ্ণ উপকূল অঞ্চল সাগৰৰ জলৰাশিয়ে গ্ৰাস কৰিব বুলি সন্দেহ কৰা হৈছে। ইয়াৰ ভিতৰত অকল প্ৰশান্ত মহাসাগৰীয় উপকূল অঞ্চলত প্ৰায় ৮০ শতাংশ মাটি পানীয়ে গ্ৰাস কৰিব পাৰে। বাংলাদেশ আৰু ইজিপ্তত এনেদৰে সমুদ্ৰৰ পানীয়ে বুৰাই পেলাব পৰা উপকূল অঞ্চলৰ মাটিৰ পৰিমাণ ক্ৰমে ১৭.৫% আৰু ১% বুলি প্ৰকাশ। এই পৰিঘটনা সমূহৰ ফলত বাংলাদেশ আৰু চীনত প্ৰায় ৭

কোটি জনসাধাৰণ বিশুদ্ধ তথা অত্যাধিক ক্ষতিৰ কবলত পৰিব। ইয়াৰ উপৰিও ভূ-পৃষ্ঠৰ উষ্ণতা বৃদ্ধি হোৱাৰ কাৰণে সঘনে আগ্নেয়গিৰি উদ্গীৰণ, ভূমিকম্প, অতিবৃষ্টি-অনাবৃষ্টি ইত্যাদি সংঘটিত হৈ থাকিব।

সমীক্ষাটোত আৰু কোৱা হৈছে যে জলবায়ুৰ ওপৰত ইয়াৰ প্ৰভাৱ বৰ বেয়াকৈ পৰিব যাৰ বাবে বিশ্বৰ জলবায়ুৰ আমূল পৰিৱৰ্তন ঘটিব। জলবায়ুৰ পৰিৱৰ্তনৰ ফলত নানা ধৰণৰ বেমাৰ - আজাৰে দেখা দিব। প্ৰধানকৈ বিষুব বা নিম্ন বিষুবীয় অঞ্চলত বেমাৰৰ প্ৰকোপ অতিপাত দেখা যাব। এই বেমাৰৰ প্ৰকোপত বৰ্তমানতকৈ প্ৰায় পাঁচ কোটিৰ পৰা আঠ কোটিতকৈ অধিক লোক আক্ৰান্ত হ'ব পাৰে বুলি বিজ্ঞানী সকলে মত প্ৰকাশ কৰিছে। তদুপৰি সমগ্ৰ বিশ্বতে ব্যাপক হাৰত বনাঞ্চল লুপ্ত হ'ব তথা খোৱা পানীৰ সমস্যাই দেখা দিব। ঠাৱৰ কৰা হৈছে যে বায়ুমণ্ডলত গ্ৰীণ হাউচ গেছৰ নিৰ্গমনৰ হাৰ ৬০% কমালেহে কাৰ্বন-ডাই-অক্সাইডৰ পৰিমাণে এটা সুস্থিৰতা লাভ কৰিব।

ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ 'ইণ্টাৰনেছনাল পেনেল ফৰ ক্লাইমেট চেঞ্জ'ৰ গৱেষক বিলাকৰ এক সমীক্ষা মতে অহা কেইবছৰমানৰ ভিতৰত ভূ-পৃষ্ঠৰ গড় তাপমাত্ৰা ৫.৮ ডিগ্ৰী চেলছিয়াছলৈকে বাঢ়িব পাৰে। বিজ্ঞানী সকলে ২০৩৫ চনৰ ভিতৰত হিমালয়ৰ বৰফে ঢকা বহুতো শৃংগই বৰফহীন হ'ব পাৰে বুলি আৰু কোনো হিমবাহ থাকিব নে নাই সেই বিষয়ে সন্দেহ প্ৰকাশ কৰিছে।

নিবনীকৰণ, জনসংখ্যা বৃদ্ধি আৰু যন্ত্ৰ-পাতি, কল-কাৰখানা, যান-বাহন আদিৰ পৰা নিৰ্গত হোৱা ধোঁৱা-ছাই আদিৰ দ্বাৰা পৰিৱেশ ধ্বংসগামী হৈ পৰিছে। চি.এফ.চি. অৰ্থাৎ ক্লৰ'ফ্লৰ'কাৰ্বন আৰু অন্যান্য অ'জন স্তৰ ক্ষতিকাৰক গেছৰ পয়োভৰ আমাৰ বায়ুমণ্ডলত বৃদ্ধি পোৱা বাবে বায়ুমণ্ডলত অ'জন স্তৰ ক্ৰমশঃ পাতল হৈ ছিদ্ৰযুক্ত হৈছে। নিবনীকৰণৰ বাবে প্ৰতিদিনে ১৪০ টা উদ্ভিদ আৰু প্ৰাণীৰ প্ৰজাতি অবলুপ্ত হ'ব লাগিছে। প্ৰতি বছৰে ১৭ লাখ বৰ্গ কিলোমিটাৰ পৰিমাণৰ বনাঞ্চল বৰ্দ্ধিত জনসংখ্যা, উদ্যোগীকৰণ আৰু অন্যান্য কাম কাজৰ তাগিদাত মুকলি কৰা হৈছে।

আমাৰ চৌপাশে থকা বৈচিত্ৰ্যময় ধৰাৰ বুকুত উদ্ভিদ আৰু প্ৰাণীজগতত বিচিত্ৰতা আৰু ভিন্নতা বিৰাজমান, অথচ এই আটাইবোৰেই প্ৰকৃতি ৰাজ্যত সমাহাৰ স্বৰূপ আৰু পাৰস্পৰিক নিৰ্ভৰশীলতাৰ দ্বাৰা চালিত। ইয়াৰ হৰণ-ভগন হোৱা মানেই পৰিৱেশ আৰু পৰিস্থিতি তন্ত্ৰ সমূহত প্ৰাকৃতিক অসমতাই গা কৰি উঠিব। সেয়ে জীৱ বিচিত্ৰতাৰ সংৰক্ষণ আৰু সুৰক্ষাৰ প্ৰয়োজন। মানৱ অবিহনেও হয়তো এই পৃথিৱী বৰ্তি থাকিব পাৰে ; কিন্তু প্ৰকৃতিত আন জীৱ সমূহৰ উপস্থিতি অবিহনে মানৱৰ অস্তিত্ব আৰু বিকাশ সম্ভৱ নহয়।

অসমৰ দৰে ক্ৰান্তীয় আৰু উপক্ৰান্তীয় অঞ্চল সমূহ জীৱ বিচিত্ৰতাত অতি চহকী। প্ৰধানতঃ ক্ৰান্তীয় চিৰ সেউজ আৰু অৰ্ধ চিৰ সেউজ অৰণ্য, সেমেকা পৰ্ণপাতী অৰণ্য, নদী কাষৰীয়া হাবি, তৃণভূমি আদিত অসমৰ উদ্ভিদসমূহ বিস্তাৰিত হৈ আছে। অসমৰ উদ্ভিদৰ বিচিত্ৰতা বৰ্তমান বিঘ্নিত। ভাৰতৰ বিপন্ন তালিকাত (Red Data Book of Indian Plants) থকা ৬৮২ টা উদ্ভিদৰ প্ৰজাতিৰ ভিতৰত অসমৰ ১১৯ টা উদ্ভিদৰ প্ৰজাতি হয় ভাবুকিগ্ৰস্ত (threatened), বিপন্ন (endangered) নহয় অৰক্ষিত (vulnerable)। এনে কেতবোৰ উদ্ভিদ হ'ল বৈতিবাঁহ, সাঁচি, ৰুদ্ৰাক্ষ ইত্যাদি। এই বিচিত্ৰতা

কমি যোৱাৰ অন্যতম প্ৰধান কাৰণ হ'ল দ্ৰুতগতিত বনাঞ্চল কমি অহাটো। আজিকালি প্ৰায়ে সংঘটিত হোৱা মানুহ-বান্দৰৰ সংঘৰ্ষ, মানুহ-হাতীৰ সংঘৰ্ষ ইত্যাদিও বনাঞ্চল ধ্বংসৰ অন্যতম কাৰণ।

ওপৰৰ আলোচনাৰ পৰা আমি ক'ব পাৰোঁ যে গ্ৰীণ হাউচ গেছৰ নিৰ্গমনৰ হাৰ বাঢ়ি যোৱাৰ কাৰণে ভূ-পৃষ্ঠৰ উষ্ণতা দ্ৰুতগতিত বৃদ্ধি পাইছে। ভূ-পৃষ্ঠৰ উষ্ণতা ক্ৰমান্বয়ে বাঢ়ি থাকিলে ভৱিষ্যতে আমি কেনেকুৱা সমস্যাৰ সন্মুখীন হ'ব লাগিব সেয়াও আমাৰ অৱগত। কিন্তু আমি অকল জানিলেই নহ'ব, তাৰ পৰা ৰক্ষা পাবলৈ হ'লে নিবনীকৰণৰ বিৰুদ্ধে চহৰ-গাঁওৰ চুকে-কোণে জনমত গঢ়ি তুলিব লাগিব ; কিয়নো এই ভয়াবহ সমস্যা সমাধানৰ কাৰণে আমি বনাঞ্চল সংৰক্ষণ কৰিব লাগিব। এটা সমীক্ষাৰ পৰা জানিব পৰা গৈছে যে এক হেক্টৰ মাটিৰ বনাঞ্চলে প্ৰতি বছৰ বায়ুমণ্ডলৰ পৰা ৩.৭ হেক্টৰ টন কাৰ্বন-ডাই-অক্সাইড শোষণ কৰে আৰু বিনিময়ত ২ মেট্ৰিক টন অক্সিজেন বায়ুমণ্ডললৈ এৰি দিয়ে।

পৰিবেশ ধ্বংসগামী হোৱাৰ কাৰণে দায়ী হৈছে জীৱ শ্ৰেষ্ঠ মানৱ জাতি। মানুহে গছৰ পৰাই জীৱনৰ সকলোখিনি প্ৰয়োজনীয় সামগ্ৰী আহৰণ কৰিছে, গছৰ ডাল-ঠেঙুলীৰ পৰাই কুঠাৰৰ নাল, কোৰৰ নাল, দাৰ নাল ইত্যাদি লগাইছে আৰু এইবিলাকৰ সহায়তেই গছ-গছনি কাটি বনাঞ্চল ধ্বংস কৰিছে। বিজ্ঞানী আৰু কবিৰ ভাষাৰে ক'বলৈ গ'লে গছেও হয়তো কুঠাৰক এনেদৰে কয় -"পাৰিলিহেঁতেন জানো মোক কাটিবলৈ নিদিলোঁহেঁতেন যদি নালডাল লগাবলৈ"।

পৰিবেশ আৰু বনাঞ্চল সংৰক্ষণৰ কাৰণে বৰ্তমান বহুতো বেচৰকাৰী সংস্থা (NGO), উদাহৰণ স্বৰূপে- নেচাৰ্ছ বেকন, নেচাৰ্ছ ফ'ষ্টাৰ, আৰণ্যক ইত্যাদিয়ে আগবাঢ়ি আহিছে আৰু যথেষ্ট সফলতা লাভ কৰিছে। চৰকাৰেও নিবনীকৰণৰ বিৰুদ্ধে শাস্তিমূলক ব্যৱস্থা গ্ৰহণ আৰু তাক বাস্তৱভাৱে কাৰ্যকৰী কৰাৰ বৰ প্ৰয়োজন হৈ পৰিছে। বেচৰকাৰী সংস্থা, চৰকাৰ আৰু জনসাধাৰণ সকলোৱে যদি হাতত হাত মিলাই আগবাঢ়ে, তেতিয়াহ'লে হয়তো বনাঞ্চল আৰু পৰিবেশৰ লগতে আমিও আগন্তুক দিনত অৱশ্যম্ভাৱী বিপদৰ পৰা ৰক্ষা পৰিম।

সহায়ক পুথি-পত্ৰ ঃ-

1. Assam Pollution Control Board, News letter, Vol. VI, No. 2 April-June, 1996.

2. সাপ্তাহিক আনন্দমেলা, ২৪ এপ্ৰিল, ২০০২

3. কি কিয় কেনেকৈ, অসম বিজ্ঞান সমিতি, একত্ৰিত খণ্ড, প্ৰথম প্ৰকাশ ঃ মাৰ্চ, ২০০১। ♦

'এন ফ্ৰাংকৰ ডায়েৰী' ইহুদী অত্যাচাৰৰ এক অধ্যায়'

চন্দনা দাস
স্নাতক তৃতীয় বাৰ্ষিক (কলা)

পৃথিৱীত এতিয়ালৈকে বহুতো এনেকুৱা ঘটনা ঘটি আহিছে যিবোৰ গাৰ নোম শিহৰীত কৰিব পৰাকৈ বৰ্বৰ আৰু নৃশংস। যদি মানুহেই এই পৃথিৱীৰ আটাইতকৈ উন্নত আৰু সভ্য প্ৰাণী তথাপি মানুহে যেতিয়া হিংস্ৰতাৰ আশ্ৰয় লয় সেই মানুহেই হৈ পৰে হিংস্ৰতাৰ শেষ নিদৰ্শন। উদাহৰণ স্বৰূপে আমি ক্ষমতাৰ প্ৰতিযোগিতাৰ বাবে হোৱা ১ম আৰু ২য় বিশ্বযুদ্ধকে ল'ব পাৰো। কিন্তু তাৰ ফল আটাইতকৈ বেছি ভোগ কৰিছিল সাধাৰণ মানুহে।

মানৱতাৰ বিৰুদ্ধে এই নৃশংসতা প্ৰত্যেক যুগতে চলি আহিছে। তেনে এখন যুদ্ধ ১ম বিশ্বযুদ্ধৰ পিছতেই ১ম বিশ্বযুদ্ধৰ পিছতেই ১৯৩৩ চনত জাৰ্মানৰ ক্ষমতাত অধিষ্ঠিত হৈ ঘোষণা কৰিছিল হিট্‌লাৰে। বিপুল ক্ষমতাৰ অধিকাৰী হৈ হিট্‌লাৰে হৈ পৰিছিল মানৱতা বিৰোধী খলনায়ক। তেওঁ আছিল গোড়া খ্ৰীষ্টান, যিয়ে ইহুদী সকলক পৃথিৱীৰ আৱৰ্জনাৰ সৈতে তুলনা কৰিছিল। ইহুদী নাশ যজ্ঞৰ বাবে তেওঁ নাৎসী নামৰ দল গঠন কৰি তেওঁলোকৰ ওপৰত অত্যাচাৰৰ পাতনি মেলে। এই অত্যাচাৰবোৰে মানুহ কিমান তললৈ নামিব পাৰে তাৰ জীৱন্ত উদাৰহৰণ দিয়ে। এই লেখাৰ নায়িকাও এক সাধাৰণ ১৪ বছৰীয়া ইহুদী ছোৱালী যিয়ে অসীম সাহসৰে মুখামুখি হৈছিল এই অমানৱীয়তাৰ, তাই হ'ল 'এন ফ্ৰাংক'।

এন ফ্ৰাংক বিশ্ব বিখ্যাত হৈ পৰিছিল তাইৰ ডায়েৰীখনৰ কাৰণে। ১৯৪২ চনৰ ১২ জুনত জন্মদিনৰ উপহাৰ হিচাপে পোৱা ডায়েৰীখনক 'কিট্টী' নাম দি তাই লিপিবদ্ধ কৰি গৈছিল এক জীয়া ইতিহাস। ইহুদি সকলৰ ওপৰত হোৱা চৰম অত্যাচাৰ, তাই থকা গুপ্ত গৃহৰ নানা ঘটনা আৰু তাইৰ কিমানযে ৰঙীন সপোন এই ডায়েৰীত লিপিবদ্ধ আছে ....। এন ফ্ৰাংকৰ জন্ম হৈছিল ১৯২৯ চনত ফ্ৰাংক ফৰ্ট নামৰ চহৰ এখনত। তাইৰ দেউতাক অটো ফ্ৰাংক, মাক জুদিথ আৰু বায়েক মাৰ্গেট। হিট্‌লাৰৰ ভয়ত হলেণ্ডলৈ তেওঁলোক পলায় আহে যদিও ১৯৪৩ চনত হলেণ্ডখনো হিট্‌লাৰে দখল কৰে। হিট্‌লাৰে ইহুদী সকলৰ বাবে বহুতো নিয়ম বান্ধি দিছিল। যেনে - তেওঁলোকৰ আন জাৰ্মান খ্ৰীষ্টানৰ সতে মিলা-মিছা বা পঢ়াশুনা কৰাটো নিষেধ আছিল, মটৰ, ট্ৰামগাড়ী আদিত উঠিব নোৱাৰিছিল, যিকোনো

Acc. No. 17

দোকানত বস্তু কিনিব নোৱাৰিছিল ইত্যাদি।

কিন্তু এন আছিল এজনী খুবেই চটফটীয়া ছোৱালী যিয়ে প্ৰায়ে ক্লাচত কথা পতাৰ বাবে শিক্ষকৰ গালি খাব লগাত পৰিছিল আৰু শাস্তি হিচাপে অংকৰ বুঢ়া মাষ্টৰে তাইক 'চেটাৰ বক্স'ৰ ওপৰত ৰচনা লিখিবলৈ দিছিল। তাই সপোন দেখিছিল লেখিকা নাইবা নায়িকা হোৱাৰ । কিন্তু ইহুদী হোৱাৰ বাবেই তাইৰ সকলো সপোন ধূলিসাৎ হৈ গৈছিল। তথাপি তাই আজি অমৰ তাইৰ ডায়েৰীখনৰ বাবে। তাইৰ ডায়েৰী কিট্টীলৈ লিখা চিঠিবোৰৰ পৰা আমি গম পাওঁ কেনেকৈ তেওঁলোকৰ পৰিয়াল, ভানজানৰ পৰিয়াল আৰু এজন দাতঁৰ ডাক্তৰে গুপ্তগৃহত অনিশ্চয়তাৰ মাজত দিন অতিবাহিত কৰিব লগাত পৰিছিল। য'ত এনৰ প্ৰেম হৈছিল পিটাৰ ভানজনৰ সৈতে যাৰ স'তে তাই বহু ৰঙীন সপোন দেখিছিল মুক্তিৰ। কেইজনমান দাস বন্ধুৰ সহায়ত তেওঁলোকে ১৯৪২ চনৰ পৰা ১৯৪৪ চনলৈ গুপ্ত গৃহত লুকাই আছিল ।তাত কিমান যে বিপদ আৰু অভাৱৰ সন্মুখীন তাই হ'ব লগাত পৰিছিল সেই সকলোবোৰৰে সুন্দৰ বৰ্ণনা তাই ডায়েৰীখনত দিছে। ইমান কষ্টৰ মাজতো তাই লিখিছিল, "প্ৰকৃতিৰ এই মনোৰম ৰূপৰাশি, এই নীলা মেঘযুক্ত আকাশ, সূৰুযৰ ৰেঙনি - যেতিয়ালৈকে জীয়াই থাকিম তেতিয়ালৈকে মই কেতিয়াও অসুখী হ'ব নোৱাৰো।"

কিন্তু ১৯৫৪ চনৰ ৪ আগষ্টত নাৎসী পুলিছে এনহতঁৰ সেই গুপ্তগৃহত সোমাই তেওঁলোকক বন্দী কৰে। এই বন্দীত্বৰ পিছৰ দৃশ্য আছিল অতি নিষ্ঠুৰ। এনহতঁৰ আঠজনীয়া দলটোক প্ৰথমতে 'ওৱেষ্টাৰ ব্ৰুক' বন্দী শিবিৰলৈ নিয়া হৈছিল। তাত তেওঁলোকে ইলেকট্ৰনিক তাঁৰ বনোৱা কাৰখানাত বেটাৰী ভঙা আদি কাম কৰিছিল। খোৱা বস্তু অতি বেয়া আছিল। তেওঁলোকক কাঠৰ জোটা পিন্ধিবলৈ দিয়া হৈছিল। কিন্তু এনে হাঁহিবলৈ পাহৰা নাছিল। কিছুদিন পিছত তেওঁলোকক 'আউটৱিওচ' বন্দী শিবিৰলৈ নিয়া হৈছিল যি আছিল আটাইতকৈ ভয়ংকৰ । তাত এনৰ ধুনীয়া চুলিটাৰী খুৰাই দিয়া হৈছিল। তাত ইহুদীবোৰক চুলাত ভৰাই বিষাক্ত গেছ দি হত্যা কৰা হৈছিল। এনে সেইবোৰ দেখি নিৰৱে চকুলো টুকিছিল। এদিন হাংগেৰীৰ পৰা ধৰি অনা অঘৰী জাতিৰ সৰু সৰু ল'ৰা-ছোৱালী এজাকক বৰষুণত তিতি বুৰি পুৱাৰ পৰা দুপৰীয়ালৈকে গেছ চেম্বাৰত দিবৰ বাবে থিয় কৰাই থোৱা দেখি এনে হুকহুকাই কান্দিছিল। তাৰ কেইদিনমান পিছত এন আৰু বায়েকক 'বেলচন' শিবিৰলৈ লৈ যোৱা হৈছিল। ইয়াত খাবলৈ নাপাই মানুহবোৰ তিল তিলকৈ মৰিছিল। এন আৰু মাগেট ইয়াত টাইফাচ ৰোগত ভুগিছিল। এদিন মাগটি ওপৰৰ বাঙ্কৰ পৰা পৰি মৃত্যুমুখত পৰে। হাজাৰ কষ্টও টলাব নোৱাৰা এন এইবাৰ ভাঙি পৰে। তাইৰ সন্মুখতে সকলো সপোন চুৰমাৰ হৈ গ'ল। বায়েকৰ মৃত্যুৱে তাইক অকলশৰীয়া আৰু দুৰ্বল কৰি তুলিলে। আৰু কেইদিনমান পিছত এনেও মৃত্যুক সাৱটি লয়। ইয়াৰ লগতে অন্ত পৰে এটি সুন্দৰ জীৱনৰ যাৰ ডায়েৰীৰ পৃষ্ঠাবোৰ হৈ ৰ'ল ইহুদি অত্যাচাৰৰ এক জীৱন্ত সাক্ষী ......। ◆

বিশ্বায়ন ঃ মুক্ত অৰ্থনীতি

অৰ্চনা বৈশ্য
উচ্চতৰ মাধ্যমিক প্ৰথম বৰ্ষ
বাণিজ্য শাখা

সাম্প্ৰতিক বিশ্বৰ বহুল চৰ্চ্চিত বিষয়টোৱে হৈছে বিশ্বায়ন। বিশ্বায়নক লৈ এনে আন্তৰ্জাতিক চিন্তা-চৰ্চ্চা, আলাপ-আলোচনাৰ মূল কাৰণ হৈছে বিশ্বায়ন। বিশ্বায়ন মূলতঃ বিশ্ব অৰ্থনীতি সম্বন্ধীয় এক নতুন বিশ্ব-সূত্ৰ। বিশ্বায়নৰ মাজেদি এক নতুন অৰ্থব্যৱস্থা প্ৰৱৰ্তনৰ প্ৰয়াস কৰা হৈছে। যদিও বিশ্বায়নক অৰ্থনীতিৰ গণ্ডীত বিচাৰ কৰা হৈছে, দৰাচলতে ই ৰাজনীতি, সমাজনীতি, সংস্কৃতি আদি সকলো বিষয়ৰ সৈতে সম্পৰ্কযুক্ত।

আন্তৰ্জাতিক মুদ্ৰা ভাণ্ডাৰ (IMF), বিশ্ব বেংক (World Bank) আৰু গ্যাট (GATT) আদি অৰ্থনৈতিক অনুষ্ঠানে কুৰি শতিকাৰ মাজভাগৰ পৰা প্ৰায় গোটেই বিশ্বৰ অৰ্থনীতিৰ লগত জড়িত হৈ আছে।

১৯৪৪ চনত হামচ্ছিয়াৰ ব্ৰিটনউদ্‌চত অনুষ্ঠিত সন্মিলনৰ মাজেদি ১৯৪৫ চনৰ ডিচেম্বৰ মাহত আন্তৰ্জাতিক মুদ্ৰা ভাণ্ডাৰ (IMF) ৰ জন্ম দিয়া হৈছিল। জন্মক্ষণত আই, এম, এফৰ সদস্য দেশৰ সংখ্যা আছিল ৪৪ খন আৰু বৰ্তমান এই সংখ্যা ১৭৮ খন হৈছেগৈ।

আই, এম, এফ মূলতঃ হ্ৰস্বমগদী ঋণদান অনুষ্ঠান আছিল। নিজ নিজ দেশৰ অৰ্থনৈতিক ঘাটি পূৰণৰ বাবে সকলো সদস্য দেশেই আৰ্থিক সংকটৰ সময়ত ঋণলৈ আহিছে। তৃতীয় বিশ্বৰ দেশ সমূহক বিভিন্ন সময়ত ঋণ হিচাপে আই, এম, এফে উন্নত প্ৰযুক্তি আৰু যন্ত্ৰ-পাতিও যোগান ধৰি আহিছে। বিভিন্ন সদস্য ৰাষ্ট্ৰ সমূহৰ সমস্যা সম্বন্ধে বিচাৰ কৰিবলৈ এই সংস্থাই বিশেষজ্ঞ দলো প্ৰেৰণ কৰে। নিজৰ সদস্য সংখ্যা বৃদ্ধিৰ হেতু সংস্থাই আন্তৰ্জাতিক বাণিজ্যৰ ক্ষেত্ৰতো জন্ম লগ্নৰ পৰাই গুৰুত্ব দি আহিছে। আই, এম, এফয়ে তৃতীয় বিশ্বৰ দেশ সমূহৰ আৰ্থিক বিকাশৰ বাবে যথেষ্ট বৰঙনি যোগাই আহিছে বুলি কোৱা হয়।

বিশ্ব বেংক প্ৰতিষ্ঠা হয় ১৯৪৪ চনত, যদিও ইয়াৰ কাম-কাজ আৰম্ভ হয় ১৯৪৬ চনৰ জুন মাহৰ পৰা। বিশ্ব বেংক, আই.এম.এফৰ লেখীয়া আন্তৰ্জাতিক বিত্তীয় অনুষ্ঠান। ইয়াৰ শাৰিৰীক গঠন সম্পূৰ্ণৰূপে আই.এম.এফৰ দৰে বুলিব পাৰি।

সদস্য ৰাষ্ট্ৰ সমূহক অৰ্থনৈতিক পুনৰ গঠনৰ বাবে সহায় কৰা, বিদেশী বিনিয়োগ বা ব্যক্তিগত খণ্ডৰ বিত্তীয় অনুষ্ঠানৰ দ্বাৰা ঋণ দান বা অন্য ধৰণে বিনিয়োগ ব্যৱস্থা উন্নত কৰা, ব্যক্তিগত খণ্ডৰ দ্বাৰা অসম্ভৱ

উৎপাদন ক্ষেত্রলৈ দীৰ্ঘম্যাদী ঋণ দানৰ ব্যৱস্থা কৰা, সদস্য ৰাষ্ট্ৰ সমূহৰ মাজত আন্তৰ্জাতিক বাণিজ্য আৰু বিনিয়োগ ব্যৱস্থা উন্নত কৰা আদি আছিল বিশ্ববেংকৰ জন্ম লগ্নৰ উদ্দেশ্য।

গ্যাট (General Agreement on Trade and Tariff) বা ব্যৱসায় আৰু শুল্ক সম্বন্ধীয় সাধাৰণ চুক্তি আন্তৰ্জাতিক বাণিজ্য সংক্ৰান্তীয় এটা অনুষ্ঠান। এই গ্যাটৰ জন্ম হয় ১৯৪৭ চনত।

সদস্য ৰাষ্ট্ৰসমূহৰ মাজত অবাধ বাণিজ্য ব্যৱস্থা গঢ়ি তোলা, আন্তৰ্জাতিক বাণিজ্য সম্বন্ধীয় পৰিমাণগত বাধা নিষেধ প্ৰত্যাহাৰ কৰা আৰু বাণিজ্য সংক্ৰান্তীয় সকলো সমস্যা আলোচনাৰ মাধ্যমত সমাধান কৰা আদি আছিল "গ্যাট" ৰ জন্মক্ষণৰ উদ্দেশ্য। আমাৰ ভাৰতেও ১৯৯৪ চনৰ ১৫ এপ্ৰিলত "গ্যাট চুক্তিত" স্বাক্ষৰ কৰে।

১৯৯৫ চনৰ জানুৱাৰী মাহত "গ্যাট"ক ৰূপান্তৰ কৰা হয় এটা শক্তিশালী আন্তৰ্জাতিক সংস্থালৈ। এই আন্তৰ্জাতিক সংস্থাৰ, আন্তৰ্জাতিক বাণিজ্যৰ ক্ষেত্ৰত 'গ্যাট-চুক্তি'ৰ মাজেদি আৰোপিত চৰ্ত কোনো দেশে মানি ল'বলৈ অমান্তি হ'লে সেই দেশৰ ওপৰত শাস্তিমূলক ব্যৱস্থা লোৱাৰ ক্ষমতাও আছে। এই আন্তৰ্জাতিক সংস্থাৰ নামেই হ'ল - 'বিশ্ব বাণিজ্য সংস্থা' বা "World Trade Organisation"।

বিশ্ব-বাণিজ্য সংস্থাৰ জৰিয়তে গোটেই বিশ্বতে যি অৰ্থনীতি প্ৰচলিত হৈছে সেয়ে বিশ্বায়ন। প্ৰকৃততে বিশ্বায়নৰ কোনো নিৰ্দিষ্ট সূত্ৰ নাই। বিশ্বায়নৰ মূল-মন্ত্ৰ হৈছে - উদাৰীকৰণ (Liberalisation), ব্যক্তিগতকৰণ আৰু গোলকীকৰণ (Globalisation)।

তৃতীয় বিশ্বৰ দেশবিলাকে আৰম্ভণিতে ৰাষ্ট্ৰীয়ভাৱে প্ৰতিশ্ৰুত উন্নয়নৰ দ্বাৰা জনগনৰ উন্নতি অব্যাহত ৰাখিব পাৰিছিল। কিন্তু ৰাষ্ট্ৰীয় পৰিকল্পনা আৰু চৰকাৰৰ অনগন্য অৰ্থনৈতিক প্ৰতিবন্ধকবোৰে জনসাধাৰণৰ উন্নয়নক অগ্ৰাধিকাৰ দিব নোৱাৰিলে। সেয়ে এই দেশবিলাকতো "অৰ্থনৈতিক ৰাষ্ট্ৰ"ৰ প্ৰতি থকা বিশ্বাসত সন্দেহৰ সৃষ্টি হ'বলৈ ধৰিলে। এই দেশবিলাকত বাহ্যিক ঋণৰ বোজা ইমানেই বৃদ্ধি পালে যাৰ ফলত বিশ্বৰ বহুমুখী প্ৰতিষ্ঠান বিলাকৰ সাহায্য গ্ৰহণ কৰিব লগা হ'ল। এই পটভূমিতেই উন্নয়নশীল দেশবিলাকে বিশ্বায়ন নীতিক আদৰণি জনাবলৈ বাধ্য হ'ল।

বিশ্ব বাণিজ্য সংস্থাৰ সদস্য দেশবিলাকৰ মাজত মুক্ত অৰ্থনীতি প্ৰযোজ্য হয়। মুক্ত অৰ্থনীতি বুলিলে বিশ্বৰ বিভিন্ন দেশৰ মাজত দ্ৰব্য সামগ্ৰী আমদানি আৰু ৰপ্তানিৰ ক্ষেত্ৰত কোনো ধৰণৰ বাধা নথকা অৱস্থাকে বুজায়। অৰ্থাৎ কোনো এখন দেশৰ বৈদেশিক বাণিজ্যত যেতিয়া কোনো চৰকাৰী হস্তক্ষেপ নাথাকে তেতিয়াই দেশখনৰ বাণিজ্যনীতি মুক্ত বুলি কোৱা হয়। এনে বাণিজ্যনীতিৰ অধীনত এখন দেশৰ লগত পৃথিৱীৰ আন দেশসমূহৰ বাণিজ্যৰ ওপৰত সাধাৰণতে কোনো ধৰণৰ বাধা আৰোপ কৰা নহয়। এনে বাণিজ্যনীতিত আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় দ্ৰব্য আদান-প্ৰদানৰ ক্ষেত্ৰত পূৰ্ণ স্বাধীনতাৰ বিষয়টোৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিয়া হয়।

মুক্ত বাণিজ্যনীতিৰ কিছুমান সুবিধা আছে। এনে বাণিজ্যনীতিয়ে বিশ্বৰ বিভিন্ন দেশৰ মাজত আন্তৰ্জাতিক বাণিজ্য সম্প্ৰসাৰিত কৰি তোলে। যিবোৰ দ্ৰব্য দেশৰ ভিতৰত কম উৎপাদন ব্যয়ত প্ৰস্তুত কৰিব পাৰি তেনেবোৰ দ্ৰব্য সাধাৰণতে দেশতে উৎপাদন কৰি বিদেশলৈ ৰপ্তানি কৰা হয়। আনহাতে যিবোৰ দ্ৰব্যৰ

উৎপাদন ব্যয় (Cost of production) বেছি তেনেবোৰ দ্ৰব্য দেশত তৈয়াৰ নকৰি বিদেশৰ পৰা কম দামত আমদানি কৰা হয়। এনে ব্যৱস্থাই দেশৰ ভিতৰত সৃষ্টি হোৱা দ্ৰব্যৰ নাটনি দূৰ কৰাত সহায় কৰে। তদুপৰি বিদেশী দ্ৰব্যৰ অবাধ আগমণৰ বাবে দেশীয় সামগ্ৰীসমূহ তীব্ৰ প্ৰতিযোগিতাৰ সন্মুখীন হ'ব লগা হয়। যিহেতু প্ৰতিযোগিতাৰ সন্মুখীন হ'ব লগা হয়, প্ৰতিযোগিতাই গুণগত মান উন্নত কৰাত সহায় কৰে। সেয়েহে এনে অৱস্থাত উৎপাদিত সামগ্ৰীসমূহৰ গুণগত মান উন্নত হয় আৰু লগতে ভেজাল তথা নিম্নমান সম্পন্ন সামগ্ৰীৰ পৰিমাণ হ্ৰাস হয়। অৱশ্যে মুক্ত বাণিজ্যনীতিৰ অসুবিধাও নথকা নহয়।

মুক্ত বাণিজ্যৰ ফলত তৃতীয় বিশ্বৰ দেশবোৰৰ কৃষি আৰু উদ্যোগৰ ক্ষেত্ৰত বিৰূপ প্ৰভাৱ দেখা গৈছে। ভাৰতৰ দৰে উন্নয়নশীল দেশবোৰত কৃষি অকল ব্যৱসায়েই নহয় ই কোটি কোটি লোকৰ জীৱন ধাৰণৰ অবলম্বন। উন্নত দেশবোৰৰ তুলনাত উন্নয়নশীল দেশবোৰত উৎপাদন ব্যয় কম। কিন্তু উন্নত দেশৰ কৃষকক যথেষ্ট পৰিমাণে ৰাজ সাহায্য দিয়াত তাত বস্তুৰ উৎপাদন মূল্য কম হয়। ফলত সাহায্য দিয়াত ভাৰতকে ধৰি চীন, দক্ষিণ আফ্ৰিকা, মালয়েছিয়া আদি দেশৰ কৃষক সকলৰ ভৱিষ্যত অন্ধকাৰ হৈ আহিছে। তলত ভাৰতৰ চাহশিল্পৰ ওপৰতো মুক্ত অৰ্থনীতিৰ কেনে প্ৰভাৱ পৰিছে আলোচনা কৰা হ'ল।

চাহ শিল্প ভাৰতবৰ্ষৰ প্ৰাচীনতম শিল্পবিলাকৰ ভিতৰত অন্যতম। মূলধনৰ দৃষ্টিৰ ফালৰ পৰাই হওঁক অথবা ইয়াত নিয়োজিত শ্ৰমিক সকলৰ সংখ্যাৰ ফালৰ পৰাই হওঁক চাহ শিল্পক এটা বৃহৎ সংগঠিত শিল্পৰ ভিতৰত ধৰা হয়। মুক্ত অৰ্থনীতিৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত চাহে পালে বিশ্বৰ এশখনমান দেশেৰে পৰিবেষ্টিত এখন বিশাল বজাৰ কিন্তু লগতে সন্মুখীন হ'ব লগা হ'ল বিশ্বৰ অন্যান্য চাহ উৎপাদনকাৰী দেশ সমূহৰ লগত তীব্ৰ প্ৰতিযোগীতাৰ। ফলস্বৰূপে ভাৰতবৰ্ষৰ ৰপ্তানিকৃত চাহৰ পৰিমাণ বিশ্বৰ বজাৰত ক্ৰমান্বয়ে কমি আহিল, ২০০০, ২০০১, ২০০২ চনত ভাৰতবৰ্ষই বিদেশলৈ ৰপ্তানি কৰা চাহপাতৰ পৰিমাণ ২৬.৫৫ নিঃ কি.গ্ৰা, ২৫.১৯ নিঃ কি.গ্ৰা. আৰু ২২.৩৭ নিঃ কি.গ্ৰা.। সচাঁকৈয়ে ই এক চিন্তনীয় বিষয়।

বিশ্বায়নৰ পৰিণতিত ভাৰতবৰ্ষৰ শ্বেয়াৰ বজাৰখন বিদেশী বিনিয়োগকাৰীলৈ উন্মুক্ত কৰি দিয়া হৈছে। মুক্ত অৰ্থনীতিৰ মাজত উন্নয়নশীল দেশবোৰত বিত্তীয় মূলধনে দেশীয় অৰ্থনীতিত এক জটিলতাৰ সৃষ্টি কৰি আহিছে।

বিশ্বায়নৰ পৰিণতিত উন্নত দেশসমূহৰ উদ্যোগপতিয়ে উন্নয়নশীল দেশ এখনত উদ্যোগ স্থাপন কৰি সেই দেশৰ সস্তীয়া শ্ৰম আৰু কৰ-কাটল ৰেহাইৰ সুযোগ গ্ৰহণ কৰি সস্তাতে মুনাফা লৈ এনে উৎপাদিত সামগ্ৰী বিশ্বৰ বজাৰত অতিশয় প্ৰতিযোগিতামূলক দামত এৰি দিয়াৰ সুযোগ পাইছে।

বিশ্বায়নৰ ফলত শিক্ষাকো বাণিজ্যিক সামগ্ৰীৰ ভিতৰত সামৰি লোৱা হৈছে। বিশ্ব বাণিজ্যিক সন্থাৰ অন্তৰ্গত এখন দেশে নিজৰ দেশত অন্য সদস্য দেশৰ পৰা অহা বিশ্ববিদ্যালয় বা শিক্ষা প্ৰতিষ্ঠানক উচ্চ শিক্ষা প্ৰতিষ্ঠাৰ ক্ষেত্ৰত স্থানীয় বিশ্ববিদ্যালয়ৰ দৰে সা-সুবিধা দিব লাগে। এনে বন্দোবস্ত মতে ইতিমধ্যে আমাৰ দেশত কেইবাটাও শিক্ষা প্ৰতিষ্ঠানৰ শাখা মুকলি কৰা হৈছে আৰু তেওঁলোকে উচ্চশিক্ষা বিক্ৰী কৰিবলৈ লৈছে। ইতিমধ্যে তেওঁলোকৰ ব্যৱসায় উৰ্দ্ধমুখীও হৈছে।

বিশ্বায়নৰ বাবে সীমাহীন বিশ্বৰ সূত্ৰপাত হোৱা হেতুকে আমাৰ উচ্চ শিক্ষাৰ দ্বাৰা উৎপাদিত মানব সম্পদে নিজকে বিশ্ব পৰিস্থিতিৰ সৈতে খাপ খুৱাই ল'ব পৰা শিক্ষণ পাব লাগিব। বিশ্বৰ নিয়োগ বজাৰখনত এতিয়া এনে যুবক-যুৱতীৰ প্ৰয়োজন, যাৰ পৰিচালনাৰ দক্ষতা, নিপুনতা আৰু পাৰদৰ্শিতা অৰ্থাৎ সম্পূৰ্ণ দক্ষতা থাকে।

বিশ্বায়নে উন্নত, উন্নয়নশীল আৰু অনুন্নত সকলো দেশতে কিছু সুপ্ৰভাৱ আৰু কিছু কুপ্ৰভাৱৰ সৃষ্টি কৰিছে। জাপানৰ নিচিনা উন্নত দেশেও বিশ্ব বাণিজ্যৰ ফলত আৰ্থিক সংকটত ভুগিছে। সকলো ধৰণৰ দেশতে কৰ্মসংস্থাপনৰ সমস্যাই দেখা দিছে।

কিন্তু উন্নয়নশীল আৰু অনুন্নত দেশত কৃষি, শিল্প, উদ্যোগ আদি সকলো দিশতে সমস্যাৰ সৃষ্টি হৈছে। মুক্ত বাণিজ্য নীতিৰ কাৰ্য্যকৰী কৰণত ভাবসাম্য পূৰ্ণ ব্যৱস্থা প্ৰবৰ্তনৰ হকে উন্নয়নশীল দেশবোৰে বিশ্ব বাণিজ্য সংস্থাৰ বিভিন্ন সন্মিলনত দাবী জনাই আহিছে। ◆

আনে কোৱা কথা শুনা মাত্ৰকে বিশ্বাস নকৰিবা। পূৰ্বে প্ৰচলিত বুলিয়েই কোনো ৰীতি গ্ৰহণ নকৰিবা। পৰাপৰিকৈ কোনো সিদ্ধান্তত উপনীত নহবা। অকল শাস্ত্ৰত আছে বুলিয়েই কোনো ৰীতি মানি নলবা। যেই সেই কথাকে গ্ৰহনীয় বুলি ধৰি নলবা অথবা গুৰুৰ বাক্য বুলিয়েই যেই সেই কথাকো গ্ৰহণ নকৰিবা।

ভগৱান বুদ্ধ

ভাৰতীয় সংস্কৃতিৰ ধাৰা

সুজন চন্দ্ৰ নাথ
অৱসৰপ্ৰাপ্ত মুৰব্বী অধ্যাপক
বুৰঞ্জী বিভাগ

ভাৰতীয় সংস্কৃতিৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিবলৈ যোৱাৰ আগতে সংস্কৃতি শব্দটোৰ অৰ্থ কি আৰু ইয়াৰ পৰিসৰ কিমান - এইবিষয়ে সম্যকভাৱে জানিব লাগিব। সংস্কৃতি শব্দটোৰ অৰ্থ বৰ ব্যাপক। অধ্যাপক নিৰ্মল কুমাৰ বসুয়ে সংস্কৃতি শব্দৰ ইংৰাজী প্ৰতিশব্দ Culture ৰ অৰ্থ কৰিছে এনেদৰে, " Culture is a term in Anthropology, which comprises everything from the traditional manner in which people produce, cook or eat their food; the way in which they plan and build their houses; or arrange them on the surface of the land; to social, moral and religious values which are generally accepted by men and habitual methods by means of which satisfaction is gained in respect of higher qualities of the mind." গতিকে দেখা যায় সংস্কৃতি (Culture) শব্দটোৱে কোনো এটা জন গোষ্ঠী বা এখন দেশৰ জন-জীৱনৰ প্ৰায়বোৰ দিশকে সামৰি লয়। ভাৰতীয় সংস্কৃতি বুলি কলে, আমি ভাৰত উপমহাদেশখনত বসবাস কৰা সকলো জন-গোষ্ঠীৰ জীৱন-ধাৰণৰ পদ্ধতি আৰু মানদণ্ডকে বুজিব লাগিব।

ভাৰত এখন বিশাল দেশ। আজিৰ ৰাজনৈতিক মানচিত্ৰৰ যি ভাৰত, সাংস্কৃতিক ভাৰতৰ চাৰি সীমাই বৰ্তমানৰ ভাৰত, বাংলাদেশ আৰু পাকিস্থানকো সাঙুৰি লয়। এনেকি নেপাল, ভূটান আৰু আফগানিস্থানো ভাৰতীয় সাংস্কৃতিক পৰিসীমাৰ ভিতৰত পৰে। গতিকে আমি আমাৰ আলোচনাত কেৱল বৰ্তমানৰ ভাৰতকে নলৈ সমগ্ৰ ভাৰত উপমহাদেশখনকে সাঙুৰি লম। ভাৰতবৰ্ষ আয়তনত যেনেদৰে বিশাল, ইয়াৰ সভ্যতাও তেনেদৰে পুৰণি। পৃথিবীত যি কেইখন প্ৰাচীনতম সভ্য দেশ আছিল তাৰ ভিতৰত ভাৰতবৰ্ষও এখন। যীশু খৃষ্ট জন্মৰ তিনি হাজাৰ বছৰ পূৰ্বে বিকশিত হোৱা সিন্ধু উপত্যকাৰ সভ্যতাৰ পৰা ইয়াৰ সময় হিচাব কৰিলে ই হয় পাঁচ হাজাৰ বছৰৰ পুৰণি। সভ্যতা আৰু সংস্কৃতি দুয়োটাৰে সম্বন্ধ ওতঃপ্ৰোত। গতিকে ভাৰতীয় সভ্যতা পাঁচ হেজাৰ বছৰৰ পুৰণি বুলি কলে ভাৰতীয় সংস্কৃতিও সিমানে পুৰণি। খৃষ্ট পূৰ্ব্ব তিনি হাজাৰ বছৰ পূৰ্বে আৰম্ভ

হোৱা ভাৰতীয় সভ্যতা-সংস্কৃতিৰ গতি এতিয়াও প্ৰবাহমান। চাৰ যদুনাথ সৰকাৰে কৈছে, " India's culture has been preserved through the ages." বিশ্বত বহুত সভ্যতাৰ উত্থান হ'ল আৰু পতনো হ'ল ; কিন্তু ভাৰতীয় সভ্যতাই চিৰ প্ৰবাহমান ধাৰাত আজিও বৈ আছে। প্ৰাচীনত্ব আৰু স্থায়ীত্বত কেৱল চীনা সভ্যতাই ভাৰতীয় সভ্যতাৰ লগত ফেৰ মাৰিব পাৰে। চুমেৰীয়া, মেছোপটেমীয়া বা মিছৰীয় প্ৰাচীন সভ্যতা কেতিয়াবাই কালৰ অতল গৰ্ভত বিলীন হৈ গ'ল। বহুত ঘাত-প্ৰতিঘাত অতিক্ৰম কৰি প্ৰাচীন ভাৰতীয় সভ্যতা-সংস্কৃতিয়ে আজিও জীৱন্ত ৰূপত আছে। এই সংস্কৃতি একে দিনাই গঢ়ি উঠা নাই। বৰঞ্চ ই যুগ যুগ ধৰি হোৱা ক্ৰমবিকাশৰ ফল। ভাৰতবৰ্ষ বহুত জাতি (races), উপজাতি (tribes) ৰ বাসস্থান। আনকি প্ৰাচীন কালৰ পৰাই ভাৰতলৈ বিভিন্ন জাতি-উপজাতিৰ মানুহৰ প্ৰব্ৰজন হৈ আহিছে। এই প্ৰব্ৰজন আৰু ভাৰতৰ এক বিশেষ ভৌগলিক পৰিবেশে ইয়াৰ সভ্যতা সংস্কৃতিক এক বিশেষ ৰূপত গঢ় দিছে। ভাৰতবৰ্ষৰ নদ-নদী, পাহাৰ- পৰ্ব্বত আৰু প্ৰাকৃতিক সম্পদ ৰাজিয়ে ইয়াৰ সংস্কৃতিত এক বিশেষ প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰিছে।

বিশাল ভাৰতবৰ্ষৰ বিভিন্ন অঞ্চলৰ বিভিন্ন প্ৰাকৃতিক পৰিবেশ আৰু জনগোষ্ঠীৰ বিভিন্নতাৰ সমন্বয়তে গঢ়ি উঠিছে ভাৰতীয় সংস্কৃতি। পৃথিবীৰ প্ৰধান চাৰিটা মানৱ গোষ্ঠীৰ প্ৰায় গোটেই কেইটাই ভাৰতবৰ্ষত দেখিবলৈ পোৱা যায়। আৰ্য্য সকলৰ পিছতে গ্ৰীক, শক, পাৰ্থিয়ান, হুণ, মোগল, পাঠান আদি জাতিৰ মানুহৰ প্ৰব্ৰজন ঘটিছিল। আদিবাসী অনাৰ্য্য আৰু আৰ্য্যবিলাকৰ মাজত বহুদিন চলিছিল সংঘৰ্ষ। তাৰ পিছতো আক্ৰমণকাৰীৰূপে অহা শক, হুণ আদিৰ লগত চলিছিল সংঘৰ্ষ। এই বিলাক জাতিৰ প্ৰত্যেকৰে আছিল নিজা সংস্কৃতি। কিন্তু সিন্ধু উপত্যকাৰ সভ্যতাৰ দিনৰে যি ভাৰতীয় সংস্কৃতিৰ ক্ৰমবিকাশ (Evolution) আৰম্ভ হৈছিল - এইবোৰ জাতি-উপজাতিৰ আগমণে তাত প্ৰতিবন্ধকতাৰ সৃষ্টি কৰিব পৰা নাছিল। বৰঞ্চ ভাৰতীয় সংস্কৃতিয়ে এনেভাৱে গঢ় লৈ উঠিছিল যে কালক্ৰমত সেইবোৰ জাতি-উপজাতিৰ সংস্কৃতি ভাৰতীয় সংস্কৃতিত বিলীন হৈ গ'ল। বিলীন হোৱা মানে সম্পূৰ্ণৰূপে লুপ্ত হোৱা নাছিল। বৰঞ্চ ইয়াক ক'ব পাৰি এক সমন্বয়। তেওঁলোকৰ মাজত এক দিয়া-লোৱাৰ প্ৰক্ৰিয়াৰে ঘটিছিল এই সমন্বয়। ফলত নতুন নতুন উপাদানৰ (elements) সংযোজনত ভাৰতীয় সংস্কৃতি চহকী হৈ উঠিছিল। জন-জীৱনৰ প্ৰতিটো ক্ষেত্ৰতে ঘটিছিল এই সংযোজন। খাদ্য, পোছাক-পৰিচ্ছদ, ভাষা, ধৰ্ম্ম, চিন্তা-চৰ্চ্চা সকলোতে ইয়াক পৰিলক্ষিত হয়। এই বিভিন্ন সংস্কৃতিৰ সমন্বয় (synthesis of different cultures) ক কবিগুৰু ৰবীন্দ্ৰনাথ ঠাকুৰে কৈছিল,

"হেথায় আৰ্য্য, হেথায় অনাৰ্য্য
হেথায় দ্ৰাবিড় শক হুণ দ'ল
এক দেহে হলো লীন।"

এইদৰে ভাৰতীয় সংস্কৃতিৰ ক্ৰমবিকাশ ঘটিছি[l] খৃষ্টীয় দ্বাদশ শতিকালৈ। খৃষ্টীয় ত্ৰয়োদশ শতিক[া]ৰ আৰম্ভণিতে ভাৰতত প্ৰতিষ্ঠা হয় মুছলমান সক[লৰ] ৰাজত্ব। প্ৰাচীনকালৰ গ্ৰীক, শক, পাৰ্থিয়ান, হুণ আ[দি] আক্ৰমণকাৰীৰ দৰে এওঁলোক নাছিল। এওঁলোক আছিল একনিষ্ঠ একেশ্বৰবাদী। ইছলামৰ সভ্যতা সংস্কৃতি বিস্তাৰ কৰিবলৈয়ে এওঁলোকে চলাইছিল [বি]ভিযান। গতিকে এওঁলোকে আগৰ আ

আক্ৰমণকাৰী সকলৰ দৰে ভাৰতীয় সংস্কৃতিত জাহ নগল। কিন্তু এইটো কথাও স্বীকাৰ কৰিব লাগিব যে তেওঁলোকে যেনেকৈ মিছৰীয়, চুমেৰীয় বা মেছো পটেমীয়াৰ প্ৰাচীন সভ্যতা-সংস্কৃতিক বিলুপ্ত কৰি ইছলামিক সভ্যতা-সংস্কৃতিৰ ধ্বজা উৰুৱাবলৈ সক্ষম হৈছিল, ভাৰতত তেনেদৰে সক্ষম নহ'ল। কেবা শতিকা জুৰি প্ৰবল চেষ্টাৰ ফলতো ভাৰতীয় সভ্যতা-সংস্কৃতিক বিলুপ্ত কৰিবলৈ সমৰ্থ নৌহে তেওঁলোকে অকল শৰীয়া (Isolated) কৈ থাকিব লগীয়া হ'ল। বৰঞ্চ কালক্ৰমত সহাবস্থানৰ বাবে সুকীয়া ধৰ্মীয় অস্তিত্বক ৰক্ষণাবেক্ষণ দিও তেওঁলোকে ভাৰতৰ বহুত কিবাকিবি গ্ৰহণ কৰিবলগীয়া হ'ল। তেওঁলোকৰ অলক্ষিতে তেওঁলোকৰ জীৱন-যাপন পদ্ধতিত ভাৰতীয় সংস্কৃতিৰ বহুত প্ৰভাৱ পৰি গ'ল আৰু সেইবোৰেই ভাৰতীয় মুছলমান সকলক আৰব বা পশ্চিম এছিয়াৰ দেশসমূহৰ মুছলমান সকলৰ পৰা ভাৰতীয় মুছলমান সকলোক পৃথক কৰিলে। তিনিশ বছৰৰ পিছত মোগল সম্ৰাট আকবৰে হিন্দু-মুছলমানৰ মাজত ঐক্য স্থাপনৰ চেষ্টা কৰিছিল। ধৰ্মীয় ভাবেও ঐক্য স্থাপনৰ উদ্দেশ্যে তেওঁ সৰ্ব্ব ধৰ্ম্মৰ সমন্বয়ত দিন-ই-ইলাহি ধৰ্ম্ম প্ৰবৰ্তন কৰিছিল। তেওঁৰ উদাৰ নীতিৰ ফলতেই হিন্দু আৰু মুছলমান সংস্কৃতিৰ পুনৰ সমন্বয় ঘটিছিল। যি কি নহওঁক, মুছলমান সকলোৰ ছয় শ বছৰীয়া ৰাজত্বৰ ফল স্বৰূপে ভাৰতীয় সংস্কৃতিত তলত উল্লেখ কৰা দিশবোৰ সংযোজিত হ'ল ঃ -

(১) বহিঃ বিশ্বৰ লগত যোগাযোগ স্থাপন হোৱাত ভাৰতীয় শিল্প-কলা, স্থাপত্য আৰু ভাস্কৰ্য্যত নতুন দিশ উন্মোচন হ'ল।

(২) মুছলমান অধিকৃত অঞ্চলবোৰত একে শাসন ব্যৱস্থা আৰু একে মুদ্ৰা প্ৰবৰ্তন হোৱাৰ ফলত অৰ্থনৈতিক আৰু ৰাজনৈতিক গাঁথনিৰ পৰিবৰ্ত্তন হ'ল। পাৰ্চি ভাষাই ৰাজকীয় ভাষা হিচাবে প্ৰাধান্য লাভ কৰিলে। মুছলমান শাসক সকলে প্ৰদান কৰা পদবী, উপাধি আৰু ৰাজসভাৰ ৰীতি-নিয়মবোৰ হিন্দু সকলেও গ্ৰহণ কৰিলে।

(৩) সাজ-পাৰ, খাদ্য আৰু সামাজিক ৰীতি-নীতিবো সমন্বয় সাধন হ'ল। মুছলমান সকলোৰ জীৱন-ধাৰণৰ জাক-জমকতাইও হিন্দু সকলক আকৰ্ষণ কৰিলে। খাদ্য-সামগ্ৰীৰ লগত কিছুমান নতুন খাদ্য সংযোজিত হ'ল। মুছলমান সকলৰ ৰন্ধন প্ৰণালীও বহুতে গ্ৰহণ কৰিলে। প্ৰাসাধনৰ সামগ্ৰী হিচাবে নানাবিধ সুগন্ধি দ্ৰব্যৰ প্ৰচলন হ'ল।

(৪) হিন্দুস্থানী ভাষাই Lingua Franca ৰ মৰ্যাদা লাভ কৰিলে। আৰবী, ফাৰ্চি আৰু হিন্দিৰ সংমিশ্ৰণত উৰ্দু ভাষাৰ জন্ম হ'ল। আঞ্চলিক ভাষাবোৰৰ উন্নতি সাধন হ'ল আৰু সেইবোৰত প্ৰচুৰ পৰিমাণে আৰবী ফাৰ্চি ভাষাৰ শব্দৰ সমাবেশ ঘটিল।

(৫) হিন্দু আৰু ইছলাম - দুয়োটা ধৰ্ম্মই নিজৰ নিজৰ অস্তিত্ব বজাই ৰাখিলেও দুয়োটা ধৰ্ম্মই পৰস্পৰক কিছু পৰিমাণে প্ৰভাৱান্বিত কৰিলে। হিন্দু ধৰ্ম্মৰ সংস্কাৰ সাধন হ'ল। একেশ্বৰবাদী বৈষ্ণৱ ধৰ্ম্মই বহুল প্ৰসাৰ আৰু জনপ্ৰিয়তা লাভ কৰিলে। বহুত মুছলমান সাধু-সন্তই হিন্দু-মুছলমানৰ মাজত ভাতৃত্ববোধ জগাই তোলাৰ চেষ্টাও কৰিছিল। চুফীবাদৰ ওপৰত হিন্দু ধৰ্ম্মৰ প্ৰভাৱ লক্ষণীয়। "আল্লোপনিষদ"ৰ ৰচনাই দুয়োটা ধৰ্ম্মৰ মাজত এক সমন্বয় সাধনৰ চেষ্টা কৰিছিল।

(৬) মুছলমান সকলে তেওঁলোকৰ ৰাজত্বৰ উল্লেখযোগ্য ঘটনাবোৰ লৈ বুৰঞ্জীমূলক গ্ৰন্থ ৰচনা কৰিছিল

হিন্দুসকলে আগতে বুৰঞ্জী লিখা আৰু পঢ়াত বৰ গুৰুত্ব দিয়া নাছিল। মুছলমান সকলোক দেখি এতিয়া হিন্দু সকলেও বুৰঞ্জীমূলক সাহিত্য ৰচনাৰ পৃষ্ঠপোষকতা কৰিব ধৰিলে।

মুছলমান সকলোৰ পিছত ভাৰতলৈ আহিছিল ইউৰোপীয়ান সকল। এওঁলোক আহিছিল ভাৰতত বেপাৰ বাণিজ্য কৰাৰ উদ্দেশ্যে। প্ৰথম অৱস্থাত ভাৰতত বসবাস কৰাৰ বা সাম্ৰাজ্য স্থাপনৰ এওঁলোকৰ উদ্দেশ্য নাছিল। কিন্তু ভাৰতৰ পৰিস্থিতিয়ে তেওঁলোকক ভাৰতত সাম্ৰাজ্য স্থাপনৰ সুবিধা দিলে। আৰু এদিন সমগ্ৰ ভাৰতবৰ্ষ বৃটিছৰ পদানত হ'ব লগা হ'ল। ভাৰতলৈ অহা ইউৰোপীয়ান সকল আছিল উন্নত সভ্যতাৰ আৰু বৈজ্ঞানিক দৃষ্টি ভঙ্গীৰলোক। তেওঁলোকে ভাৰতীয় সভ্যতা-সংস্কৃতিক হেয় জ্ঞান কৰিছিল আৰু তেওঁলোকৰ উচ্চস্তৰীয় সভ্যতা-সংস্কৃতি জাপি দিব খুজিছিল। কিন্তু মুছলমান সকলোৰ দৰে ইউৰোপীয়ান সকলেও ভাৰতীয় সংস্কৃতিৰ মূলোচ্ছেদ কৰিব নোৱাৰিলে। ভাৰতীয় সকলে পাশ্চাত্য জ্ঞান-বিজ্ঞান সাদৰে গ্ৰহণ কৰিলে আৰু সেই জ্ঞানৰ আলোকত আলোকিত হৈ তেওঁলোকৰ পুৰণিকলীয়া আৰু ঘূণে ধৰা সংস্কৃতিৰ সংস্কাৰ সাধন কৰি নতুন ৰূপত সজাই পৰাই তুলিলে। পাশ্চাত্য জ্ঞান বিজ্ঞানে ভাৰতৰ অন্ধবিশ্বাস, কু-সংস্কাৰবোৰ আঁতৰ কৰিলে। প্ৰাচীন ঐতিহ্যৰ পুনৰুদ্ধাৰ হ'ল। কিন্তু তাৰ লগত সন্নিবিষ্ট হ'ল বহুত নতুনত্ব। এতিয়া ভাৰতীয় জন-জীৱনৰ প্ৰতিটো স্তৰতে পাশ্চাত্যৰ প্ৰভাৱ পৰিলক্ষিত হয়। ভাষা, সাহিত্য, শিল্প, ৰাজনীতি সমাজনীতি সকলোতে পাশ্চাত্যৰ প্ৰভাৱ। সেই বোৰ বাদ দিলে এতিয়া ভাৰতীয় জন-জীৱন এক প্ৰকাৰ অচল হৈ পৰিব। ইমান ব্যাপকভাৱে প্ৰভাৱান্বিত হোৱা সত্বেও কিন্তু ভাৰতীয় সংস্কৃতিৰ যিটো মূল কাঠামো - সেইটোৰ কোনো ক্ষতি সাধন হোৱা নাই। এতিয়াও ভাৰতীয় চিন্তা-চৰ্চা আৰু জীৱন যাপন প্ৰণালীত সেই সিন্ধু সভ্যতাৰ আৰু বৈদিক যুগৰ সাংস্কৃতিক ধাৰাটো বৰ্ত্তমান। আধুনিক শিক্ষাত শিক্ষিত ভাৰতীয় সকলে যেন কৈছে "Champions sprang up to defend its Philosophy and ritual and proclaim them to the world as the perfection of human thought. An aggressive Hinduism replaced its shy passive creed that formerly used to be almost ashamed of itself and to stand even on the defensive amidst growing foes and a diminishing number of adherents." - J. N. Sarkar.

এইদৰে যুগে যুগে বিভিন্ন সংস্কৃতিৰ সমন্বয়ত গঢ়ি উঠিছে ভাৰতীয় সংস্কৃতি। ভাৰতীয় সংস্কৃতি হ'ল "অনৈক্যৰ মাজত ঐক্য"। আপাতঃ দৃষ্টিত সৰ্ব্বত্ৰ বিভিন্নতা দৃষ্টি গোচৰ হলেও ভাৰতৰ বিভিন্ন অঞ্চল, বিভিন্ন জন-গোষ্ঠী, বিভিন্ন ভাষা, ধৰ্ম্মৰ মাজত এক অন্তঃ সলিলা সাংস্কৃতিক সম্পৰ্ক আছে। আসমুদ্ৰ হিমাচল ব্যাপি থকা ভূ-খণ্ডৰ নাম ভাৰতবৰ্ষ। সকলো জনগোষ্ঠীৰে উমৈহতীয়া পৰিচয় হ'ল ভাৰতীয়। আৰ্থিক আৰু সামাজিক জীৱনৰ ভেটি হ'ল কৃষি আৰু গ্ৰাম। নদ-নদী, পাহাৰ-পৰ্ব্বতবোৰে সকলো জন-গোষ্ঠীকে একেদৰেই প্ৰভাৱান্বিত কৰিছে। প্ৰকৃতিৰ আশীৰ্ব্বাদ বা দুৰ্য্যোগবোৰ সকলোৱেই একেদৰেই ভোগ কৰিছে। ঋগ্বেদৰ দিনৰ পৰা চলি অহা ভাৰতীয় সংস্কৃতিৰ মূলকথা (Motto) হ'ল "একম্ সৎ, বিপ্ৰ

বহুধা বদন্তি" " Truth is one, sages call it variously" অধ্যাপক নির্মল কুমাৰ বসুৱে ভাৰতীয় সংস্কৃতিক " a confederation of cultures " বুলি অভিহিত কৰিছে।

সামৰণিত আমি ক'ব পাৰো যে ভাৰতীয় সংস্কৃতি এক জীৱন্ত আৰু গতিশীল সংস্কৃতি। জীৱন্ত প্ৰাণীয়ে যেনেকৈ তাৰ পৰিবেশক নিজৰ আয়ত্বাধীনলৈ আনি জীয়াই থকাৰ প্ৰয়াস কৰে ভাৰতীয় সংস্কৃতিয়েও তেনেকৈ যুগে যুগে সন্মুখীন হোৱা প্ৰত্যাহ্বানবোৰৰ লগত মোকাবিলা কৰি আগবাঢ়ি গৈ আছে। "It is a composite daily growing product and not a mummy, preserved in dry sand for five thousand years." - J. N. Sarkar.

Reference Books :

1. Basu Nirmal Kumar, *Cultural Heritage of India,* Volume I Published by the Ramakrishna Mission.

2. Sarkar Sir Jadunath - *India through the Ages 1960.*

3. Sen G. E. - *Cultural lwity of India.* Publication Division, Ministry of I & B. Govt of India.

4. Gokhale Dr. B. C. - *Ancient India: History & Culture.* ◆

সাহিত্য হৈছে জীৱনৰ সামগ্ৰিক ৰস ভাণ্ডাৰ। এই ৰস ভাণ্ডাৰে মানুহক নেতৃত্বৰ অধিকাৰ দিয়ে। যি নেতৃত্বত এই অধিকাৰ বৰ্তা নাই, সেই নেতৃত্বই দেশক, সমাজক অধঃপতিত কৰে।

- অম্বিকাগিৰী ৰায়চৌধুৰী

শিক্ষানুষ্ঠানত নৈতিক শিক্ষাৰ প্ৰয়োজন

মেছেৰ আলী আহমেদ
কাৰ্যালয় সহায়ক

সম্প্ৰতি শিক্ষক আৰু ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ মাজত সুসম্পৰ্কৰ অৱনতি ঘটাৰ প্ৰায়েই অভিযোগ শুনা যায়। ইয়াৰ বাবে শিক্ষক, ছাত্ৰ-ছাত্ৰী অভিভাৱক আৰু আমাৰ সমাজ ব্যৱস্থা সমপৰিমাণে দায়ী। বৰ্তমান শিক্ষানুষ্ঠান সমূহত অধ্যয়নৰত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ নৈতিক চৰিত্ৰ গঠনৰ গুৰুত্ব প্ৰায়েই কমি যোৱা যেন অনুমান হৈছে। শিক্ষাৰ অন্যতম লক্ষ্য হ'ল জনাৰ পৰা নজনা কথা শিকোৱা। নৈতিক শিক্ষাৰ জৰিয়তে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক সত্য আৰু সৎগুণৰ কথা অৱতাৰণা কৰিব পৰা যায়। সেয়ে সাম্প্ৰতিক কালত শিক্ষানুষ্ঠানত নৈতিক শিক্ষাৰ প্ৰয়োজন অৱশ্যাম্ভাৱী হৈ পৰিছে।

সামাজিক, নৈতিক আৰু আধ্যাত্মিক শিক্ষাৰ ব্যৱস্থা নাথাকিলে আমাৰ শিক্ষাৰ অন্তৰায়বোৰ দূৰ কৰাটো কঠিন হ'ব। নৈতিক আৰু আধ্যাত্মিক মূল্যৰ প্ৰত্যক্ষ শিক্ষাদানৰ বাবে শিক্ষানুষ্ঠান সমূহত দৈনিক সময় তালিকাত একঘণ্টা বা দুঘণ্টা সময় নিৰ্দ্দিষ্ট কৰি দিয়া উচিত। নৈতিক শিক্ষা পাঠ্যপুথি প্ৰণয়ণৰ অন্তৰ্ভূক্তি কৰিব লাগে। শিক্ষানুষ্ঠানত নৈতিক শিক্ষাদানৰ পাঠ্যপুথিৰ প্ৰচলনৰ ক্ষেত্ৰত বিশেষ গুৰুত্ব দিয়া উচিত।

আচাৰ, ব্যৱহাৰ, নম্ৰতা, বিনয়ী আদি গুণবোৰ গঢ়ি তোলাটো নৈতিক শিক্ষাৰ ভিতৰত সন্নিবিষ্ট কৰিব লাগে। শিক্ষানুষ্ঠান সমূহত নৈতিক শিক্ষাৰ শ্ৰেণী বিভাজন কৰোঁতে অভিজ্ঞ আৰু জ্যেষ্ঠ শিক্ষকক এনেকুৱা দায়িত্ব অৰ্পন কৰা নিতান্ত প্ৰয়োজন। নৈতিক শিক্ষাৰ জৰিয়তেহে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ চৰিত্ৰ গঠন আৰু নিজৰ দায়িত্ব সম্পৰ্কে সচেতনতা গঢ়ি তুলিব পৰা যায়। নিজৰ ঘৰত, নিজ বিদ্যালয়ত, বয়সস্থ ব্যক্তিৰ লগত, শিক্ষকৰ প্ৰতি সৎ-আচৰণ, নম্ৰ আৰু বিনয়ী ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে যাতে সৰু কালৰে পৰা শিক্ষা গ্ৰহণ কৰিব পাৰে তাৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি পাঠদানত অন্তৰ্ভূক্ত কৰিব লাগে। শিষ্টাচাৰ, নম্ৰতা, বিনয়ী হোৱাৰ শিক্ষা দিয়াৰ আগতে শিক্ষকজন সেই গুণ সমূহৰ অধিকাৰী হোৱা একান্ত প্ৰয়োজন। কাৰণ শিক্ষকৰ নিজৰ নৈতিক চৰিত্ৰ নাথাকিলে ইয়াক ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ মাজত বিস্তাৰিত কৰিবলৈ যোৱাতো অতি কঠিন কাম।

দয়া, মমতা, অনুকম্পা আদি সৎগুণবোৰৰ বিকাশ ঘটোৱা নৈতিক শিক্ষাৰ অন্যতম দিশ। দুৰ্বল, দুখীয়া আৰু শাৰিৰীক ভাৱে বাধাগ্ৰস্থ ব্যক্তিৰ প্ৰতি সমভাৱ, মৰমস্নেহ, সহানুভূতি আদি সৎগুণবোৰ নৈতিক শিক্ষাৰ জৰিয়তে শিক্ষক সকলে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক দিয়া উচিত। শ্ৰেণীত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক নৈতিক শিক্ষা দিয়াৰ বাবে শিক্ষকসকলে কঠোৰ শাসন কৰিব লগা হ'ব পাৰে। ইয়াৰ কাৰণে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক শিক্ষকসকলে লঘু শাস্তি

দিয়াৰ ফলত অভিভাৱক সকলে শিক্ষকক অশোভনীয় ব্যৱহাৰ কৰাও আমি দেখা পাওঁ। ইয়াৰ ফলত শিক্ষক সকলৰ মনোবল হ্রাস পোৱা দেখা যায় ফলত তেনে শিক্ষকে পৰৱৰ্তী কালত শ্ৰেণীত কেৱল পাঠদানহে কৰে। ফলত প্ৰকৃত নৈতিক শিক্ষাৰ পৰা ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকল বঞ্চিত হয়। এখন দুৰ্নীতিগ্ৰস্থ সমাজত এটা সংমনোভাৱ গঢ়ি তুলিবলৈ, পাপ-পূণ্য, ন্যায়-অন্যায়ৰ বিচাৰ কৰি চোৱাৰ ক্ষমতা গঢ়ি তুলিবলৈ হলে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক উচিত শিক্ষা দিয়াটো একান্ত প্ৰয়োজন। অহিংসো পৰমধৰ্ম এই শিক্ষা কেৱল নৈতিক শিক্ষাৰ জৰিয়তেহে সম্ভৱ।

শিক্ষক, অভিভাৱক আৰু ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ মাজত মধুৰ সম্পৰ্কৰ অবিহনে শিক্ষানুষ্ঠানত প্ৰকৃত শৈক্ষিক পৰিবেশ গঢ়ি তোলাটো সম্ভৱ নহয়। সেয়ে শিক্ষক সকলে সকলো ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক মৰম স্নেহ সহানুভূতিৰে সিহঁতৰ বৌদ্ধিক, শাৰীৰিক, মানসিক, সামাজিক, নৈতিক আৰু চাৰিত্ৰিক বিকাশত সহায় কৰিব লাগে। শ্ৰমৰ প্ৰতি মৰ্য্যাদা আৰু শ্ৰমজীৱি সকলৰ প্ৰতি শ্ৰদ্ধাৰ ভাৱ জগাই তুলিলে দেশপ্ৰেম, সহিষ্ণু, সাৰ্বজনীন ভাতৃত্ববোধ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ মাজত গঢ়ি উঠিব। শিক্ষক সকলে অভিভাৱকৰ লগত সহযোগী আৰু বন্ধুত্বপূৰ্ণ সম্বন্ধ গঢ়ি তুলিব পাৰিলে শিক্ষানুষ্ঠান আৰু ঘৰৰ মাজত এক মধুৰ সম্পৰ্ক গঠন হব। ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ বাবে প্ৰয়োজন ভিত্তিক শিক্ষা কেনে হোৱা উচিত সেই সম্বন্ধে অভিভাৱকৰ মতামত, পৰামৰ্শ পঢ়াশুনাৰ অগ্ৰগতি সম্পৰ্কে আৰু দোষ ত্ৰুটি আদিৰ বিষয়ে শিক্ষক সকলে অভিভাৱকক অৱগত কৰাব লাগে।

সমাজ এখনৰ সামাজিক, সাংস্কৃতিক পৰম্পৰা শিক্ষকৰ মৰ্য্যাদাৰ দ্বাৰাই সমাজত প্ৰতিফলিত হয়। গঠনমূলক আৰু সৃজনীসুলভ দিশত শিক্ষক সকলক অনুপ্ৰাণিত বা আগ্ৰহশীল কৰি তুলিবলৈ আমাৰ সমাজ আৰু চৰকাৰে এক অনুকূল পৰিবেশ সৃষ্টি কৰিব লাগিব। দেশৰ জাতীয় আয়ৰ বৃজন পৰিমাণৰ ধন শিক্ষাৰ শিতানত বিনিয়োগ নকৰিলে, শিক্ষানুষ্ঠান সমূহৰ নূন্যতম সা-সুবিধা সমূহ যোগান নধৰিলে, প্ৰয়োজনমতে গুণগত অৰ্হতা সম্পন্ন শিক্ষক নিয়োগ নকৰিলে ৰাষ্ট্ৰীয় শিক্ষানীতি অসমত পূৰ্ণৰূপত কাৰ্য্যকৰী নহব। সেয়ে প্ৰত্যেকখন শিক্ষানুষ্ঠানত অৰ্হতা সম্পন্ন শিক্ষক নিযুক্তি দিয়া, গৃহনিৰ্মাণ নামৰ সুকীয়া শাখা গঠন কৰা, অকৃতকাৰ্য্য ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ অপচয় ৰোধ কৰিবলৈ সা-সুবিধা কৰি পৰ্য্যায় ক্ৰমে পৰীক্ষাৰ মানদণ্ড উন্নত কৰা, অসমৰ শিক্ষানুষ্ঠান সমূহৰ এখন মানচিত্ৰ প্ৰকাশ কৰা, শিক্ষক সকল দলীয় ৰাজনীতিৰ পৰা বিৰত থকা, ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক কৰ্মময় জীৱন প্ৰস্তুত কৰণত গুৰুত্ব প্ৰদান কৰা, দক্ষতাৰ মূল্য নিৰূপনত শিক্ষকৰ পদোন্নতিৰ ব্যৱস্থা কৰা, বৈজ্ঞানিক আৰু প্ৰযুক্তি বিজ্ঞানগত সম্প্ৰসাৰণত সমতাৰ লক্ষ্যত উপনিত হবৰ বাবে নগৰ আৰু গাঁওৰ সকলো শিক্ষানুষ্ঠানত সমভাৱে সুবিধা আৰু সম্পদৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগে। উক্ত কাৰ্য্যসূচীবোৰৰ ৰূপায়ণ কৰাত চৰকাৰ, শিক্ষক, অভিভাৱক সকলে সমানে আগবাঢ়ি অহাটো প্ৰয়োজন। শিক্ষক নিযুক্তিত ৰাজনৈতিক স্বজনপ্ৰীতি আৰু প্ৰৰোচনামূলক নিযুক্তিৰ ব্যৱস্থা প্ৰত্যাহাৰ কৰি শিক্ষক বাছনি পদ্ধতি আৰু নিযুক্তি প্ৰক্ৰিয়া নিকা কৰি প্ৰতিভাবান, ৰুচিসম্পন্ন, মৰ্য্যাদাসম্পন্ন ব্যক্তিৰ নিযুক্তিৰ ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰা প্ৰয়োজন।

শিক্ষক, অভিভাৱক, ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলোৱে মিলি আমাৰ শৈক্ষিক পৰিবেশ উন্নত কৰিবলৈ প্ৰতিজ্ঞাবদ্ধ হওঁ আহক। ◆

বিশ্বাস

ড° গুণীন্দ্র দাস
অধ্যাপক, বাণিজ্য বিভাগ

প্ৰকৃতাৰ্থত বিশ্বাসৰ সংজ্ঞা দিয়া তেনেই কঠিন। যদিও বিশ্বাসৰ জন্ম হয় ব্যক্তি এজনৰ জীৱনৰ বাস্তৱ তথা দৈনন্দিন কাৰ্যক্ৰমণিকাৰ পৰাহে। অৱশ্যে বিষয়বস্তুৰ ওপৰত প্ৰকৃত জ্ঞান নাথাকিলে নিজৰ কৃতকাৰ্য্যতা নিৰূপনত বিশ্বাস সৃষ্টি নহয়। জ্ঞানেই বিশ্বাসৰ দৃঢ়তা বঢ়াই নিয়াত যথেষ্ট বৰঙণি যোগায়। মানুহজনক বিশ্বাস কৰিব লাগিলে মানুহজনৰ অতীত আৰু বৰ্ত্তমান জীৱন ধাৰণৰ প্ৰকৃতি, সমাজত তেওঁৰ স্থিতি আৰু জীৱন আদৰ্শৰ ওপৰত জ্ঞান আহৰণ কৰাতো অতি দৰকাৰ। জন্তুৰ ক্ষেত্ৰত অৱশ্যে এই ধাৰণাটো সম্পূৰ্ণ পৃথক বুলি ধৰিব পাৰি ; কিয়নো সিহঁতে কেতিয়াও বিশ্বাস নেহেৰুৱায়। অৱশ্যে নিজৰ স্বাৰ্থ সিদ্ধিৰ বাবে কেতিয়াবা এজনে আনজনক ক্ষন্তেকৰ কাৰণে অবিশ্বাস কৰে। চিকাৰ এটা পালে দুয়োটা বাঘে খোৱাৰ বাবে টনা আজোৰা কৰে। ইয়াৰ মানে এইটো নুবুজায় যে সিহঁত দুয়োটা সমানেই ভগাই খোৱাৰ বিশ্বাস হেৰাইছে। আচলতে ক্ষুধাৰ তাড়নাত আৰু চিকাৰ পোৱাৰ অভাৱৰ বাবেহে এনেকুৱা কৰা দেখা যায়। কিন্তু মানুহৰ ক্ষেত্ৰত একেটা চৰিত্ৰ প্ৰতিফলিত নহয়। বিভিন্ন চলাহি কথা কৈ এজনে আনজনৰ বিশ্বাসভাজন হ'ব পাৰে। এজনৰ দুখত আগতীয়াকৈ চকুপানী টুকি লোককো কন্দুৱাব পাৰে। তেওঁ এজন আগশাৰীৰ বন্ধুও হ'ব পাৰে, পৰিয়ালটোৰ সমস্ত যন্ত্ৰনা সহ্য কৰিব নোৱাৰি মৃৰৰ বিষত বিছনাত শুই শুই চিঞৰি থাকোঁতে তেওঁ হয়তো মোৰ কষ্টৰ অংশীদাৰ হ'ব পাৰে। ইয়াৰ উদ্দেশ্য এইটো নহয় যে তেওঁ এজন পৰম বিশ্বাসী কিয়নো যেতিয়ালৈকে তেওঁৰ এই সকলোবোৰ কাৰ্যৰ অন্তৰ্নিহিত কাৰণ সমূহ আমি নাজানো তেতিয়ালৈকে আমি তেওঁক বিশ্বাস নকৰাই ভাল।

মানুহ এজন কেতিয়া পৰম বিশ্বাসী হব পাৰে ? আমি অপেক্ষা কৰিব লাগিব তেতিয়ালৈকে, যেতিয়ালৈকে তেওঁৰ নিজৰ স্বাৰ্থ জলাঞ্জলি দি আন এজনৰ প্ৰকৃত প্ৰাপ্যৰ স্বাৰ্থক সুৰক্ষা দিয়াৰ বাবে অহৰহ প্ৰয়াস কৰে। তেতিয়াহে মানুহজনে সুখ অনুভৱ কৰিব পাৰে। আমি দিয়া বিশ্বাসৰ ফলত মানুহজনৰ যদি আমাতকৈ আৰ্থিক দিশত অধিক সমৃদ্ধিশালী হোৱা দেখা যায় আৰু উক্ত কাৰ্য্যৰ বাবে যদি আমাৰ ইৰ্ষা জন্মে তেতিয়া হ'লে আমি সুখী হ'ব নোৱাৰো। কিয়নো ইৰ্ষাই সুখ সৃষ্টিৰ প্ৰতিবন্ধক।

বৰ্ত্তমান সমাজত অধিক সংখ্যক মানুহে মানুহক

প্ৰকৃতাৰ্থত বিশ্বাস কৰিবলৈ টান পায়। ইয়াত বহুতো কাৰণ আছে। হয়তো আমাৰ আৰ্থিক দুৰ্বলতাৰ বাবে স্ত্ৰীয়াই থকাৰ তাড়নাত বা আমাৰ অতীতৰ ঘৃণনীয় চৰিত্ৰ প্ৰকাশৰ ভয়ত বা জীৱনত নিজৰ স্বাৰ্থ সিদ্ধিৰ কাৰণে আন এজনক প্ৰাপাৰ পৰা বঞ্চিত কৰি লুকাভাকু খেলাৰ বাবে আমি দুৰ্নীতি কৰো। কিন্তু কোনেও নজনা বুলি ভাবি আমি কৰ্মত আগতকৈ বেছি নিষ্ঠা প্ৰকাশ কৰিবলৈ চেষ্টা কৰো। আমি ক'ব পাৰিমনে সমাজৰ আগশাৰীত বহি মিঠা মিঠা কণ্ঠেৰে সমাজখনক স্বৰ্গৰাজ্যৰ পথ প্ৰদৰ্শন কৰিব বিচৰা কোন জন ব্যক্তি দুৰ্নীতিত নিজকে নিমজ্জিত কৰি ৰখা নাই ? অৱশ্যে দুৰ্নীতি বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ হ'বও পাৰে। যদিও ইয়াত কোনো ধনাত্মক দিশ দেখা নাযায়। এজন খাটি খোৱা মানুহৰ পৰা ডাঙৰ পদবীধাৰী ব্যক্তিলৈ প্ৰতিজনে দুৰ্নীতিত আবদ্ধ হৈ থাকে কিন্তু মানুহে এই দুৰ্নীতি কৰে কিয় ? মানুহতো জন্তুৰ পৰাই সৃষ্টি। ডাৰউইনৰ তত্ত্ব প্ৰকৃততে যদি সচা হয়, নিশ্চয় মানুহৰ শৰীৰত জন্তুৰ তেজ মিহলি আছে। বাস্তৱ ক্ষেত্ৰত জন্তু বিলাক দুৰ্নীতিত আবদ্ধ হোৱা দেখা নাযায়। শৰীৰত শক্তি থকালৈকে হালৰ গৰু হালে পথাৰত হালোৱাজনৰ সৈতে মাটি চহাই থাকে, কিন্তু হালোৱাজনেহে দিনটোৰ ভিতৰত চহাব নোৱাৰাৰ বাবে এচাৰিৰে বুঢ়া গৰু-হালক কোবায়। হালোৱাজনৰ নিজৰ স্বাৰ্থৰ বাবে নিৰীহ গৰু দুটাৰ ওপৰত প্ৰহাৰ কৰা এক প্ৰকাৰ দুৰ্নীতি বুলিয়েই ক'ব পাৰি। সেইদৰে বনৰ ৰজা সিংহই শিয়ালটোৱে মৰাশ খাই থকাৰ পিনে কেতিয়াও নাচায়। কিন্তু শিয়ালটোৱেহে সিংহৰ চিকাৰ খোৱা বুলি ভাবি পলায়। ডিঙিত ডাঙৰ শিকলি এডালেৰে আমি আমাৰ মৰম লগা কুকুৰটো বাৰান্দাত বান্ধি থব পাৰো। সময়ত হয়তো আমি তাক খাদ্য যোগানো ধৰিছো অথবা ফুৰাবলৈকেও নিছো। ঘৰৰ ভিতৰত যেতিয়া আন এজনৰ সৈতে কেনেকৈনো ধন আত্মসাৎ কৰিব পাৰে বা নিজক সমাজৰ এজন প্ৰতিষ্ঠিত ব্যক্তি বুলি সমাজখনক প্ৰলোভিত কৰিব পাৰো বা ঘৰটোৰ আধৰুৱা কামখিনিৰ বিপৰীতে অফিচৰ ঠিকাদাৰৰ বিলখন সোনকালে মুক্ত কৰি দিব পাৰো বা মোৰ কলুষিতা ছোৱালীজনীৰ বাবে চাকৰি কৰা দৰা এজন বন্দোবস্ত কৰিব পাৰো আদি একুৰি এটা বিষয়ত মোৰ বন্ধু বা অফিচৰ বৰবাবু বা মোৰ নিচিনা একে চৰিত্ৰৰ ব্যক্তি এজনৰ সৈতে আলোচনা কৰিব পাৰো। কিন্তু যেতিয়া আমাৰ পদুলি খুলি পংগু ভিক্ষাৰীজনে কিবা এটা পোৱাৰ আশাত আমাৰ ঘৰলৈ আহিব ধৰে তেতিয়া আমাৰ বান্ধি থোৱা মৰম লগা কুকুৰটোৱে কিন্তু আমি ভিতৰত কি কৰি আছো সেইটো চিন্তা নকৰি আমাৰ নিৰাপত্তাৰ বাবে মাথো ভুকভুকাইহে থাকে। জানোচা তাৰ মালিকক ভিক্ষাৰীজনে লাখুটিৰে প্ৰহাৰ কৰিবহে আহিছে। আমাৰ লেখিয়াকৈ ভিক্ষাৰীজনৰ বিষয়ে কেৰেপ নকৰি কুকুৰটোৱেও চকুমুদি শুই থাকিব পাৰিলহেঁতেন। কিন্তু সি ভালকৈ জানে তাৰ কৰ্তব্য মালিকক নিৰাপত্তা দিয়াহে। আমি হয়তো নাভাবিব পাৰো কিয়নো কুকুৰৰ ভুকভুকণি শুনিলে আমি বেছি সজাগহে হওঁ। ভাবিবও পাৰে কোনোবাই আমাৰ এই সকলোবোৰ গোপন ৰহস্যৰ উমান পালে। ভুকভুকণিত কুকুৰটোৰ কৰ্তব্য নিষ্ঠা জড়িত হৈ আছে। যেতিয়ালৈকে এই সত্য আমাৰ জ্ঞাত নহয় তেতিয়ালৈকে আমি দুৰ্নীতি কৰিমেই।

প্ৰশ্ন হয় সত্য কি ? সত্য আৰু বিশ্বাসৰ সম্পৰ্কনো ক'ত ? সত্য প্ৰতিষ্ঠাৰ বাবে যুগে যুগে সাধক

সকলে অশেষ সাধনা কৰি গ'ল। কিন্তু সত্য প্ৰতিষ্ঠা জানো কৰিব পাৰিছে ! ইতৰ প্ৰাণী বিলাকৰ ভিতৰত শ্ৰেষ্ঠ মানৱ সমাজে পৃথিৱীত বাৰু কি কৰা নাই ? আণৱিক শক্তিক মানৱ সমাজৰ হিতৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰিবৰ কাৰণে একেই মানৱ সমাজে যুঁজ কৰিব লগা হৈছে। স্বাধীনভাৱে জীয়াই থকাৰ বাবে আজি বাৰু কত ৰণ হুংকাৰ বাজি উঠা নাই ? ক্ষমতাৰ বাবে মানুহে বাৰু কি কৰা নাই ? পাৰমাণৱিক শক্তিক ক্ষমতালিপ্সু সকলৰ পৰা আনি সাধাৰণ ৰাইজৰ সুখৰ বাবে জানো ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰিছো ? আমাৰ সন্দেহ আছে তথাপিটো মানুহে দেখোন সত্য অন্বেষণ কৰিব পৰা নাই। গীতাৰ বাণী শুনাৰ লগে লগে আমি এতিয়া মহাশক্তি পোৱা যেন পাওঁ। দুদিন গীতাখন পঢ়ি বন্ধুবৰ্গক, গীতাৰ মৰ্মাৰ্থ শুনাবলৈ আৰম্ভ কৰো। জীৱন দৰ্শন সম্পৰ্কে নিজকে পৃথিৱীৰ এজন অন্যতম বুলি জাহিৰ কৰো। পিছে যেতিয়া মাজ নিশা বসুমতীৰ বুকুত শীতল বায়ু প্ৰবাহিত হোৱাৰ বাবে ঘৰৰ শুকান কাঠবোৰে টনা আজোৰা কৰা শব্দ শুনো তেতিয়া দেখোন আমি বিছনাৰ পৰা জপিয়াই উঠো। জানোচা দিনৰ ভাগত সেই নিৰীহ ব্যক্তিজনৰ পৰা ঠগাই অনা ধনখিনি উদ্ধাৰৰ বাবে হাতত পাৰমাণৱিক অস্ত্ৰ লৈ কোনোবা আহিছে বা বানপানীৰ সাহায্যৰ চাউলখিনি নোপোৱাৰ বেদনাত পেটত গামোচা বান্ধি মৃত সন্তানক লৈ শত সহস্ৰ পিতৃ-মাতৃয়ে আমাৰ পদুলিত চিঞৰ বাখৰ কৰিছে। তেতিয়া কিন্তু আমাৰ গীতাৰ বাণী মনত নপৰে।

আমি বাৰু গীতাৰ বাণীৰ পৰা সত্য উদ্‌ঘাটন কৰিব পাৰিছোনে ? যেতিয়ালৈকে গীতাৰ বাণীৰ পৰা সত্য উদ্‌ঘাটন কৰিব নোৱাৰো তেতিয়ালৈকে আমি নিজেই বিশ্বাসৰ পাত্ৰ হৈছো নে নাই পৰীক্ষা কৰিব নোৱাৰো।

বাস্তৱ জীৱনত বিশ্বাসেই হৈছে সত্য অন্বেষণৰ প্ৰধান পথ। আমি জীৱনত বহুতো ডাঙৰ কাৰ্য সম্পাদন কৰি সমাজপ্ৰিয় হ'ব পাৰো বা নিঃস্বাৰ্থ ভাৱে হয়তো বহু কামেই অজ্ঞাতে সম্পন্ন কৰি লোকৰ দৃষ্টিত এজন মহা ত্যাগীও হ'ব পাৰো, হয়তো আমাৰ সঞ্চিত ধন এমুঠি অন্নৰ বাবে চিঞৰি মৃত্যুক সাৱটি লোৱা সন্তানৰ মাতৃজনীৰ বাবে বিনাদ্বিধাই আগবঢ়াব পাৰো। কিন্তু কেতিয়াবা আমি আয়নাৰ আগত নিজৰ প্ৰতিবিম্ব প্ৰদৰ্শন কৰিব পাৰিছোনে। প্ৰকৃততে আয়না চাব জানিলে আমি নিজকে ভালকৈ পৰীক্ষা কৰিব পাৰো। যেতিয়ালৈকে আয়নাৰ প্ৰতিফলনে আমাৰ প্ৰকৃত প্ৰতিবিম্ব প্ৰকাশ কৰিব নোৱাৰে তেতিয়ালৈকে আমি আন এজনৰ বিশ্বাসৰ পাত্ৰ হ'ব নোৱাৰো।

বিখ্যাত সমাজ বিজ্ঞানী ৰাচেলে অনুভৱ কৰিছিল আমি যেতিয়া আন এজনৰ বিশ্বাসৰ পাত্ৰ হৈ নিস্বাৰ্থ ভাৱে তেওঁৰ উন্নতিত আমাৰ জ্ঞানখিনি প্ৰসাৰিত কৰি কৰ্মক্ষেত্ৰত নিজকে আত্ম নিয়োগ কৰি সফলতা লাভ কৰো তেতিয়াহে উক্ত কাৰ্যৰ বাবে আমি সুখী বুলি নিজকে প্ৰতিষ্ঠিত কৰিব পাৰিম।

অনুভৱ কৰা হৈছে যে আমিনো কাক বিশ্বাস কৰিব পাৰো। আচলতে এইটো এটা ডাঙৰ প্ৰশ্ন। ইয়াৰ সমিধানৰ বাবে আমি যথেষ্ট অভিজ্ঞতা অৰ্জন কৰিব লাগিব। অৱশ্যে অভিজ্ঞতা অৰ্জন অকল আমাৰ উদ্দেশ্য হ'ব নোৱাৰে। সেয়েহে আৰ্জিত অভিজ্ঞতাখিনিক আমি বিশ্লেষণ কৰি বিশ্বাস কৰিব খোজা ব্যক্তিজনৰ চৰিত্ৰৰ ওপৰত তুলনাত্মক অধ্যয়ন কৰিব পাৰিব লাগিব। অন্যথা আমাৰ অভিজ্ঞতাখিনিৰ কোনো বাস্তৱ মূল্য নাথাকিব।

অভিজ্ঞতা অৰ্জনৰ বাবে মানুহক নিৰ্দিষ্ট পৰিবেশ লাগে। মানুহ পৰিস্থিতিৰ দাস যদিও সুস্থ পৰিবেশ মানুহেই সৃষ্টি কৰিব পাৰে। প্ৰতিটো পৰিবেশত প্ৰতিজন ব্যক্তিৰ ভূমিকা বেলেগ বেলেগ। পৰিবেশে এজন ব্যক্তিৰ চৰিত্ৰ গঠনত যথেষ্ট সহায় কৰে। প্ৰাকৃতিক বা অপ্ৰাকৃতিক পৰিবেশে চৰিত্ৰ গঠনত বিভিন্ন ধৰণে সহায় আগবঢ়ায়। যদিও প্ৰাকৃতিক পৰিবেশ মানব সমাজৰ প্ৰত্যক্ষ নিয়ন্ত্ৰণৰ বিষয়বস্তু নহয়। সেয়েহে মানৱ সৃষ্ট পৰিবেশে প্ৰতিজন ব্যক্তিৰ চৰিত্ৰ গঠনত যথেষ্ট অৰিহনা যোগায়। নিজকে এজন অতি বিশ্বাসী বুলি প্ৰতিষ্ঠিত কৰিবলৈ হলে নিজকে আত্ম নিয়োগ কৰিব লাগিব বা সামাজিক কৰ্মক্ষেত্ৰত অনুষ্ঠানটোৰ সকলো প্ৰকাৰৰ উন্নয়নৰ হকে কাম কৰিব লাগিব।

কৰ্মবহুল জীৱনত আমাৰ ত্যাগ যদি সৰ্বজন হিতৰ বাবে হয় আমি নিবিড়ভাৱে এজন বিশ্বাসযোগ্য ব্যক্তি বুলি ধাৰণা কৰিব পাৰিম। যিহেতু ত্যাগৰ কোনো বিনিময় নাথাকে সেয়েহে ত্যাগে মানুহক স্বীকৃতি দিয়ে এজন সামাজিক বা নিঃস্বাৰ্থ সমাজ প্ৰিয় ব্যক্তি বুলিহে। অৱশ্যে এইটো উল্লেখ কৰিব পাৰি যে ত্যাগ কেতিয়া, কালৈ আৰু কিয় কৰিব লাগে ; যদিহে ত্যাগৰ কোনো সামাজিক মূল্য নাথাকে তেনেকুৱা ত্যাগৰ ফলত কোনোৱা এজনে ব্যক্তিগতভাৱে লাভবান হ'ব পাৰে। সামাজিকভাৱে সমাজে কিন্তু তেনেকুৱা ত্যাগৰ পৰা কোনো ধৰণে উপকৃত হব নোৱাৰে। কিয়নো ব্যক্তিগত লাভৰ বাবে ত্যাগ কৰা ব্যক্তিজনৰ প্ৰধান দায়িত্ব তেওঁ নিজক সুৰক্ষা দিয়াৰ উপৰিও ত্যাগী কেইজনৰ স্বাৰ্থৰ প্ৰতি নজৰ দিয়া। ফলস্বৰূপে সামাজিক উন্নয়ন স্থবিৰ হৈ পৰে আৰু নিয়ন্ত্ৰণ ব্যৱস্থা কেন্দ্ৰীভূত হয় স্বকীয় স্বাৰ্থ সিদ্ধিৰ বাবে পদক্ষেপ লোৱা ত্যাগীৰ হাতত। সেয়েহে প্ৰকৃত বিশ্বাসী ইজনকহে ক'ব পাৰি যিজনে নিঃস্বাৰ্থভাৱে সমাজৰ প্ৰতিটো স্তৰৰ উন্নয়নৰ হকে নিজৰ কৰ্তব্য পালন কৰে।

প্ৰশ্ন এটা উদয় হয় বৰ্ত্তমান সমাজ ব্যৱস্থাত নিঃস্বাৰ্থভাৱে কৰ্তব্য পালন সম্ভৱনে ? বিভিন্ন সমাজ বিজ্ঞানীয়ে তেওঁলোকৰ জীৱন জোৰা সাধনাত ইয়াৰ উত্তৰ দিবলৈ অশেষ কষ্ট কৰিব লগা হৈছে। শেষত তেওঁলোকক এটা সিদ্ধান্তত উপনীত হোৱা দেখা যায় যে যেতিয়ালৈকে নিঃ স্বাৰ্থভাৱে কোনো এজন ব্যক্তিয়ে কৰ্তব্য পালন কৰি আত্ম সন্তুষ্টি পোৱাৰ লগতে গতিশীল সমাজখনক আকৌ গতিশীললৈ পৰিবৰ্ত্তন কৰাত আনন্দ লাভ কৰিব নোৱাৰে তেতিয়ালৈকে ব্যক্তিজনৰ কৰ্তব্যক নিঃস্বাৰ্থ বুলি ধাৰণা কৰিব নোৱাৰি। আমাৰ বোধেৰে আমি কিহৰ ভিত্তিত আন এজনক বিশ্বাসী বুলি ধাৰণা কৰিব পাৰো সেইটো অচিৰেই কোৱাটো খুব কঠিন অৱশ্যে তেওঁৰ কৰ্মক্ষেত্ৰৰ পৰা কিছু ঠাৱৰ কৰিব পাৰি যদিহে তেওঁৰ অতীত কাৰ্য সমূহৰ বৰ্ত্তমান ফলাফল সৈতে বিশ্লেষণাত্মক অধ্যয়ন কৰিব পৰা যায়। ◆

ব্যক্তিৰ ক্ৰমবিকাশ সাধন যিকোনো সন্তোষজনক শিক্ষা ব্যৱস্থাৰ লক্ষ্য হ'ব লাগে। জ্ঞান আৰু বিজ্ঞানৰ লগত নিৰবিচ্ছিন্ন সম্পৰ্ক ৰাখি এই ব্যৱস্থাই বুদ্ধিমত্তাৰ প্ৰশিক্ষণ দিয়াৰ উপৰিও মানুহৰ অন্তৰৰ সৌষ্ঠৱ বৃদ্ধি কৰা উচিত।

- ৰাধাকৃষ্ণন

চুটি গল্প

“ থাকে যদি কল্পনাৰ সোঁৱৰণী শক্তি

হে পাঠক - চাবলৈ দেখা বস্তুটিকে ;

পাবা তুমি সকলোতে একোটি কাহিনী

হে পাঠক - ভাবি যদি চোৱা বাস্তৱিকে । ”

উইলিয়াম ওৱৰ্ডচ্‌ৱৰ্থ

জোনাক নিবিড় ৰাতি

ড° সিদ্ধেশ্বৰ বৰ্মা,
অধ্যাপক, অসমীয়া বিভাগ

দুপৰীয়া পৰত মোৰ বিশেষ কাম নাথাকে । দিনত শোৱা অভ্যাসো মোৰ নাই । জীৱনটো লতা কাটোতেই পাৰ হ'ল । এতিয়া নতুনকৈ কিবা কৰিব পাৰি জানো ? হয়তো পাৰি । হয়তোবা নোৱাৰি। ..... কোঠালীটোৰ দুৱাৰত কেইটামান টোকৰ পৰিল । শব্দ শুনি মই উঠি আহিলোঁ।

"মই ড° বিমান বৰ্ম্মা চাৰক বিচাৰিছিলোঁ ।"

অলপ ওখ, লাহী গঢ়ৰ এজনী ছোৱালী। সামান্য মিঠা বৰণৰ । মাতত তীব্ৰতা আছে ।

"আহা। ময়েই বিমান বৰ্ম্মা। বহাহি ।" - মই কলোঁ। ছোৱালীজনীয়ে বাহিৰত চেন্দেলযোৰ খুলিলে আৰু কোঠালীলৈ সোমাই আহিল। চকী এখনত সামান্য সংকুচিতভাৱে বহিল।

"কোৱা।"

"মানে চাৰ, মই আপোনাক তেনেকৈ চিনি নাপাওঁ। আপোনাৰ বিষয়ে শুনিছোঁ।"

"মোৰ বিষয়ে! মই কোনো বিখ্যাত ব্যক্তি নহওঁ।" - মই অকণমান হাঁহিলোঁ আৰু ছোৱালীজনীৰ মুখলৈ চালোঁ। তাই অলপ তলমূৰ কৰিলে। দুপলকমান আমি নীৰৱে ৰলোঁ। তাই একো নোকোৱা দেখি মই মাত লগালোঁ" কিবা সকামত আহিলা মাজনী ? তোমাৰ নামটো কি আছিল ?"

ছোৱালীজনীয়ে মোৰ মুখলৈ চালে। মই মনকৰিলোঁ তাইৰ চকুযুৰি বেছ উজ্জ্বল।

"বৰ্ণালী। ঘৰত বনু বুলি মাতে চাৰ।"

"বৰ ধুনীয়া নাম। বাৰু কোৱা এতিয়া, মই তোমাক কেনেকৈ সহায় কৰিব পাৰোঁ।" - মই লাহেকৈ ক'লোঁ। বৰ্ণালীয়ে লগতলৈ অহা বেগটো খুলিলে। এটা বহী, কিতাপ এখন আৰু এখন চিলেবাচ উলিয়ালে। ক'লে "চাৰ, মই তুলনামূলক ব্যাকৰণৰ কিছুমান কথা ঠিক বুজি পোৱা নাই।"

"হয় নেকি ? কি কথা চাওঁ ! অ' এয়া । কোনেও পঢ়ুওৱা নাই নেকি ?" মোৰ কথাশুনি বৰ্ণালীয়ে ক'লে "বেলা বাইদেৱে ক্লাচত পঢ়ায় ।"

"বেলা মানে ড° বেলা মুখাৰ্জী ?"

"হয় চাৰ।"

"ভালে আছেনে তাই ? কেম্পাচতে থাকে নেকি ?"

"হয় চাৰ, আজিকালি বাইদেউ ৰীডাৰ হৈছে ।"

বেলা মোৰ ছাত্ৰী আছিল। বেলাৰ মুখখন মোৰ মনত পৰিল। বৰ্ণালীৰ কথাশুনি মই কলোঁ "তুমি একো

চিন্তা নকৰিবা। বেলাৰ ছাত্ৰী যেতিয়া তুমি বিষয়টো এনেদৰে বুজি পোৱা। মই আছোঁ, সকলো ঠিক হৈ যাব।"

মই বৰ্ণালীৰ সমস্যাটোত মনোনিবেশ কৰিলোঁ। এঘণ্টামানৰ পাছত তাই ক'লে " মই চাৰ আকৌ আহিব লাগিব। কেতিয়াকৈ আহিম চাৰ ?"

"সাধাৰণতে মই দুপৰীয়াভাগত মুকলি থাকোঁ। বাৰু আজিলৈ তুমি যাবা দেই।"

মূৰ দুপিয়াই বৰ্ণালী কোঠালীৰ পৰা ওলাই গ'ল, বাৰান্দাত থকা চেন্দেল যোৰ পিন্ধিলে, আৰু অটোৰিক্সা এখনত উঠিল। মই কোঠালীৰ দুৱাৰখন জপাই দিলোঁ।

এসময়ত মই কলেজ এখনত কাম কৰিছিলোঁ। অসমীয়া বিভাগত। বিষয়টো মই ভাল পাইছিলোঁ। বিষয়টোৰ সন্দৰ্ভত শেষ পৰ্যন্ত বিশেষ কিবা যে মই কৰিব পাৰিলোঁ তেনে নহয়। প্ৰতিভাৰ অভাবতো আছেই, তদুপৰি দুৰ্বলস্বাস্থ্য। তথাপি অসমীয়া ভাষাৰ উৎপত্তি সম্পৰ্কে কিছুকাম কৰাৰ চেষ্টা মই নকৰা নহয়। প্ৰসঙ্গতঃ কৈ থ'ব পাৰি অসমীয়া ভাষাৰ উৎপত্তি সম্পৰ্কে নতুনকৈ গৱেষণা কৰাৰ থল আছে বুলি আমি কিছুমানে বিশ্বাস কৰোঁ। হাজৰিকা চাৰে এদিন মোক সুধিছিল (অধ্যাপক হাজৰিকাৰ নামটো জনাই জানে, গতিকে মই ইয়াত উল্লেখ নকৰিলোঁ।)

"বিমান ?"

"চাৰ !"

"তুমি কলিকতালৈ এবাৰ যাব পাৰিবা নেকি ?"

"কিয় চাৰ ?"

"টি, পি গণপতি শাস্ত্ৰীয়ে সম্পাদনা কৰা 'অমৰ নাম লিঙ্গানুশাসনম্' খন কলিকতাত আছে। পাতবোৰ ঠুনুকা হৈ পৰিছে। তুমি ফটো কপি কৰি অনাব পাৰিলাহেঁতেন।

মাদ্ৰাজ বিশ্ববিদ্যালয়ৰ সংস্কৃত বিভাগৰ মুৰব্বীৰ প্ৰচেষ্টাত, সম্পূৰ্ণ শিক্ষামূলক কামত ব্যৱহাৰ কৰাৰ প্ৰতিশ্ৰুতি সাপেক্ষে, মাদ্ৰাজৰ গৱেষণামূলক প্ৰতিষ্ঠান এটাৰ পৰা উক্ত কিতাপৰ কপি এটা পোৱা গ'ল। কিন্তু ইখন কিতাপ কোনোমতে গোটাব নোৱাৰিলোঁ। মীননাথে লেখা 'বাহ্যান্তৰ-বোধিচিত্ত-বান্ধাপদেশ' হাতে লিখা কিতাপ। ভাৰতত তাৰ কপি নাই। মোৰ মিয়া খবৰ মতে সেয়া পেৰিচত এভেইলেবল নকলেও হয়, দুয়োখন কিতাপ আমাৰ কামৰ বাবে নিতান্ত প্ৰয়োজন আছিল। 'অসমীয়া বাক্যতত্ত্ব' সম্পৰ্কে কাম কৰিববৈলেও মোৰ আগ্ৰহ আছিল। মূৰকত কৰা নহ'ল। এনেকৈয়ে লতা কাটি কাটি আহিল কথা গ'ল কথাকৈ মই এতিয়া মোৰ কোঠালীত বাস্তু।

প্ৰতি দেওবাৰে গৌতম মোৰ তালৈ আহে। গৌতম মানে গৌতম বৰা। হেপিভিলাত ঘৰ। বয়সত মোতকৈ কিছু সৰু। কিন্তু সি মোৰ ভাল বন্ধু। সি বিয়া বাৰু নকৰালে। কাৰণটো মই অৱশ্যে বৰ ভালদৰে নাজানো। সৰু দোকান এখন আছে। তাকে লৈ ব্যস্ত থাকে। যোৱাটো দেওবাৰৰ কথা। গৌতমে মোক সুধিলে "কিমান ?"

"কোবা।"

"তুমি কামৰূপী প্ৰাকৃততে নালাগা কিয় ?" - মই হাঁহি দিলোঁ। ক'লোঁ "তুমি বহা। মই চাহ দুকাপ কৰোঁ।"

ক'বলৈ পাহৰিছোঁ, মোৰ পত্নী এতিয়া বেৰত ফটো হৈ ওলমি আছে। ইটো-সিটো যাবতীয় কাম মই নিজেই কৰিব লগীয়া হয়। কৰোঁ। গৌতম আৰু মই চাহৰ পিয়লা হাতত ললোঁ। "কামটো কৰিব পাৰিলে নিশ্চয় ভাল হয়।" - মই গৌতমৰ কথাৰ উত্তৰত ক'লোঁ "কিন্তু তুমি জানা, মই কলেজত আজিকালি নাই।

তদুপৰি মোৰ নিজৰ পচন্দৰ কামো আছে।"

গৌতমে মোক দুনাই একো নক'লে।

এদিন এদিনকৈ বৰ্ণালী মোৰ ওচৰলৈ কেইবাদিনো আহিল। মই তাইক তুলনা-মূলক ব্যাকৰণ বিষয়টোৰ কিছুকথা বুজাই দিলোঁ। এদিন বৰ্ণালীয়ে মোক ক'লে "চাৰ, মোৰ মায়ে আপোনাক এবাৰ লগ পাব খোজে।"

মই অলপ পৰ নিৰৱে ৰ'লোঁ। অৱশেষত কিছু খাৰাংখাচকৈ উত্তৰ দিলোঁ "বেয়া নাপাবা বনু, মই সাধাৰণতে কাৰো ঘৰে-দুৱাৰে নাযাওঁ।"

বৰ্ণালী ইষৎ চঁক খাই উঠিল। মোৰ মুখলৈ উকাকৈ এপলক চালে আৰু ক'লে "নাপাওঁ চাৰ ; হ'ব চাৰ, মই মাক তেনেকৈয়ে ক'ম।"

কিন্তু বৰ্ণালীৰ মাকে এদিন মোক লগ ধৰিলেহি। ক'লে "এইবোৰ কি আৰম্ভ হৈছে ?"

"যেনে ?"

"মই বহলাই ক'ব লাগিব ?"

মই বহাৰ পৰা উঠিলোঁ। বৰ্ণালীৰ মাকৰ পিনে চালোঁ আৰু ক'লোঁ "বহা, বহা। চাহখোৱা যাওক।"

"চাহ কোনে কৰিব ?"

"কিয় ? মই!"

"মই কৰিব নোৱাৰোঁনে ?"

"ঘৰৰ গৃহস্থ মই। গৃহিণী থকা হ'লে কথা বেলেগ আছিল।"

আমি চাহ খাবলৈ ল'লোঁ।

"চাহকাপ সঁচাই ভাল হৈছে। বেছ গৰমো হৈছে। ঠিক তোমাৰ দৰে" - কথাখিনিকৈ বৰ্ণালীৰ মাক অলপ ৰ'ল। মই সুধিলোঁ "বনুৱে পঢ়াখিনি বুজি পাইছেনে ?" আমাৰ চাহখোৱা হ'ল। বৰ্ণালীৰ মাকে মোৰ প্ৰশ্নৰ উত্তৰত ক'লে "তুমি পঢ়ুৱাইছা, নুবুজি পাৰেনে ?"

বৰ্ণালীৰ মাক যাবলৈ ওলাল। যোৱাৰ আগেয়ে মোক সুধিলে "তুমি 'বিজু ৰেষ্টুৰেণ্ট'ত সপ্তাহত চাৰিদিন 'বয়'ৰ কাম আৰু নৱগ্ৰহ কালীমন্দিৰত সপ্তাহত দুদিন জোতা পালিচ কৰা, হয়নে ?"

"সঁচা কথা। কিন্তু মই পইচা বেচি নলওঁ। এজন মানুহ। বেছি পইচা নালাগে।"

"আৰু কাম নাপালা ?"

বৰ্ণালীৰ মাকৰ মুখলৈ মই অলপ ৰ লাগি চালোঁ। শেষত ক'লো "সকলো কামেই কাম। আৰু ....।" কিন্তু মোক কথা শেষ কৰিব নিদি বৰ্ণালীৰ মাকে কৈ উঠিল "মই যাওঁ। আৰু তোমাৰ ওচৰলৈ নাহোঁ। আজি অহা বাবে বেয়া নাপাবা।"

মই কি কওঁ এপলক ভাবিলোঁ। বৰ্ণালীৰ মাক বহাৰ পৰা উঠিল। শেষত মই ক'লোঁ "যাবা পূৰবী।"

পূৰবী গ'ল। প্ৰতিবেশীৰ ঘৰৰ ৰেডিঅ'ৰ পৰা গীতৰ কলি এটি ভাহি আহিল "ৰোনা .... কভী নহী ৰোনা .... চাহে টুট্ যায়ে কোই খিলোনা .... খিলোনা।" ◆

অভ্যুত্থানমধৰ্ম্মস্য

দীপ কুমাৰ ভট্টাচাৰ্য
অধ্যাপক, উদ্ভিদ বিজ্ঞান বিভ

আচলতে ঘনকান্তই নিজকে এজন ধাৰ্মিক লোক বুলিয়েই ভাবে। কিন্তু ওচৰ চুবুৰীয়াই তাক জানে এজন বিধৰ্মী তথা নাস্তিক ব্যক্তি বুলিহে। দুই বিপৰীত ধৰ্মী চিন্তা, আৰু গোলমালটোও সেইখিনিতেই। সি বিয়া কৰাই আনিছিল (ঠিক বিয়াকৰাই নহয়, পুতৌ উপজিহে) এজনী ইছলাম ধৰ্মীয় ছোৱালীক। কিন্তু সি পাছতেহে গম পাইছিল যে ছোৱালীজনী স্বধৰ্মীয় নহয়। তাকেলৈ সি চিন্তিতও নহয়, যিহেতু সি নিজেও নাজানে প্ৰকৃততে সি কোনখন ৰঙচঙীয়া সাম্ৰাজ্যৰ পৰানো আহিল। স্বৰ্গৰ পৰা নে বেহেস্তৰ পৰা ! তাকে লৈ সি বেছি মুৰো নঘমায়। পিচে ঘনকান্তই দৃঢ়ভাবে বিশ্বাস কৰে - 'ওপৰৱালা' এজন যে আছে। সেই 'ওপৰৱালা' জনৰ সন্মানাৰ্থে সি কেতিয়াবা ধূপকাঠি দুডাল জ্বলায়। কেতিয়াবা মমবাতি। যেতিয়াই যিটো পোৱা যায় থাওকতে।

ধৰ্মটোনো কি ডাঙৰ কথা - ঘনকান্তই ভাবে। কোনোৱাই চাকি গছ জ্বলাই শৰাইখন আগবঢ়াইছে। প্ৰাৰ্থনা কৰিছে ভগৱান বুলি। কোনোৱে আকৌ নিয়ম নীতিবোৰ অলপ হেৰফেৰ কৰি নিজৰ অভিযোগবোৰ দাখিল কৰিছে আল্লাৰ ওচৰত। সদ্যহতে এই দু প্ৰকাৰৰ ধৰ্মীয় পন্থাৰ বিষয়েই সি অৱগত। এ দুয়োপন্থাতে ঈশ্বৰ-আল্লাৰ পৰমভক্ত সকলৰ অতপালি সি অতদিনে দেখিলে, দেখি-শুনি সি ক্ৰ ক্ৰমে বাকৰুদ্ধ হৈ যোৱাৰ লগতে স্বনিৰ্বাসিতও হ ধৰিছে। ঘনকান্তই মাজে মাজে শোঁৱা পাটীত পৰি ত উৰুখা পজাৰ চালিখনৰ অ'ত ত'ত সিঁচৰিত হৈ থ বিচিত্ৰ বিন্ধাবোৰেৰে ওপৰলৈ চায়। সি ভয় খা জানোচা আকাশখন প্ৰচণ্ড শব্দ কৰি ফাটি থাকে ! মত ইমানবোৰ ধাৰ্মিকৰ ধৰ্মীয় আৰ্তনাদত জানোচা ত 'ওপৰৱালা' জানো মচ্‌কচ্ গৈ সৰি পৰে ওপৰৰ পৰ ঘনকান্ত সচকিত হৈ উঠে আৰু লাহে লাহে প্ৰকৃ হৈ কথাবোৰ যুকিয়াইচায়। তাৰ মনলৈ আহে দুবছৰী পুতেকটোৰ কথা। পুতেকৰ কাষতে গভীৰ প্ৰশান্তি টোপনিত লাল-কাল দি থকা ঘৈণীয়েকৰ শীৰ্নকা দেহটো তাৰ চকুৰ আগত ভাহি উঠে।

ঘনকান্তৰ মাজে সময়ে নিজৰ ওপৰত খং উঠে মনৰ ভিতৰতে সি যিমানবোৰ অভিধান বৰ্হিভূত শ জানে, সেইবোৰেৰে নিজকে কিছু লেতিয়াই লয়।

দৰকাৰ আছিল মূৰ-নেগুৰ নোহোৱা লেঙেৰী এজনীক চপাই লোৱাৰ ! লেঙেৰী হ'ল বুলিনো এই বিশাল পৃথিৱীখনত তাইৰ বাবে আশ্রয় এধানিৰ নাটনি হ'লহেঁতেন নে ! পিছ মূহুৰ্ততে খঙটো তাইলৈও শিপাই যায়। ভয়ত বিতত হৈ কুচি-মুচি বাছ-ষ্টপেজৰ চালিখনৰ এচুকত নিথৰ হৈ ৰৈ থকা ছোৱালীজনীলৈ সি বাৰু সদয় হৈ মাতষাৰি লগালেই যেনিবা! তাই নো পেনপেনাই ফেকুৰিব লাগেনে ! সি যেতিয়া 'ইমান আকৰি হ'ব নেলাগে' বুলি তাইক কোমল সুৰেৰে ধমকি দিছিল, তাই ৰাউচি যুৰিছিল। আৰু যেতিয়া দৃঢ়ভাৱে বুজনি দিছিল, 'জীৱন মানেই যুদ্ধ, যুঁজিলে জিকিবাই', চলচলীয়া চকুৰে তালৈ ভেবা লাগি চায় আছিল তাই। 'কেলেই চাই ছিল ত'ত'কৈ তেনেকে' ? এতিয়া মজাতো পাইছ ?' - সি ভাবে। কিন্তু পিছ মূহুৰ্ততে আকৌ নৰম হৈ পৰে সি। বেচেৰী নিমামিত ঘৈনীয়েকজনী তাৰ ! গৈনীয়েকে যেতিয়া দুবাৰকৈ মৃত সন্তান প্ৰসৱ কৰিছিল, ঘনকান্তই বুজি উঠিছিল তাইৰ বিলবিলিয়া ধানমেৰ সদৃশ দেহটোৰ অৱস্থাৰ কথা। সাত - পাঁচ ভাবি গুণিয়ে সি পাকঘৰৰ মাৰলিত খুচি থোৱা পুৰণি দা খন নমাই তেলচিকটি লগা নালটো সলাই লৈছিল আৰু নতুনকৈ গদ-গদীয়া এটা লগাইছিল। লগে লগে পূৰ্বৰ পেতুৰা কেঞাৰ গেলাৰ গুৰ - মিঠাতেল - চাউলৰ বিচিত্ৰ গোন্ধৰ মাজৰ পৰাও সি অব্যাহতি লৈছিল। প্ৰথম কেইদিনমান ঘনকান্তই গাঁৱতেই ইঘৰ - সিঘৰত জেউৰা - জপনা থান - থিত লগাইছিল। পিছে বৰ বেছিদিনৰ বাবে নহয়। গাঁওবোৰতো আজিকালি বাঁহৰ জেউৰা গুচি বাৰাণ্ডেৰী বাল হ'ল। মাটীৰ তিনিকুজীয়া চৌকা গুচি চিকচিকিয়া গেছ ষ্টোভ হ'ল। কাঁহী বনেৰে চায়োৱা চালি গুছি টিনৰ তিৰবিৰিয়া মুধচ হ'ল। লগে লগে ঘনকান্তৰো হাজিৰা কৰা ঠাই সলনি হৈ থাকিল - ইখনৰ পিছত সিখনকৈ। আৰু এদিন গৈ চহৰৰ সুদৃশ্য ঘৰবোৰক সম্মুখৰ জুখি-মাখি বান্ধি থোৱা মাটিত ডালিয়া আৰু ক্ৰিচেন্থেমায় ফুলাবৰ বাবে মাটি চহাব লগা হ'ল।

যথা সময়ত চহৰ গৈ পাবলৈ ঘনকান্তই যেতিয়া শোঁৱা-পাটী এৰে, ঘৈনীয়েকে তিনিকুজীয়া জুহালটোত পানী গৰম হ'বলৈ দিয়ে। জুহালৰ ধোঁৱাৰ মচমচীয়া গোন্ধত ঘনকান্তই এবাটি ফিকা চাহ খাই গাটো তপায়। সেউজীয়া পটিৰ ডাঙৰ গামোচাখন আৰু দীঘল হাতৰ পৰা চুটি হাত কৰি ঘৈনীয়েকে সিয়নি লগাই দিয়া কামিজটো পিন্ধি হাতত দাখন লৈ সি যেতিয়া নঙলা মুখ উঠে, পূৱৰ ৰঙা বেলিটোৱে অ'ৰ-ত'ৰ পকি ঘৰবোৰৰ টিনপাতবোৰ তিৰবিৰাই তোলে। সি দীঘল কেঁচা আলি বাটটোত খোজ দিয়ে।

কেঁচা আলিটোৰে ঘনকান্তৰ প্ৰাতঃযাত্ৰাবোৰ গতানুগতিক। সি সদায় প্ৰত্যক্ষ কৰে - সূৰুযটোৱে ক্ৰমে ক্ৰমে ৰঙা ৰং সলাই গুলপীয়া হ'বলৈ ধৰে। চক্ৰেশ্বৰ মহৰিৰ ডাঙৰ পুতেকে পুৱাৰ বিশুদ্ধ বতাহ সেৱন কৰিবলৈ উলিয়াই অনা নোদোকা নোমাল কুকুৰটোৱে ইলেকট্ৰিক পোষ্টৰ আৰলৈ সৰুপানী চোৰে। ভদ্ৰেশ্বৰ মাষ্টৰৰ পদুলি-মুখত অংক শিকিবলৈ অহা ছাত্ৰৰ ছাইকেলেৰে ঠাহ খায়। কাশীৰাম পুৰোহিতে সোঁ কানত লগুনডাল ওলোমাই, বাওঁহাতেৰে পিতলৰ ঘটি এটা লৈ সোঁহাতেৰে নিমৰ ডাল কামুৰি থাকি কাষৰ পথাৰলৈ পোনায়। গাঁৱৰে স্বাস্থ্য সচেতন ডেকা কেইটামানে গিৰিপ্ গিৰিপ্ খোজেৰে ঘনকান্তৰ কাষেদি পাৰ হৈ গৈ প্ৰাতঃব্যাম সামৰে। আৰু ঠিক তেনে সময়তেই ঘনকান্তই মছজিদটোৰ ওচৰ পায়। সেই

ঠাইখিনিৰ পৰাই তিনিফালে তিনিটা আলি ফাটি গৈছে। ঘনকান্তই 'ওপৰৱালা'লৈ চালাম এটা জনাই নিৰ্দিষ্ট আলি এটাৰে পোনায়।

সকলো ঠিকে ঠাকে চলি থাকে যদিও কেতিয়াবা ব্যতিক্ৰমো নোহোৱা নহয়। যেনে মহৰিৰ পোহনীয়া কুকুৰটো কেতিয়াবা অসুস্থ হ'লে তাক পথত দেখা পোৱা নেযায়। গৰম বন্ধ পৰিলে ভদ্ৰেশ্বৰ মাষ্টৰ সপৰিয়ালে কৰ'বালৈ গুচি যায়। দূৰণিবটীয়া সকাম-নিকামৰ নিমন্ত্ৰণ থাকিলে কাশীৰাম পুৰোহিতক পুৱা সেই অদ্ভুত ৰূপত দেখা পোৱা নেযায়। এনেবোৰ ব্যতিক্ৰমে ঘনকান্তক বিশেষ চিন্তিত নকৰে। কিন্তু এদিন এটা ডাঙৰ ব্যতিক্ৰম ঘটিল।

যিদিনা সি পৰম উৎসাহেৰে দিনটোৰ বাবে ওলাইছিল। পুৱাৰ বেলিটোৱে পূৰ্বৰ দৰে ৰঙা হৈয়েই ওলপীয়া হৈছিল। আৰু ঘনকান্তই মছজিদৰ কাষৰ আলি এটাৰে পোনায় দিছিল দিনটোৰ বাবে মজুৰিৰ সন্ধানত। আগেয়ে কাম কৰা মানুহবোৰৰ ঘৰে ঘৰে গৈ সি কামৰ খবৰ কৰিছিল। চহৰৰ প্ৰতিটো লেন আৰু বাইলেন সি ঘূৰ্মুতিয়াই ফুৰিছিল কামৰ সন্ধানত। কিন্তু আচৰিত ভাৱে সি নিৰাশ হৈছিল সেইদিনা। যেতিয়া বেলিটোৱে দগ্‌দগীয়া আঙঠা হেন হৈ তাৰ মূৰৰ ওপৰ পায়ছিল, সি ঘৰ্মাক্ত দেহটোৰে অৱশ হৈ চহৰৰ এচুকৰ তিনি-আলিটোত থকা বিশাল গছডালৰ ছাঁত কুঁজা হৈ বহি পৰিছিল। পথশ্ৰম আৰু ৰাতিৰ সাজৰ বাবে নিবলগা চাউলকেইটাৰ চিন্তা - দুয়োটাই একাকাৰ হৈ তাক বাৰুকৈয়ে অৱশ কৰি তুলিছিল। সি স্বাভাৱিকতেই হতাশ হোৱা যেন হৈছিল। ঘৈনীয়েকৰ জৰাজীৰ্ণ শৰীৰ আৰু পুতেকৰ কোটৰত সোমোৱা চকুদুটা ঘনকান্তৰ মনলৈ বাৰে বাৰে আহি থাকিল।

ঘনকান্তই বহাৰ পৰা উঠি যেতিয়া তাৰ পাঁচটা যোৱা পথটোৰে খোজ লয়। তেতিয়া মানে ফিৰফিৰিয়া বতাহ আৰম্ভ হৈছে। দগদগীয়া বেলিৰ তীব্ৰ ৰশ্মিয়েও দুই এচপৰা ডাৱৰে গিলি খোৱাৰ প্ৰয়াস কৰিছে। আৰু ঘনকান্তই খোজ লৈছে নিৰ্বিকাৰ ভাবে। আগেয়ে যেনেকৈ যেনেকৈ খোজ কাঢ়ে, ঠিক তেনেকৈ। কেতিয়াও একো হোৱাই নাই। সি ভাবি গৈছে চহৰৰ ফিট-ফাটকৈ কাপোৰ পিন্ধি ৰঙচঙীয়া গাড়ীত পিলপিলাই ঘূৰা ভদ্ৰলোকবোৰৰ কথা। তাৰ মনলৈ আহিছে, সাজি-কাচি চক্‌চকীয়া হৈ থকা ভদ্ৰমহিলাবোৰে নিজৰ নোদোকা সন্তানবোৰক হৰেক কিচিমৰ খাদ্য-সম্ভাৰবোৰ খুৱাবলৈ আপদাল ধৰাৰ কথা। তাৰ আকৌ মনলৈ আহিছে, চহৰৰ মানুহবোৰে কেনেকৈ পদুলি মুখত মাৰ্বল পাথৰেৰে আটক ধুনীয়াকৈ একোটা মন্দিৰ সজাই থয়। মন্দিৰৰ মাৰ্বল পাথৰৰ মসৃন মজিয়াবোৰ কেনে চাবলৈ চকু ৰোৱা ! চেৰেং চেৰেংকৈ তাৰ জুপুৰিৰ খ'লা-বমা ক'লা মজিয়াখনলৈ মনত পৰে।

"এটা মাৰ্বল পাথৰৰ চিক্‌চিকিয়া মন্দিৰ নিৰ্মান কৰিবলৈ কিমান টকা লাগিব বাৰু ? দহ হেজাৰ ! না পঞ্চাশ হেজাৰ - এক লাখ ....!" ঘনকান্তৰ আউল লাগি যায়। ইমান ডাঙৰ অংকৰ হিচাপ সি তাত্বিক ভাৱেও কৰি চোৱা নাই আগেয়ে।

"আকৌ বৃহৎ বৃহৎ মছজিদবোৰ ! কি যে ৰঙচঙীয়া কাৰুকাৰ্য্য খচিত !" - ঘনকান্তই ভাবে। তেনে একোটা সুবৃহৎ প্ৰাসাদোপম ঘৰৰ আৰ্হি সি মাজে মাজে দুৰ্গাপূজাৰ মেলাত ওলোৱা মনোহাৰী দোকান দুই এখনত দেখা পায়।

বতৰ সঁচাকৈয়ে বেয়া হৈ আহিল। বতাহৰ প্ৰকোপ চৰিছে। বেলিটোও কাহানিবাই লুকাই থাকিল

ডাবৰবোৰৰ মাজত।

কোনো কাম নেপায় অনাই-বনাই ঢপলিয়াই ফুৰোঁতেই ধুলিসাৎ হৈ যোৱা দিনটোৰ ভাবনাই ঘনকান্তৰ মনটো আকৌ এবাৰ জোকাৰি গ'ল।

অন্ততঃ ৰঙচঙীয়া মন্দিৰ-মছজিদ বনাবলৈ খৰচ কৰা পইচাৰ কেইটামানো যদি সি আজি পালেহেঁতেন।

'মানুহবোৰে মন্দিৰ - মছজিদৰ নামত মুক্ত হস্তে দান কৰে। ঈশ্বৰ-আল্লা বাৰু ইমান বিলাসীনে যে তেওঁলোকক থাকিবলৈ প্ৰাসাদোপম অট্টালিকাহে লাগিব!' - ঘনকান্তৰ মনত পৰি গ'ল কেনেকৈ আজি দুপৰীয়া চহৰৰ তিনি আলিটোত ঠিকাদাৰ ৰজত কাঠহাজৰিকাক লগ পাই টকা কুৰিটা ধাৰলৈ বিচাৰোঁতে ভেকাহি মাৰি উঠিছিল - "পইচা কি খোলাৰ গুটি নে কি, যে তই বিচাৰিলেই য'ত ত'ত পাই যাবি ! কামাই কৰিব নোৱাৰ ?" - ঘনকান্তৰ মনটো তেতিয়াই মৰি গৈছিল। আচলতে পূৰ্বতে ঠিকাদাৰৰ ঘৰত বছৰাৰ কাম কৰা বুলিহে সি তেওঁক পইচা বিচাৰিছিল।

ঘনকান্তৰ টিঙিচকৈ খংটো উঠি গ'ল ঠিকাদাৰৰ ওপৰত। যেতিয়া মন্দিৰ সজোৱাৰ নামত কোনোৱে চান্দা বিচাৰি ঠিকাদাৰৰ ঘৰলৈ আহিব, তেওঁ দাম্ভিকতাৰে ক'ব -

' - তাতকৈ মন্দিৰৰ তোৰণখনেই চোন মই বনাই দিব পাৰো,' আৰু পিছত কোমলকৈ ক'ব -

'মোৰ নামটো তোৰণৰ খুটা এটাত খোদিত কৰালে বেয়া পাবা নেকি ?'

চান্দা তুলিবলৈ অহা ল'ৰাজাকে উচ্চস্বৰে সলাগিব -

- 'বৰ ভাল কথা হ'ব - বৰ ভাল কথা হ'ব।'

বতাহ বেগেৰে বলিব ধৰিছে। ঘন ডাবৰবোৰৰ বাবে দশোদিশ গধূলিৰ কানিমুনিৰ দৰে হৈ পৰিছে। মাজে মাজে আকাশ ফাটি যোৱা গাজনিৰ শব্দ। ঘনকান্ত নিৰ্বিকাৰভাৱে আগবাঢ়ি থাকিল।

'টকা কুৰিটা যোগাৰ হোৱা হ'লেও ...' -

চিন্তাটোৱে তাক খুলি খুলি খাব ধৰিলে। হঠাৎ পথৰ দাঁতিৰ আঁহত এজোপাৰ কাষত বাকচ আকৃতিৰ দকাৰে সজোৱা সৰু ঘৰ এটা দেখা পালে সি। তাৰ নীমিত জ্ঞানেৰে সি পঢ়ি চালে ৰঙা ৰঙেৰে লিখা কথা ফাঁকি - "দান পাত্ৰ"।

ঘনকান্তই ভেবা লাগি চাই থাকিল কথাফাঁকিলৈ। তাৰ কিবা এটা যেন কৰিবলৈ মন গৈছে। কিন্তু কৰিব পৰা নাই। সমস্ত নিৰাশাবোৰৰ মাজতো কিবা এটা যেন আশাৰ ৰেঙনি সি দেখা পাইছে। কিন্তু কি সেই ৰেঙনি সি ঠিক তলকিব পৰা নাই। শিল পৰা মানুহৰ দৰে সি একে ঠাইতেই থৰ হৈ থাকিল।

হঠাৎ তাৰ হাঁহি উঠি গ'ল। ইমান সৰু কথা এটা তাৰ মনলৈ অতপৰে নহাবাবে সি ঢেকঢেকাই হাঁহি দিলে। তাৰ লৰামতীয়া চিন্তাৰ তৰলতা, যাৰ বাবে সি ইমান সৰল কথাটোও বুজি পোৱা নাছিল - তাকে ভাবি সি এক বিশেষ ভংগীমাৰে হাত দুখন সন্মুখলৈ মেলি ধৰি হো-হোকৈ হাঁহিব ধৰিলে।

এটা সময়ত সি প্ৰকৃতস্থ হৈ লৈ পথৰ কাষত নভঙাকৈ থৈ দিয়া শিলৰ দমটোৰ ওচৰলৈ গ'ল। তাৰে এটা প্ৰকাণ্ড শিল সি কেকো-জেকোকৈ মূৰৰ ওপৰলৈ তুলি ল'লে আৰু দান-পাত্ৰটোৰ ওচৰলৈ আহি শিলটোৰে তাত প্ৰচণ্ড মাৰ এটা সোধালে। চাৰিচুকীয়া সৰু ঘৰটোৰ প্লাষ্টাৰবোৰ চুচুৰ্মে হৈ সৰি পৰিল। ঘনকান্তই বেগাবেগিকৈ তলিত পোৱা এটকীয়া দুটকীয়া মুদ্ৰা এসোপামান তাৰ গামোচাখনেৰে টোপোলা বান্ধি

ল'লৈ।

কান তাল মাৰি যোৱা গাজনিৰ শব্দ এটা হ'ল। ঘনকান্তই অতি ব্যস্ততাৰে নিৰ্জন পথটোৰে দৌৰ দিলে অদূৰৰ মছজিদটোলৈ যিটোৰ সম্মুখতেই আছে আৰু এটা চাৰিচুকীয়া পকাৰ সৰু ঘৰ। তাত লিখা আছিল "ফিছাবিল্লিলাহ"। ◆

সাহিত্যই জাতীয়ত্বৰ আচল চিনাকী, সাহিত্যই জাতীয়ত্বৰ প্ৰকৃত জীৱন, সাহিত্যৰ অবিহনে কোনো জাতিৰ অস্থিত্ব টিকিবৰ সম্ভাৱনা নাই । যি জাতিৰ সাহিত্য নাই, সেই জাতিৰ ভাষা 'দোৱান' মাথোন ।

- পদ্মনাথ গোহাঞিবৰুৱা

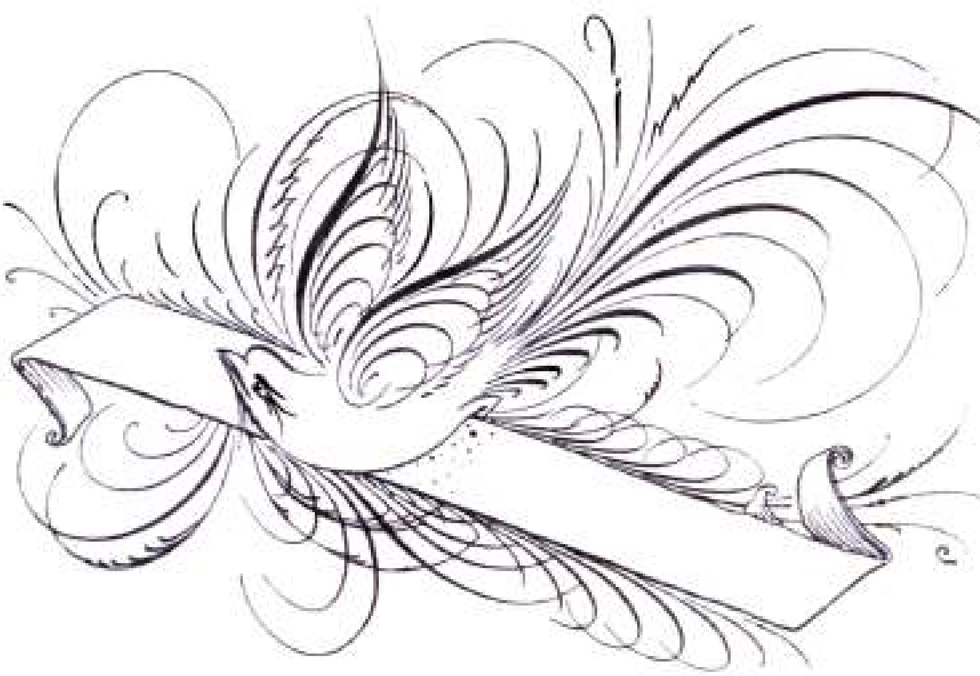

কবিতা

শব্দই মোক দিছে প্ৰতিৰোধৰ অসামান্য ক্ষমতা, অৰ্থৰ শৃংখলা, নিৰ্ভুল হোৱাৰ ইচ্ছা; সেয়ে, প্ৰয়োজনত পুনৰ প্ৰতিষ্ঠা কৰিছো বিপৰ্যস্ত শব্দৰ নিৰ্বাসিত অৰ্থ । শব্দ মোৰ শুভংকৰ সংগীত কিম্বা উচ্চতৰ গণিত ।

- হীৰেন ভট্টাচাৰ্য

ফাগুনৰ ৰং

কংকেন কাকতি
স্নাতক ৩য় বৰ্ষ (কলা)

তোমাৰ বতৰা লৈ
এজাক ফাগুনৰ পচোৱাই
মোক জোকাইছে
অপেক্ষাৰ অন্তত
আপোন পৰশত
অনুভৱবোৰে মোৰ
আকৌ লাজ কৰিছে ....
চৌপাশৰ মোহনীয়তাও
ম্লান পৰিছে
প্ৰতিটো ক্ষোভ, প্ৰতিটো হতাশা
প্ৰতিটো অভিমানৰ ধূসৰ ছবি
শব্দৰ বৰষুণত তিতি
মই অপেক্ষাৰত
এটা বসন্তৰ আগমনলৈ । ♦

তুমি অনন্যা

প্ৰতিভা দেৱী
উঃ মাঃ দ্বিতীয় বৰ্ষ (কলা)

ইতিহাসৰ পাতত আঙুলি বুলোৱা
তুমি এটি সোণোৱালী আখৰ,
জীৱনৰ বাট আলোকিত কৰা
তুমি সুৰুযৰ হেঙুলি কিৰণ।
সুপ্ত মলয়াক শিহৰিত কৰা
তুমিয়েই পুৱতি পখীৰ গান,
নীলাভ নয়ন যুগলত উন্মাদনা জগোৱা
তুমি অলকানন্দাৰ জোৱাৰ।
সেহমন পুলকিত কৰা
তুমিয়েইতো এটি স্নিগ্ধ কলি
শুকান হুমুনিয়াহ ভৰা ওঠত হাঁহিৰ ৰেঙণি তোলা
তুমি দেখো জোনাকৰ জিলিমিল।
নীলগগনৰ বক্ষত দুপাখি মেলা
এটি সুমধুৰ সপোন তুমি,
জীৱনৰ এই দুকুলীয়া পথৰ
তুমিয়েই হলা আৰম্ভণি।
উদাত্ত কণ্ঠেৰে উদ্ভাসিত হোৱা
তুমি এটি সুৰৰ বন্যা,
আঙুলিৰ ফাঁকে ফাঁকে মুকুতা সিঁচি দিয়া
তুমিয়েইতো সেই অনন্যা।। ♦

বিকল্প

খুৰছেদ আলম
অধ্যাপক, ৰাজনীতি বিভাগ

মোৰ স'তে অনেকজনৰ
সহ অবস্থান আশ্রয় শিবিৰত
তাণ্ডৱে আমাক চুই গ'ল
সৰ্বদিশত —
সহস্ৰজন, হেজাৰজন দিশহাৰা
আশা, আকাঙ্খাৰ পৰশৰ পৰা
উৎকণ্ঠা চলিছে —
নূনাতম প্ৰাপ্যৰ বাবে
নিশ্চিত সংহাৰিৰ প্ৰয়োজন
সঠিকদিশত —
আশিসধন্য অস্তিত্বৰ বাবে।
বিকল্প কেতিয়া ? ◆

নদী

চন্দনা দাস
স্নাতক ৩য় বৰ্ষ (ক

তুমি এখন নীলা চাদৰ
উৰি থাকা,
পাৰৰ কৰ্ষৰাই তোমাৰ
দেহত মলয়াৰ বা সিঁচি দিয়ে ....
চিৰ যৌৱনা তুমি, যাৰ
বুকুত উত্তাল তৰংগ,
তোমাৰ ৰহস্যময়তাৰ যে
অজস্ৰ মাতাল প্ৰেমিক ....।
তুমিও যেন সাৰটিৰ খোজা
সকলোকে নিজৰ বুকুত ....
(নে, জাহ নিয়াৰ খোজা .... ?)
এয়াই নেকি বাৰু,
তোমাৰ প্ৰেম .... ?
য'ত চাৰখাৰ হয় অলেখ
প্ৰেমিকৰ হৃদয়, যিয়ে
আশাৰ শৰাধ পাতি
চকুলো টোকে তোমাৰ বুকুত .....

প্ৰস্থান

শিশিৰ কুমাৰ দাস
স্নাতক ৩য় বৰ্ষ (কলা)

তুমি যোৱাগৈ অহাবাটেৰে
সময়ৰ খোজত খোজ দি
মোৰ খোজ পিছ পেলাই,
নাজানো সময়ে দিবনে
উভতি চাবলৈ তোমাক
দিলেও তুমি নাচাবা
চালেও মোক নোপোৱা
কাৰণ, মইও খোজ দিম
সময়ৰ সতে ....।
সময়ে দিলে বুটলিবা
কেতিয়াবা স্মৃতিৰ পাপৰি
পাবা মোৰ অতীত
আৰু সংগ্ৰামৰ প্ৰেৰণা। ◆

নীলাক্ষি

দীপাংকৰ দাস
স্নাতক ৩য় বৰ্ষ (অৰ্থনীতি বিভাগ)

এক নৱ প্ৰভাতৰ আগজাননী
বিচাৰি পাইছো মই,
তোমাতেই ....
তোমাৰ নীলা চকু যুৰিত।

তোমাৰ আগমনতেই
ফুলি উঠিছে,
মোৰ হৃদয় ফুলনিৰ
কাহানিও নুফুলা,
প্ৰেমৰ ফুলপাহি।

ভালপোৱাৰ দেশলৈ আগুৱাব বিচাৰিছো,
হাতে হাত ধৰি, তোমাৰ সʼতে।
বিচাৰিছো সন্ধিয়াৰ নীলা আকাশৰ তলত
বহি, চাবলৈ
জোন-তৰাৰ খেল।
সিহঁতৰ আলোকত
উদ্ভাসিত হোৱা কণিকাৰে
সজাই তুলিব বিচাৰিছো
জীৱনৰ প্ৰতিটো ক্ষণ।
মাথো তোমাৰ সʼতে ;
তোমাৰ নীলা অক্ষিযুৰিৰ সʼতে ।। ◆

ঠিকনা

শ্যামন্ত কলিতা
স্নাতক ৩য় বৰ্ষ (কলা)

তোমাৰ ছাঁটোত
মোৰ হিয়াখন পৰি আছে
এছটা এন্ধাৰ হৈ
বিচাৰি লবা সোণ

মোৰ
নতুন ঘৰৰ নতুন ঠিকনা ....।

জোনাকৰ বগা ফুলবোৰে
ৰাতিটোক বিচাৰি ফুৰে
অভিসাৰৰ সাধু কবলে।

মই দেখিও নেদেখো
কিম্বা চাইও নাচাও
তাৰ গাভিনী থোকবোৰ।

ভয় লাগে,
জানোচা কান পাতিলেই শুনো
ঝিলিৰ মাতত সৰি পৰা
কলিজা ভঙা গানবোৰ
তুমি নেদেখা সোণ
তৰাৰ পোহৰেৰে অকা
সাগৰৰ ঢৌৰ দৰে
তোমাৰ চকু যুৰি
জোনাকতকৈও বগা হৈ ফুলি আছে
মোৰ পুৰনি ঘৰৰ বাগিছাত

জোনাক ফুলে বিচৰা
ৰাতিটোৰ দৰে
এটা সাধু কবলে।
গচ্ছকি নাযাব সোণ 'ছাটো'
কলিজাটো দুফাল হব
উভতি নাচাবা সোণ পিছলৈ
পকৰাই পাব ....।
ক্ৰন্দমী পৃথিবীত, আমিবোৰ
ক্ৰমশঃ এক দৰিদ্ৰতা ..... নিঃ শব্দ, নিস্তে
মন গলেই বিচাৰিবা সোণ
ৰাতিৰ দৰে কলা
মোৰ নতুন ঘৰৰ নতুন ঠিকনা। ◆

নিৰ্মালি .... তুমি অনন্যা

দেবজিৎ চৌধুৰী

তুমি জীৱন,
কল্পনাৰ আঁৰত বৈ
ভুমুকি মাৰা,
অনন্তসত্বা জীৱনৰ
ঢালি দিম তোমাৰ
আঁচলৰ ছাঁত।
তুমি অনন্যা,
সৰিবা নিশা
নিয়ৰৰ টোপাল হৈ
দুহাত মেলি
থাকিম বৈ
মাথোঁ হিয়াৰ
সপোন তুমি।
হাঁহিতে মুকুটা সৰা,
ফুলৰ দৰে কোমল
জোনাক যেন নিৰ্মল
তোমাৰ মুখনি
গুজি দিবা
মোৰ বুকুত
উঠি যাবা,
সমস্ত পৃথিৱী পাহৰি।
মিলিম দুয়ো গৈ
গভীৰ নদীৰ
অটল মোহনাত।
মৰম তুমি,
এধানি কলিতে সৰা গোলাপৰ
শুভ্ৰ পাপৰি তুমি

লিখি দিম হাত
কবিতা এফাঁকি
প্ৰেমৰ,
সত সহস্ৰ যুগৰ
আশাৰ নাচোন তুমি
দেও পাৰি তুৰা
সপোনৰ মাজত
অকলে, নীৰবে
এটি জোনাকী হৈ।
জোনাক সনা ৰাতি
সংগী মোৰ
হবা আহি
কল্পনাকো নেওচি
বাস্তৱৰ বহন সানি
জ্বলি ৰ'বা
মোৰ দুচকুত
দুপাহি সেউজী
সপোন হৈ।
শব্দ তুমি,
যেন উশাহৰ
আহিবা এদিন
বন্ধ কোঠাৰ
ৰুদ্ধ দুৱাৰ মেলি
এচাতি মলয়া হৈ
মায়াবিনি ৰাতি
গুপুতে।
মাতাল সন্ধিয়া
আকৌ আহিব
আকাল মুখী গছৰ
সেউজী হৃদয়
কলঙ্কিত হব
এন্ধাৰৰ আলিংগনত। ◆

ধ্বংসৰ সুস্পষ্টতাত

মনমিতা দাস
উঃ মাঃ দ্বিতীয় বৰ্ষ (বিজ্ঞান)

কেতিয়াবা দেখিছানে
সপোন ভঙা ?
হৃদয় ভঙা ?
খুবেই ভয়াল জানা !
ঠিক যেন মাজনিশাৰ
ফেঁচাৰ চিয়ঁৰটোৰ দৰে
বেদনা গধুৰ শংকিত
— কেতিয়াবা শুনিছানে ? ♦

"The study of literature nourishes youth, entertains old age, adorns prosperity, solaces adversity, is delightful at home and unobstructive abroad."

Cicero

ENGLISH SECTION

Essay

The Role of Political Parties in Indian context	Khurshed Alam	45
Discovery of Quantum	Sanatan Kr. Nath	48
The Role of Book Fairs in Creating A Reading Public	Hengul Jyoti Das	52
Obesity : Causes and Effects	Sadananda Nath	55
Nature as the Gift of God	Ruchi Dey Sarkar	58
Socialism in Islam	Abdul Kader Ahmed	60
Mythical Method : Archetypal Criticism and Golding's "Lord of the flies"	Dr. Bishnu Charan Dash	64
Study of Good Books	Md. Mahfuzur Rahman	69
Women and Literature : Lady Macbeth and the Social Role of Women	Sultan Ali Ahmed	70
Regionalism and Regional Disparity	Budhen Kumar Saikia	74

Short Story

A Notorious Dacoit	Sangeeta Choudhury	77
Punishment	Rupashree Karmakar	79

Poetry

A Dark World	Barunav Das	81
Baring Teeth	Oleander Brahma	82
A Dawn Chorus' Greetings	Oleander Brahma	83
So Dear, To me	Bapan Saha	84
Confession of my heart	Dhanmoni Dutta	85
Thousands of Laughter	Rupashree Karmakar	85
Angels Mourn	Bibek Roy	86
Miraculous Lord	Dipanwita Saha	87

THE ROLE OF POLITICAL PARTIES IN INDIAN CONTEXT

Khurshed Alam
Lecturer, Deptt. of P. Sc.

Political Party is inevitable for democracy and modern democracy cannot function without its presence. Its role is very significant in a democratic country like India which is the largest democracy of the world having heterogeneous religious, racial, lingual and social groups. This is more important due to the adoption of liberal democratic outlook with parliamentary form of government for the successful working of our representative system in free India.

The origin of Political Party in India can be traced back to the pre-independent days. Establishment of Indian National Congress in 1885 for specific purpose can be referred to as the first organised political party of the country. It is the party having all India character representing all sections of people of the country. However, there is no provision in the constitution for the formation of political party and as such political party in Indian context is extra-constitutional. They aim at fulfilling the need of the people and thus assume tremendous importance all over the country. Besides Indian National Congress during the pre-independent era, other political parties were All India Muslim League (1906), The Hindu Mahasabha (1916), Communist Party of India (1924) and Congress Socialist Party (1934). Since the dawn of independence, the number of political parties has been increasing fast and many changes have taken place with the emergence of new parties, split in the existing parties, defection, alliances etc. Now the Indian Soil has become fertile for the origin and functioning of political parties in changing socio-economic and political scenario.

In the present situation, Indian party system is characterised by multi-party ideology, formation of party on caste, creed etc, political defection, want of party

integrity, regionalism, lack of inner party democracy, lack of party discipline, electoral alliances, coalition politics etc. and all these factors have far-reaching effects in current Indian politics. Trend of multi-party system, growing importance of regional political parties, formation of coalition government in place of single party government are the major macro-level changes in present political system. The last decade of the 20th century has witnessed the real multi-party system instead of the one party dominance in the beginning of Indian politics. It is equally true that the growth of multi-party system has been contributed largely by the dissident congress workers. For example NCP, TMC, PSP, Janata Party, the Lokdal etc. are the result of split in the Congress. However, economic underdevelopment, emergence of regional economic imbalance, communal interest, weakness of state leaders, unequal treatment by the centre, socio-economic instability of the country etc. are behind the rise and growth of new parties.

The practice of political defection is another trend in Indian politics which is more vivid after the 4th general election of 1967 in which congress suffered a setback. This can be called a reality in Indian politics which was hardly discernible during the period from first general election of 1952 the year 1967. But from 1967 to 1970, there were 1827 defections in state legislatures which can be taken as a threat to a sound political system. However, the question of defection has stimulated a lot of discussion and debate in the country due to its influence in subsequent period. In this connection, it can be mentioned that lust for power, lack of ideological commitment, acceptance of defectors, unprincipled alliance etc. work behind defection. After much discussion and efforts, the Congress government led by Rajib Gandhi passed the 52nd amendment Act in 1985 by which defection was outlawed and it can undoubtedly be called a bold step to resist political defection. This has added 10th schedule to the constitution. It has reduced the scope of defection but still, there is scope of defection in the name of party split instead of individual defection. However it is strongly felt that defection be checked, as it is a source of political corruption. A strong public opinion against defection and self discipline of elected representative with legal binding are necessary to check the evil practice of defection. In other words, for successful working of parliamentary system, defection should be adequately checked.

Emergence of coalition government in present day political situation needs to be discussed with due emphasis. Emergence of coalition government can be witnessed after

4th Lok Sabha election and it has paved more effective ways since 1989 to the present coalition govt. led by Dr. Manmohan Singh (2004). Experience of coalition govt. in the centre can be noticed with some observations in 1977, 1989, 1996-98, 1998-99, 1999-2004 and 2004 (at present). In this regard, it may be stated that inspite of merits in limited sense, long term policies and programmes can not be undertaken by the coalition government as coalition sometimes leads to political instability and it suffers from lack of co-ordination and irresponsible attitude among alliance partners. Also it is difficult to fix the responsibility of coalition govt. for its omission and commission on any coalition partner. Such a government may not be able to follow radical measures in order to solve the prevailing glaring basic issues of the country. The bureaucrats with long administrative knowledge and experience may influence such a government in their own way. Hence, electoral reforms are necessary on the basis of past experience to meet the need of the situation. Efforts are being made in this connection and the committees like Dinesh Goswami committee (1990), Indrajit Gupta Committee (1998), Tarkunda Committee (1974) etc. can be referred to. Discussions, suggestions and opinions are being made by experts in this regard. Since the elected representatives reflect the reality of the nation, so electoral reforms must ensure free - fair election, error - free electoral roll and thus pave the way to attract the citizens of strong personality and morality to politics. This may make the political party accountable to the countrymen and can implement the will and aspiration of the people. Present situation demands due importance to opposition by the party or parties in power and to the constructive criticism, suggestions of the opposition political parties. For this purpose, well - disciplined and far-sighted politicians are expected. Progress, prosperity and future of India largely depend on the vital role played by the political parties in positive direction. However, the ultimate role must be played by the people in general who can form a strong and sound public opinion in time. Unless the political parties are disciplined and committed to the welfare of the countrymen, desired results from parliamentary practice of India can not be achieved.

References :

1. Ghai, K.K., Indian Government and Politics, Kalyani Publishers Ludhiana, New Delhi : 2nd revised edition, 2003.

2. Johari, J.C., Indian Government and Politics, Vol. II, Vishal Publication, Jalandhar, 12th edition, 1993.

3. Gokhale, B.K. Political Science Theory and Govt. machinery, Himalaya Publishing House, Bombay, 8th revised edition, 1994. ♦

DISCOVERY OF QUANTUM

Sanatan kr. Nath.
Head, Deptt. of Physics.

Until 1900 everyone assumed that light, heat and other forms of energy are emitted in a continuous 'stream'. However, in that year Max Karl Ernst Planck, a German Physicist introduced Quantum Theory (QT) revolutionizing the entire scientific thinking which forms the basis of modern physical science. It is quite unimaginable what turn the present science and technology would have taken in the absence of this theory. The discovery of QT was, in fact, the turning point in matters of scientific discovery. The QT is, therefore, treated as an important bulwark of modern researchers.

Max Planck was born on April 23, 1858 at Kiel, a small German town. He studied Physics and Mathematics at the universities of Munich and Berlin. December 14, 1900 was a glorious day for him. On that day, Max Planck, as a research scholar delivered a talk at the gallery of Berlin Physical Society, on his research paper containing Quantum concept which he had submitted to it nearly two months ago. According to Quantum concept, the emission of radiant energy of a system or exchange of radiant energy between different systems occurs not in a continuous fashion, but in a discrete quantified form or tiny packets of energy or quanta called photons. This means that radiant energy should be considered atomic in structure, like matter. The theory, however did not find immediate acceptance amongst the scientific community. Under such background the Q.T. was born.

Max Planck studied Physics and Mathematics under world famous physicists Helmholtz and Kirchoff. In 1879, he wrote out a thesis for his doctorate degree. But both of his guides Helmholtz and Kirchoff neglected the subject matter of the thesis. This saddened him much.

Not being discouraged by the painful

behaviour of his teachers, Max Planck continued his research work. As a result of continuous hard work for several years, he discovered 'entropy', a basic property of all physical and chemical equilibrium. Unfortunately, this time too, he did not get recognition. Because, what he found out had been discovered previously by an American scientist, Joshah Willard Gibbs.

Max planck was a good loser. But he never lost his heart. Instead, he entered the deepest phase of his research. In 1885, he sent an article titled 'The Nature of Energy' to the Philosophical Faculty of Gottingen. Based on this article he got appointment in 1892 as a professor at the university of Berlin.

Being stabilized in his service life, Max Planck got back to his former most interesting field of research - the laws associated with energy during radiation. The field of study was 'black body radiation (BBR)'. Planck's teacher Gustav Kirchoff was the father of BBR. A perfectly black body (PBB) is one which absorbs all the radiations incident on it. No colour or wavelength can transmit through or reflect at such a body. Radiation emitted through a small hole of a hollow PBB is called BBR.

In 1893 W. Wien and in 1900 Lord Rayleigh and J. Jeans discovered two laws related to radiation of heat. One of these is applicable for low frequency and the other for high frequency. Both of these laws were based on the assumptions of Classical Theory and were not in well agreement with the experimental results. The almost insurmountable difficulties faced by the two laws to explain the experimental results over the entire range of spectrum suggested Max planck that both the laws might be at fault. He analysed the different values of radiant energy determined through different experiments and came to the conclusion after several weeks of continuous research work that the theoretical explanation is possible from one direction only, which in fact, was his spectacular discovery, the Quantum Theory of Radiation. In his own words, 'Until some weeks of the most strenuous work of my life, light came into the darkness and a new undreamt of perspective opened up before me."

Based on Quantum concept, Planck mathematically deduced a formula known as 'Planck's Formula' to which he introduced a constant 'h' of very small magnitude, called 'planck's constant'. Thus Quantum Theory came into existence.

At the initial period, many world famous scientists like Arnold Sommerfeld, Lev Landue etc. had doubt about the formula. Arnold Sommerfeld expressed his opinion as follows : 'It seems to me that hypothesis

of emission quanta as well as the original hypothesis of energy quanta should be considered as a manner of explanation rather than physical reality.'

But it was Albert Einstein who accepted the Quantum concept and formulated it for the first time in 1905 as a new conception of all radiation, entirely different from the older Classical Wave Theory. He applied Quantum concept to light and offered a simple and straightforward explanation of his 'photo electric effect' in which he considered light as photon or quanta. This lends an indirect support to his more universal idea of 'relativity'. This explanation is, therefore, considered to have formed the first irrefutable experimental proofs of the new theory and opens up avenues for other theories to develop.

In 1913, Danish scientist Niels Bohr applied the Quantum concept to the theory of atomic structure. Bohr model could adequately interprete almost all the phenomena related to atomic spectra.

In 1915 Robert A Millikan of USA verified Einstein's photo electric effect experimentally and determined the correct value of planck's constant. Thus Millikan gives the definite shape of the validity of Q.T.

In this way, the QT got recognition amongst the scientists worldwide. Based on such recognition, Max planck was awarded the Nobel Prize for Physics in 1918.

The 20th century was the century of advancement of QT. With every passing day its application is finding its ways to penetrate the deepest field of research, culminating in the discovery of more and more new phenomena. It gives birth to modern Quantum Mechanics (QM) during the period 1923-1927. Some of the important discoveries of this period were 'Compton Effect', Maurice de Broglie's 'Wave Particle Duality', W Heisenberg's 'Matrix Mechanics', E Schrodinger's 'Wave Equation' etc.

In 1928 Paul Dirac of Britain discovered 'Dirac Equation' employing combined efforts of QM and Einstein's 'Special Theory of Relativity (STR)'. It gives correct explanation of the motion of fast moving electron.

From the 1930s onwards, 'Electromagnetic Field Theory (EFT)', STR and QM become the fields of research. As a result of combined efforts of Richard Feynman and Julian Schwinger of USA and Shinichiro Tomonaga of Japan 'Quantum Electrodynamics (QED) was discovered for which they were awarded Nobel Prize for Physics in 1965.

From the1950s onwards, the QM has been extended to different directions. In the 1970s 'Quantum Chromodynamics (QCD) for analysing nuclear forces and 'Electroweak

Theory' were discovered. The Nobel laureates of 1999 for physics M Veltman and G T Haff had worked in the Quantum Field Theory.

The QT at the door of 21st century has still kept the pace of its development. This fortune of QT, however, did not get its triumph during the life time of its discoverer. Max Planck died in 1947. In family life too, he was unfortunate. He lost his first wife in 1900, his two daughters during delivery and his only son Erwin Planck was sentenced to death for standing against Hitler. His residence and the valuable library were completely destroyed by the war plane attack during the Second World War. Peace returned to him only after the war.

In December 2000, the QT crosses the milestone of 100 years of its existence. Let us pay our generous tributes to Max Planck to mark that occasion. Let's conclude with Einstein's statement while paying tribute to Max Planck in 1948 : 'A man to whom it has been given to bless the world with a great creative idea has no need for the praise of posterity. His very achievement has already conferred a higher boon upon him ....' •

N. B. - The present Article is a modified version of the original article which was published in 'The Assam Tribune' dated 9th, December, 2000 under the title 'Hundred years of Quantum Theory'.

"Mere mental training is nothing if it is not accompanied by a true training of the heart."

Mahatma Gandhi

" Our bodies are gardens to which our wills are gardeners."

William Shakespeare

THE ROLE OF BOOK FAIRS IN CREATING A READING PUBLIC

Hengul Jyoti Das.
T.D.C. 3rd.year (English Major)

"Books are the chief carriers of civilisation. Because of them ideas live and spread."

-C. E. Joad.

It will be like playing the same old tune if I here pen down about the usefulness of reading. Many writers have done that quite satisfactorily like Bacon in English literature and so in Assamese by Satyanath Bora. So, it will be, I think, mere audacity on my part to do the same as they did. Here my concern is with the contribution of book fairs to the human society.

.... It is often argued that, we, the people of the modern (?) civilisation have grown so much mechanical that we hardly get any time to read a book. Of course, a student reads. But the question is how many students devote a little time in going through a book outside their dull syllabus. In fact, most of the students, now a days, are like parrots and their learning is the so called 'parrot-learning'. No doubt, they are not to be blamed in single; the contemporary syllabus and the examination system is also equally responsible for their deplorable plight. Be what it may, it is indeed a fact that we are gradually lacking the habit of reading. But why? Assam is not a state of illiterate persons. It is the home land of Sankardeva, Madhavdeva, Lakshminath Bezbaruah, Bishnu Rabha, Jyoti Prasad, Banikanta Kakati and many more who have enriched the intellectual and cultural arena of our state with their glory. Then why are we being burdened by that kind of a shameful change. This is infact a matter of further discussion and research. I, with my limited understanding, refrain myself from putting forward any view on that.

However, it is a well known fact that we first need to create an environment of

reading at our homes and society. But, the irony is that, most of us fail to make that happen due to certain reasons. And, this is to some extent quite understandable also. Because, one has to perform many a task in his daily routined life. This is where, we feel the necessity of a book fair. A book fair, most importantly, gives us the environment for reading ; it motivates the folks to feel the craving for books.

"Hey, have you been to the book fair ?"

"Well, I'll go shortly, let's see what's there."

Book fairs create this kind of a curiosity in the minds of the people. They visit the fair with questions in mind like "What's there ?", "What kind of books are being published ?" It is not a question of purchasing a book ; but to provide a close association with the newly published or re-printed old books. At least, people get a chance to have a glance at them. At the same time, it would not be right to state that people do not buy books at all. The human psychology is a wonderful puzzle. When a man feels that people around him are buying books, he will also buy at least one of them. It is not that he is trying to show his status (because there are many things that are already being termed 'status-symbols'). Nobody shows off through buying books. He does it to prevent others from thinking of him as an intellectually backward person. And, he will read the book one day, it is for sure. Because, in this utilitarian age, every-body likes to get utility out of something.

A reader needs books, many books. But, in a particular area or town, he does not get the opportunity to get himself acquainted with many kinds of books. The world of books is expanding day by day. So, for a general reader it is an uphill task to cope with that. But, when he visits a book fair, his needs get, to a great extent, fulfilled. He finds before himself the variety of books, the variety of subjects, the variety of style or the variety in the art of expression. It motivates him to feel the urge for books.

For a child, a book fair carries utmost significance. But, here it is important to note that, the parents should also encourage their kids more and more for reading and learning through love of books, not by mere reckon-ing. A kid feels ecstatic when he sees various books with colourful and attractive covers. This is a real life experience of the last Barpeta Book Fair. Children were having packets full of books with them. We may not read Harry Potter now (in fact most of us have not read it including myself) ; but we can go through "Panchatantra", "Buddhi Aair Sadhu" and the Assamese versions of the stories of Anderson and Tolstoy. It will surely sharpen the sensibility of the kids which is to help them in the long run. But, as

it is mentioned earlier, the parents will have to play a major role in making their children feel the necessity for reading.

Another important feature that has been recently noted is that, now a days, the book fairs are not confined to some stalls of books. It also accommodates "Kabita-Godhuli", seminars, meetings etc. So, a reader can be benefited not only by roaming about in the stalls but also by attending the literary functions or arrangements. And to add more glamour to it, book fairs are now arranging cultural nights and many other entertainment packages. Therefore, people from various fields of life should go to book fairs with an objective of getting themselves satisfied, both intellectually and aesthetically.

To conclude, it may be asserted that book fairs can create a conducive environment for reading thereby creating a new genre of readers who can contribute to the welfare of the society as a whole. ♦

"It is better to allow our lives to speak for us than our words."

Mahatma Gandhi

"Language is the dress of thought."

Samuel Johnson

"Nothing great is ever achieved without enthusiasm."

Emerson

"Man lives in deeds, not in years."

Ben Jonson

OBESITY : CAUSES AND EFFECTS

Sadananda Nath
Head, Deptt. of Zoology

Obesity is the most prevalent form of malnutrition in developed countries, both among adults and children. Although obesity is considered a primary problem of affluent countries, infact it is found in all countries in varying degrees. There has been an increased awareness of the problem in recent years. However, it has been estimated to affect 20 to 40 percent of the adults and 10 to 20 percent of children and adolescents in developed countries.

The term "Obesity" means an abnormal growth of the adipose tissue due to an enlargement of fat cell size (hypertrophic obesity), or an increase in fat cell number (hyperplastic obesity) or a combination of both. Obesity is often expressed in terms of body mass index (BMI). ABMI of 30 or more in males and 28.6 or more in females indicates obesity.

$$\text{Body mass index (BMI)} = \frac{\text{Weight (kg).}}{\text{Height}^2\text{ (m).}}$$

The term "Overweight" means a weight in excess of the average for a given sex, height and age. Overweight is usually due to obesity but can arise from other causes such as abnormal muscle development or fluid retention in the body.

According to report available, in England in the year 1998, 21% of women and 17% of men had a body mass index (BMI) greater than 30 kg/m^2 compared with 17% and 14% just 4 years previously. The average overall weight increase in the U.K. is about 10-20 K.G.

Obesity is the result of a sustained positive energy balance and follows interaction between genes and environmental factors. More than 240 genes have been linked to obesity and these account for about 25% of the variance in BMI. Environmental factors, notably high-fat diets and physical inactivity account for the remainder.

Obesity produces few symptoms until around the age of 40 years, when people begin to develop problems such as tiredness,

breathlessness, backpain, arthritis, sweatiness, depression and menstrual disorders. Metabolic diseases such as diabetes, hyperlipidaemia and hypertension develop later. Musculo-skeletal hazards predominate in old age.

The age at which BMI cut offs are reached is an important consideration. A BMI of 25 kg / m^2 at 20 years is much more serious than at 60 years, because weight gain trajectories are well defined by the late teens. Prevention of obesity should begin in early childhood. It is harder to treat in adults than it is in children. For instance, most of the adipose cells are formed early in life and it has been established that obese infant lays down more of these cells (hyperplastic obesity) than the normal infant. Hyperplastic obesity is extremely difficult to treat with conventional methods.

Interventions that result in a negative energy balance produce weight loss. It has been demonstrated that a weight loss of just 5-10% produces multiple medical benefits. This target is far more achievable than a strictly defined ideal body weight, and can be attained through a combination of methods, including mild exercise, dietary changes and drug therapy. Several drugs have been available over the years for the management of obesity, but doctors have been reluctant to use them due to concerns about poor efficacy and side-effects. The drugs if used alone don't produce any major weight loss, unless a comprehensive dietary programme is adopted.

Fat restriction should be the major component of calorie reduction. Fat contains 9 k.cal/g, compared to only 3.75 k.cal/g for carbohydrate. Also, fat fails to satiate the appetite or stimulate metabolism in the way that carbohydrate does. Protein behaves similarly to carbohydrate, but high-protein diets are undesirable because of hazards for renal function.

Overall, advice on diet should cover :

what to eat- avoidance of high-fat foods;
when to eat - three times a day and never in between ;
with whom to eat ;
how to eat - for example, never with the fingers;
reasons for eating - not in response to boredom or incapacity.

Best people can seldom take serious exercise without damaging joints, but should avoid inactivity. Walking is ideal.

The real task in tackling obesity is maintaining weight loss or avoiding weight gain. The appropriate measure of success should be not how much weight people can lose, but how they may be helped to avoid future weight gain.

A reference table for body mass index

is given bellow. This table was given in a FAO/WHO/UNU Report and can be used as reference standards for assessing the prevalence of obesity in a community.

The average and the range of desirable weights for height in adults.

Height without Shoes (m)	Men Weight without clothes (k.g.)			Women Weight without clothes (k.g.)		
	Desirable average	Desirable weight range	obese	Desirable average	Desirable weight range	Obese
1.45				46.0	42-53	64
1.48				46.5	42-54	65
1.50				47.0	43-55	66
1.52				48.5	44-57	68
1.54				49.5	44-58	70
1.56				50.4	45-58	70
1.58	55.8	51-64	77	51.3	46-59	71
1.60	57.6	52-65	78	52.6	48-61	73
1.62	58.6	53-66	79	54.0	49-62	74
1.64	59.6	54-67	80	55.4	50-64	77
1.66	60.6	55-69	83	56.8	51-65	78
1.68	61.7	56-71	85	58.1	52-66	79
1.70	63.5	58-73	88	60.0	53-67	80
1.72	65.0	59-74	89	61.3	55-69	83
1.74	66.5	60-75	90	62.6	56-70	84
1.76	68.0	62-77	92	64.0	58-72	86
1.78	69.4	64-79	95	65.3	59-74	89
1.80	71.0	65-80	96			
1.82	72.6	66-82	98			
1.84	74.2	67-84	101			
1.86	75.8	69-86	103			
1.88	77.6	71-88	106			
1.90	79.3	73-90	108			
1.92	81.0	75-93	112			
BMI	22.0	20.1-25.0	30.0	20.8	18.7-23.8	28.6

References :

1. *Text book of Preventive and social medicine*, 12th ed, J.E. Park & K. Park, 1990.
2. *Medicine update*, September/2002. p. 28.

NATURE AS THE GIFT OF GOD

Ruchi Dey Sarkar
T.D.C. IInd Year (English Majo

People know little or much about the upper part of this earth. But very few people know about the abyss or about the bowels of the earth. As there is much natural wealth on this earth, there is also a lot of natural wealth in the bowels of the earth which we people can't see with our naked eyes.

We can use the abyss products in our daily life by refining them with the help of some machines invented by science. For instance, coal, gold, silver, petroleum, iron etc. are to be found from the abyss products. These costly materials are very essential need of these days. People are using these materials for their day to day life's requirements.

In each and every country of the world, natural wealth is not found in equal proportion. We can divide them into two parts-organic and inorganic. Coal, crude oil, natural gas are organic things because they are made of animals body. Coal, crude oil natural gas are used as the sources of power. But they are very limited. If we bring them out from the bowels of the earth continuously or with-out any restriction then it may be exhauste very soon. If these products are exhauste then we will become helpless in our life. I will influence not only our everyday life bu also our social life. If we make the abys empty by bringing out all the natural prod-ucts then it will be dangerous for we peopl It can ruin our life.

Nature is vast. It is called the kin mother but if we do harm to it too rudely the it may also bring a great destruction to u No one can escape from the ruining powe of nature. For example : earthquake, volcan eruption, flood, cyclone etc. are the horri-ble works of nature. Many changes have take place on the earth as a result of earthquak There was one worth remembering earth-quake in 1903 in Bihar. Thousands of home and hundreds of families were cleaned an

swept out of existence. The ground of the river Brahmaputra came up as the result of the earthquake of 1950 in Assam and that is why flood is a burning question for the Assamese people now a days. Volcanic eruption is another terrible natural problem. It can take a heavy toll of life in a few minutes.

Where there is a problem, there is a solution. We must try to find out how to get rid of these problems. We should try our best to protect the natural resources. We should not abuse them and we can also take help from govt. to protect them. ♦

What is life ?

"Out, out, a brief candle .....
Life is a tale told by an idiot,
Full of sound and fury signifying nothing."

William Shakespeare

" In small proportion just we beauties see,
In short measures life may perfect be."

Ben Jonson

" *If winter* comes, can spring be far behind."

P. B. Shelley

SOCIALISM IN ISLAM

Abdul Kader Ahmed
Lecturer, Deptt. of Arabic

Socialism is a very complicated concept that defies any single definition. According to the "Encyclopaedia Britannica", it is a broad term that generally "denotes a system of public ownership and management of the means of production and distribution of goods as contrasted to capitalism"[1]. In other words, it points to a political and economic theory according to which the means of production, distribution and exchange should be owned and controlled by the people. It is a democratic movement that aims at securing equal opportunity to each and every member of the society with regard to power, privileges and economy.

"The Qur'an" contains a system of socialism which has hardly been the subject of research. It is a type of socialism which is not based on the competition of capital or class war, as the socialism of Western Civilization today. Rather it is based on moral principles guaranteeing fraternity between the classes and fostering mutual security and co-operation among the people. It is relatively easy to appreciate this Quranic socialism based upon brotherhood and institutionalized in 'poor-due' (Zakat) and charity. It does not allow one class to dominate another or one group to impose its will upon the other.

It is worth-mentioning that the Messenger of Allah (Peace and blessings of Allah be upon him) said : "Inform them (People) that Allah has enjoined poor due (zakat) on them which will be received from their rich and will be distributed among their needy persons. And if they accept this then you should avoid (snatching) their best commodities and fear the soliciting of the oppressed because there is no veil between it and Allah."[2]

Ibn Umar, one of the faithful followers of prophet Muhammad reported that the Holy Prophet said : "Tenth of the whole output of the land is due as poor-due (zakat) which is watered by rain, fountains or other

natural ways and half of the tenth (One twentieth) is due when the land is irrigated by tubewells."
(Jami Al - Tirmidhi)

Similarly, Abd Allah reported that the Messenger of Allah (Sm) said: All created beings are the family of Allah. Hence the most loved one of Allah is he who shows generosity to his family.[4]
(Shu'ab Al-Iman)

The aforesaid quotations amply justify the socialistic ideology which emphasises the distribution of the capital among the different members of the society without any special favour or fear.

Islam criticized monied persons for their love of money and negligent attitude towards the poor, urging them to take care of the poor and meet their needs. As far as its own adherents are concerned, Islam has made it obligatory on them to entrust certain portion of their earnings to the state so as to distribute it among the poor and needy people.

"Poor-due is to be realised from the rich people and distributed among the poor ones."
(Al-Quran)

Obviously, it was not easy for the selfish and materialist society to accept this extraordinary system of economy. Both poverty and prosperity are related to the divine examination. Almighty Allah examines men's spirit of "patience" and "gratitude" by putting them into the situation of poverty and prosperity respectively.

"And we try you through the bad and the good by way of trial."
(Al-Koran: Anbiya : 35)

A rich person is not the genuine owner of what he possesses. Its real owner is God, the Provider. The possessor of wealth is virtually a trustee who has the duty to handle it according to the instructions of the real Owner, God. He can not use it according to his sweet will. The wish of God in this context is that remaining portion of wealth after getting the necessities satisfied, be spent on the poor and in the cause of religion. To help the poor is an act of benevolence, but it is to give them back what is their right.

"And in all that they possessed, a due share of such as might ask (for help) and such as might suffer in Private" (Al-koran).

The rich are entrusted with the poor's 'share' with a view to testing their trustworthiness i.e. to see whether the rich as true trustees have distributed among the poor their share or not. If they don't distribute, they would be considered unbeliever in God and be punished.

However the civilization depicted in the Quran knows no such dominion or

imposition. It rests entirely upon genuine fraternity derived from unswerving belief (Iman) in Allah, a conviction which makes the recognition of God tantamount to giving to the poor and the deprived that which they need by way of nourishment, clothing, shelter, medicine, education and upbringing, without even making them feel that they have been the object of charity.

Under this system, misery will vanish, and men may hope, God will complete his bounty and grant them the happiness they desire.

At any rate, one basic socialist principle that was agreed upon by all the prophet's companions is passing today as a matter of course in the socialist countries of Europe that every man is duty bound to put full use to all his capacities for the sake of the community : and that is the duty of community to guarantee to every individual all his basic needs. Every Muslim was entitled to draw from the public treasury all that was required to satisfy his survival needs.

Socialism is brotherhood : from this basic discussion we can easily realise that the socialism of Islam is not a socialism of capital and distribution but one founded upon fraternity in the spiritual, moral and economic spheres of life. A person's Imam (Jelief) is not regarded as complete until he has wished for his follow that which he wishes for himself.[7]

Hozrat Abu Huraira reported that the Messenger of Allah (Sm) said : "He who tries to serve the widow and the poor, is just like the fighter in the path of Allah". The holy prophet further adds that such a man of benevolence can be compared with one standing (for worship) unexhausted with ceaseless fasting. The argument can be further corroborated by the report of Abu Huraira (R) : " when a man takes care after the health of his sick brother or visits him (for this purpose) Allah says : You are good and your walking is blest and you have made a residence in paradise.[8]
(Al-Hadith : Tirmidhi).

Ibn Abbas' opinion comes closer to that of Abu Huraira. Abbas observes that one who eats to his fill without caring for the miserable condition of his hungry neighbour is not a believer in God.[9]
(Shu'ab Al-Imam).

Abbas further observes that one who invites an orphan to his food and drink and one who looks him gets a place in the paradise.[10] Thus the prophet (sm) preached the equality and the universal brotherhood of men.

From the above analysis of socialism in relation to Islam, it is obvious that the aim of Hazrat Muhammad (sm) was to bring the whole humanity under one common platform

as one class and one nation having equal share in power and privilege, economy and wealth as determined by God. It goes without saying that if such peerless speeches of the prophet could have been translated into reality, then the people round the globe could have lived in the seventh heaven. ◆

REFERENCE :

1. Encyclopaedia Britannica. William Banton. 1768. Vol 20.
2. Al-Hadith : Multafiq Alaihe.
3. Jami- Al- Tirmidhi.
4. Shu' ab Al- Iman.
5. Al- Quran.
6. Al- Quran : Andiya : 35.
7. Al- Hadith : Agreed upon.
8. Al-Hadith : Tirmidhi.
9. Sha' ab Ali-Iman.
10. Sharh-As-Sunnah.

" Man is not made for defeat. Man can be destroyed, but not be defeated."

Earnest Hemingway

" Our sweetest songs are those that tell of saddest thoughts."

P. B. Shelley

" A type of the wise that soars but never roams,
True to the kindred points of Heaven and Home. "

William Wordsworth

" Our little life is rounded with a sleep."

William Shakespeare

" Man may come, Man may go, but I shall go on forever."

Lord Alfred Tennyson

MYTHICAL METHOD : ARCHETYPAL CRITICISM AND GOLDING'S "LORD OF THE FLIES"

Dr. Bishnu Ch. Dash
Lecturer, Deptt. of English

"Lord of the Flies" has been critically acclaimed as the magnum opus of William Golding in which the modern novelist has left reasonable scope for archetypal criticism. Golding once observed that he would like to have his novels characterised as 'myths' rather than 'fables' - fictitious stories without realistic questions of life and society. This significant observation of the novelist has prompted scholars and critics to analyse Golding's novels in the light of mythical method and archetypal criticism and the present paper is an humble attempt in this direction.

With its Greek root in 'mythos' signifying any story or plot, either true or invented, myth is originally associated with ancient ceremonies and rituals. But, in a work of art, it is usually used in conjuction with archetypes - current narrative designs and patterns of actions. 'Archetype' is as such defined as 'primordial images', the 'psychic residue' of repeated patterns of common human experience in the lives of our very ancient ancestors which not only survive in our 'collective unconscious', but are expressed in myths, religion, dreams and fantasies also. To be precise, myths formulate archetypes, and their recurrence entails an ongoing process which is expressed in narratives. For instance, the ancient myths of Uranus (Sky) and Gae (Earth), of 'Vulgar Eros' and 'Divine Eros', of Prometheus and Oedipus, of Manu and Satarupa have been frequently found in literary narratives. Golding's "Lord of the Flies" is in fact a

continuation of that on-going process and like Blake, Melville and Conrad, Golding pinpoints the problem of good and evil, innocence and experience, Original Sin and loss of Paradise through the adroit application of Biblical myths, metaphors and symbols thereby converting the simple story into an allegory of ailing humanity.

On the surface, 'Lord of the Files' appears, like Defoe's "Robinson Crusoe", to be a mere story of adventure dealing with the exciting exploits and frolic of a group of British school children on one uninhabited coral island. But, behind this deceptive simplicity, the novel inhabits a complex, allegorical universe in which life is presented in terms of an extended metaphor. Everything in the novel - setting, characters, main title and the titles of the chapters - is imbued with symbolic significance. Golding conceives an 'archetypal mythos', and the narrative of the novel is grounded in the archetypal analysis of pagan rituals and christian myths. From the start to the finish, the archetypal pattern is ingeniously at work and the attribution of a mythic dimension tends to transcend the work from the narrow limits of a fable. This technique reminiscent of Blake, W.B. Yeats, J.G. Frazer (The Golden Bough) Maud Bodhin (Archetypal Patterns in Poetry, 1934) and Northrop Frye ('Anatomy of Criticism, 1957) aims at establishing a close correspondence between central christian tenets and pagan myths and rituals.

The realistic background of the novel is an impending atomic war and Golding's bitter experience of the Second World War, which hangs heavily in his mind. His belief in a rational and well-structured universe as well as in the 'perfectability' of social man has been shattered by the terrible holocaust of the War which has forced the universe to plung into a 'cosmic chaos' and cataclysm. The bitter experience of the War has provided him with tremendous insight to dive into the chaotic condition of the world and the brutal human nature with a realisation that everyone has within him 'the potential evil'. In "Lord of the Flies", as in his "Pincher Martin" and "Darkness Visible", Golding presents this chaotic condition of the world and the evil innate in man in form of invisible darkness, which comes to the fore and destroys the beauty and innocence of the creation. In "The Inheritors", the novelist visualizes the primordial state of innocence reminiscent of Adam and Eve, a state in which man lived in perfect communion with Nature and in perfect harmony with the Universe. Ignorance was then bliss, and knowledge, a curse. As the civilization grows with galloping speed, man is gradually caught in the cobweb of complexities and devilishness ; and it is his very rise to 'knowledge' from

'ignorance', to power from meekness which is seen by Golding as the 'fall of innocence' and 'loss of paradise'. "Lord of the Flies" is constructed in the skeletal background of chaos and quest for order and innocence, and in order to achieve this goal, the novelist has introduced the archetypal pattern of its narrative on the basis of the Biblical myth of 'Original Sin', 'Innocence' and 'loss of Paradise'.

At the very outset, with the description of a remote jungle setting in a coral island, the reader's imagination is suddenly shifted to the garden of Eden as described in "the Old Testament", and of course, to the island R.M. Ballantyne describes in "The Coral Island". The mythical method is constructed in the reader's mind with the awareness of this proverbial garden of innocence where Adam and Eve used to play with pristine purity and primeval simplicity until their innocence was spoilt by Satan, the embodiment of evil. The children in "Lord of the Flies", epitomize, at least in the initial stage, the Adamic innocence. Ralph, the idealist but passive protagonist of the novel, is enchanted by the beauty and mystery of the island, even as the boys climb hills, play games and frolic through the exotic jungle with romantic curiosity. The mythical method allows the reader to have an imaginative flight into the Biblical world. Whereas the coral island is visualised as the Biblical paradise, the children epitomize Adamic innocence. The Biblical myth forms an archetypal pattern and the mythical method is interwined with allegorical mode so as to take the narrative to the level of poetic intensity where the realistic situations are relegated to the background thereby allowing myths and archetypes to overpower the reader's imagination.

As the novel progresses, the island of innocence is vitiated by the forces of evil, and Golding presents the conflict between good and evil symbolically through the contrasting method of characterization. Ralph who lives on fruits and roots is an idealist who dreams of a utopia on the island, and this is signified by his insistence on the burning of 'fire'. Whereas Ralph's conch symbolises harmony and order, his friend Piggy, the Socrates of the story, epitomizes wisdom and parliamentary democracy, and his spectacles stand for illumination and truth. The spiral shaped and geometrically formed conch blown by Ralph reminds us of the conch of Triton, the son of Neptune in Greek mythology. Ralph blows the conch to unite the boys and to bring harmony and order in much the same way Triton uses the conch shell to stir the seas. On the contrary, Jack is the embodiment of evil and his 'knife' epitomizing cruelty and destruction is flatly opposed to the democratic and integrating

nature of Ralph's conch. Roger, Jack's alter ego, is a sadist, who takes delight in hunting and spearing the mother pig. The irony is that unlike the christian boys in Ballantyne's "The Coral Island" who drove away the forces of evil from the island in order to establish the efficacy of innocence, boys in Golding's novel lost their innocence and became infatuated to the lures of evil. 'Conch' symbolising peace, amity and unity is threatened by the reign of terror and murder symbolised by 'knife', 'rock' and 'boulder'. Whereas the boys wish to climb the 'mountain' that signifies the spiritual world, Jack discovers a 'loose boulder' and then rolls it down. The whole forest shakes and shudders with the fall of the boulder. The boys rightly compare it to a 'bomb' which signifies the explosion of evil. That the island of innocence is threatened by the intrusion of evil and that the biblical snake has entered the paradisal island is archetypally construed through the image of "creeper". In Golding's scheme of things, the evil is more internal than external. Externally, it is signified by 'knife', 'boulder' and 'creepers', the jungle vines that tangled Piggy thereby nullifying his desire to climb the mountain. Significantly, Golding recalls in the mouth of a small boy the biblical snake, and towards the end of the chapter entitled "Fire on the Mountain", the boys identify, out of fear, the creepers as snakes : " Snakes ! Snakes ! Look at the Snakes !" The creepers signify the same power of chaos and confusion, fear and disorder which is represented by the mythical snake.

The mythical method or the archetypal pattern is satisfactorily at work throughout the narrative. Significantly, there has been a happy blend of pagan and christian myths. Like Prometheus, the Greek hero, who brought fire down from heaven and embraced terrible suffering, Ralph can be called the modern Prometheus, because he sought the liberation of the boys from the clutches of evil and desired to burn fire on the top of the mountain. The pagan myth can be correlated with the christian myth of fire in 'inferno' and 'purgatory' strongly reminiscent of Dante's "Divine Comedy". The boys, out of 'sheer disobedience and confusion', made a vast and uncontrollable fire which resulted in a destructive conflagration. Piggy compares the destructive fire on the island to the fire of hell recalling to our mind the picture of hellish fire in Milton's "Paradise Lost". Golding subscribes to the view that man is essentially sinful and that he carries over his head the tragic burden of 'Original Sin' committed by Adam and Eve. Therefore, the novelist tends to discover, behind the veil of innocence of the boys, the lurking presence of pride and pretence, lust for power and pleasure, for revenge and murder. The devil

of darkness erupts from within and the primitive barbarity of Jack and Roger threatens the existence of civilization. Things fall apart, and the boys gradually go thirsty for pig's blood. The pig feast and the pig dance in chapter IV points to the primitive way of life which the boys have taken recourse to. There are references to as many as six hunts in the novel, and each hunt carries us closer to the christian position that man is a fallen being expelled from paradise.

Bereft of rationality, the boys fall inevitable preys to the unbridled impulses of the human heart. Piggy is killed by Roger with a boulder. Simon, a Christ like figure, is beaten to death. Even as Ralph weeps for the loss of innocence, the whole island is enveloped by darkness and in chapter VIII ("Gift for Darkness"), the evil manifests itself in form of 'Lord of the Files", and this is signified by the killing of the sow and by the hanging of its head on a stick. W.R. Mueller emphasizes the Biblical myth here and identifies the 'Lord' as Beelzebub, a devil in the " Holy Bible" (Luke, II.15) who embodies the demonic essence of man's 'heart of darkness'. Darkness descends completely in the last chapter entitled "Cry of the Hunters". Jack sets the jungle to fire and chases Ralph almost to the point of death. At this climactic point, the novelist introduces the Greek concept of 'supernatural intervention (deus ex machina) by sending the Naval officer as a Saviour. Ralph, and for that matter the reader, experiences the nemesis- a kind of self-recognition- that one must discover the darkness within which bedevils humanity and innocence at large.

Reference :

1. E.L.Epstein, Notes on *"Lord of the Files"*, Capricon Books, 1959.
2. Frank Kermode, 'William Golding' *in* Modern Essays, Fontana Books, 1971.
3. William R. Mueller, 'An Old story well told', in *Christian Century*, 80, October, 1963. ♦

" The wise person possesses humility. He knows that his small island of knowledge is surrounded by a vast sea of the unknown."

Harold C. Case

STUDY OF GOOD BOOKS

✍ Md. Mahfuzur Rahman.
T.D.C. IInd year (Eng. Major)

Man is and will be hankering after knowledge. Books are the source of knowledge. That is why we read books and acquire knowledge. We should always study the writings of great authors and thus enter into their minds. Roberty southey says :

"My never-failing friends are they,
With whom I converse day by day."

Books are the 'never-failing friends' with whom the poet conversed day by day. At the time of reading a good book, we get lost in other's world. Charles Lamb writes: "I love to lose myself in other men's world. When I am not walking, I am reading : I cannot sit and think, books think for me."

Books are our greatest asset. In the words of Thoreau : "Books are the treasured wealth of the world, the fit inheritance of the generations and nations."

Books are our best friends. They are always by our side either in joy or sorrow. They multiply our joys and divide our sorrows. One should never forget that a good book is the best of friends, the same today and forever.

The books that we read in our teen age have much to do in the formation of our ideas. We should read only good books as there is no worse robber than a good book.

In the words of Francis Bacon, "some books are to be tasted, others to be swallowed, and some few to be chewed and digested. "This opinion is correct. In a short span of life time one cannot finish reading all the books. There have always been more books than anyone could read. We will, at best, be able to read only a few books of all that have been written, and the few we do read should include the best. So right now let us keep company of good books. ♦

> Reading makes a full man, conference a ready man and writing an exact man.
> - Bacon

WOMEN AND LITERATURE:
LADY MACBETH AND THE SOCIAL ROLE OF WOMEN

Sultan Ali Ahmed
Lecturer, Deptt. of English

While the biological role of women has been defined by Nature for good, the social role of women is a shifting concept which is defined by society from time to time. Since society itself is not a fixed entity but a constantly evolving process, the social role of women has always remained a fluid and flexible subject. What should be the actual role of a woman in a particular society is a matter to be decided by society of which she is a part. The plays of William Shakespeare abound with a number of female characters who have been subjected to rigorous investigation from the broader perspectives of society and women. The recent developments in the field of feminist literary criticism have analysed the female characters of Shakespeare and have made illuminating revelations and thought provoking interpretations. Keeping this perspective in mind, an humble attempt has been made here to critically examine the well-thought views advanced by different eminent critics, and it seeks to find out to what extent Shakespeare has defined the social role of women through his female characters if at all he has done so.

The social role of women becomes a pertinent issue in case of Lady Macbeth as it appears that she goes beyond the role defined to her by the society. Though she is a female and is expected to play only a second fiddle to her husband, sometimes she assets with more confidence, determination and boldness than her vacillating husband. As soon as she receives the letter from her husband which apprised her of the prophecies made by the witches, a confident pronouncement comes from her mouth :

Glamis thou art, and Cawdor, and shalt be
What thou art promised. (I.V. 14-15)

She leaves no stone unturned to remove all

the scruples from the mind of her ambitious but tender - minded husband. She is even ready to sacrifice her womanliness for the sake of her murderous intention, without reflecting on the decisive part which this womanliness must play when the question afterwards arises of preserving the aim of her ambition, which has been attained through a crime. When she utters

Come, you spirits
That tend on mortal thoughts, unsex me here
.... Come to my woman's breasts
And take my milk for gall, you murdering ministers, (I.V. 39-47)

She gives a strong indication that her womanliness is preventing her from committing a crime which is supposed to be committed only by a man. But her another utterance gives a different view :

.... Had he not resembled
My father as he slept. I had done it...(II. II)

From the above observations, one thing is clear that in the first half of the play Lady Macbeth is a more daring, resolute and ambitious character even than her husband. Even after the murder of Duncan she retains this nature to a certain stage. For example, in the banqueting scene she alone keeps her head, cloaks her husband's mental state of confusion and hurriedly finds a pretext to dismiss the guests. Her ingenuity of mind remains intact for a long time even after the murder. But it is in the sleep-walking scene that an altogether different Lady Macbeth appears before the audience. One can hardly find out any other character of Shakespeare who is so developed within such a very brief action period of the play. It seems that both Macbeth and Lady Macbeth transform themselves in the course of the drama and swap each other's virtues and deficiencies. And here lies the most unsolving aspect of the character of Lady Macbeth. The sea-change in her nature which is seen in the sleep-walking scene and her consequent death are generally attributed to her failure of maintaining the social role assigned to her. According to Marilyn French, Lady Macbeth falls as "her crime is heinous because it violates her social role, which has been created into a principle of experience : she fails to uphold the feminine principle." An analysis of this observation reveals that Lady Macbeth should have played the part of a woman who is soft, kind and humane and that is the role assigned to her by the society. But she flouts this social norm through her utterances and actions. She incites her husband to commit crime to the tune of regicide and she shields her husband from all possible retributions for a long time. This is a clear violation of her social role and therefore she meets such a tragic death in the play. As a female character, according to Marilyn

French, she falls in the category to Regan and Goneril who also as daughters of King Lear, violate their social roles. If the view that Shakespeare has shown himself as an upholder of the existing moral, political and natural system is acceptable then the interpretation that Lady Macbeth's fall is due to her failure in maintaining her social role seems to be tenable. Lady Macbeth has gone against the natural system, the femininity of her character for which she must face the consequence otherwise the whole system might collapse. In this connection, one is reminded of what is said about Regan and Goneril in *King Lear* :

" If she live long
And in the end meet the old course of death
Women will all turn monsters."

Goneril's and Regan's treatment of their father not merely reverses the existing patterns of rule and is seen not simply as cruel and selfish but as a fundamental violation of specific social role assigned to them.

The noted Marxist critic Terry Eagleton also holds a similar view when he says that Lady Macbeth herself crosses the strict divide of gender roles and cries out to be unsexed, flouting Angelo's paternalistic advice to Isabella in "Measure for Measure" :

" Be that you are
That is, a woman : if you be more, your's none
..................." (II. IV. 134-135)

Therefore, Lady Macbeth has not only flouted her social role but also gone beyond the natural and biological units of a woman. Though this interpretation looks credible and convincing yet it leaves room for further thinking. If the fall of Lady Macbeth is caused by her failure in meeting her social role, then the tragic death of Ophelia must be explained out in similar terms. If the "cruelty" or unwomanlinesh is at the root of the fall of Lady Macbeth, then why does Ophelia meet a similar fate in 'Hamlet' without any of the faults committed by either Lady Macbeth or Regan and Goneril ? Because, if Shakespeare is held to be the upholder of certain social and moral principles, then the presence of such principles is likely to be felt in all of his plays and characters.

Therefore this paper proposes to present the view that it is hardly plausible to arrive at a safe conclusion that Shakespeare defines some specific social roles for women through his female characters. Both male and female characters of Shakespeare bring to the fore the complexity and in soluble enigma of human characters and their relationships. Infact, Shakespeare in his plays puts into question all the traditional social and moral values and through his character he brings out the conflicts and contradictions associated with those well established social values and norms. The

character of Lady Macbeth too is an attempt by Shakespeare towards his understanding of the question of the women in relation to society and family. Needless to say, Shakespeare does not provide any readymade and straight forward solution to these conflicts and the greatness of his plays lies in the irresolution of the contradictions.

References :

i) William Shakespeare : Macbeth, The New Clarendon Shakespeare, Oxford University Press, 1939

ii) A.C. Bradley : Shakespearean Tragedy (1904), Radha Publishing House, Kolkata 1997.

iii) Alan Sinfield (ed.) : Macbeth, New Casebook, Macmillan, 1992.

iv) Dr. Hiren Gohain : Sahityar Satya, Lawyers' Book Stall, Guwahati, 1993. •

" One who wants success in his undertaking should honour and consult the following : a man of experience, a man of knowledge, a man of wisdom, a man of virtue and a reliable friend."

The Mahabharata

" Life like a dome of many coloured glass,
stains the white radiance of eternity
Until Death tramples it into fragments."

P. B. Shelley

" The path of glory leads to grave."

Thomas Gray

REGIONALISM AND REGIONAL DISPARITY

Budhen Kumar Saikia
Lecturer, Deptt. of Economics

Regional disparity comes into existence in a country where there is coexistence of comparatively very developed regions on the one hand and economically too backward regions on the other hand. Several states of India have developed rapidly during the last fifty four years of planned development, comprising often numbers five year plans, while many others are still lying very backward. For this kind of regional imbalance, the role of the government can be critically viewed as it pays more attention to the development of some regions and neglects some other regions very distinctly. There may be inter-state and intra-state regional disparities. The regional disparity is very acute in our country and the North Eastern states are adversely affected by it in the field of development. Though the North Eastern region is very rich in Natural Resources, all the resources are not properly utilised and constructively exploited due to lack of effective management of the government. Hence, this region is a true example of regional imbalance and the region remains backward for years together. Even the basic infrastructural facilities are not evenly distributed in this region.

The feeling of 'regionalism' which appears due to excessive regional disparities is an antidote to the feeling of nationalism. The growing railway politics, water politics, language politics, planning politics etc. have remarkably contributed to the rise of regionalism. It is really a dangerous feeling for the developmental pace in the present wave of globalization. India is a land of many cultures, religions, social ethos and cultural ideals. In its polity, economy and geography, there is an aggregation of regions and sub-regions.

In the developmental path of a country, some frictions are commonly seen. But it is the challenge before the country to minimi se the frictions so as to establish a harmonious relationship among the regions. Regionalism gives rise to the love and responsibility for a particular region in preference to the Nation as a whole. It is the result of continuous neglect of a particular region by ruling authorities and increasing political awareness among the people who have been discriminated for a longer period .

After independence, India lacked a balanced economic growth of all the regions. It has resulted in intense regional disparities. Moreover, the people of such regions emained more backward and they became eglected in the field of education and they ere suffered by scearcity of jobs, which reate the educated unemployment and stability in literacy. These instabilities are ough to increase the regional and parochial ndencies. Sometimes language plays an portant role for growing regionalism. The demic circle of a region has the impor- role to make the nation developed by nting out the inefficiency and misdeed of governmental authorities.

The regional disparities can be realised e basis of the indicators like - per capita tate Domestic Product. Growth rate of Domestic State Products, trends in investment and financial assistance, Development of Infrastructure, Social infrastructure and Human Development, the Share of government investment in public sector Enterprises, the Share of urban population etc. from these indicators, it is distinct that some states / regions are more developed as compared to other states / regions. It is also important that the co-existence of relatively developed and economically depressed states gives rise to the demands like scession from Indian Union, demand for a separate state and complete statehood, and inter and intra-state disputes. These tendencies can have dangerous and catastrophic implications for India, as they threaten the national integrity.

Presently, more investments are taking place in the Southern and Western parts of the country. These regions are originally developed and the private and foreign investments are operated at large scale in this region which will add fuel to the regional disparities. It is the era of LPG (liberalization, privatization and globalization). The regional disparities will increase due to the forces of liberalization and globalization because now the developed states are interested towards more investments in comparison with the he backward states. The growth rates will be v aried. The ongoing reforms since 1991 wit h stabilization and deregulation policies a s their prime instruments and a very

significant role for the private sector seem to have aggravated inter-state disparities. The better-off states are able to attract considerable amount of private investments. The backward states are unable to attract the private investments due to unfavourable investment climate including infrastructure. The wave of LPG can not remove the disparities and the gulf between the developed and undeveloped regions becomes more acute.

Balanced regional development is a fruitful remedy for the removal of regional imbalances. Balanced regional development does not mean the all round and equal development of each and every region of the country, it implies that a particular region should have the economic growth based on topography, resources, economic feasibility and the particular people. Moreover, the development of infrastructure and social infrastructure is essential. In this regard, the good governance is the only factor which can strengthen the country as developed and integrated. Moreover, some special area development programmes can be launched for the development of backward regions. The political leaders should not be complacent by declaring some special packages for development which don't have the real implication on the balanced regional development. It is a right question at the right moment that why the central Govt. does not take the problems of Assam and NE states seriously or can we come to know about the activities of the Govt. for the permanent solution of the problems like flood of Assam or terrorism of NE ... ?

It is true that regionalism is not the only result of massive regional disparities; both of them are cyclically related. Regionalism itself has some important consequences which are by no means favourable for national unity and integration. The development policies should be arranged in such a way that they act as the catalyst in arresting the dangerous as well as sensitive situations of the nation. ◆

A NOTORIOUS DACOIT

Sangeeta Choudhury
T.D.C. IInd Year (English Major)

In a village named Maligam, there lived a family - Sitaram, Laxmi and their two children, Deepak and Deepa. Sitaram was a farmer and cultivated his fields while Laxmi looked after the house and children. Deepak would help his father in the field and Deepa would help her mother with the household work. Theirs was a happy family.

Maligam was a small remote village bordered by high mountains. The villagers were mostly farmers and their only means of transport was the bullock cart. The villagers carried their produce to the nearest town which they reached after a three days' journey by cart. Because of its remoteness, the village was often raided by a notorious dacoit named Sherdakoo, who led a gang of over twenty men. Very few knew from where Sherdakoo came or where he lived. The villagers were terrified of him.

Sitaram lived with his family in a small neat hut. The hut had an open compound which was enclosed by a low mud wall. The family used to sleep in the open compound, the two children lying cuddled up next to their father who told them many stories before they fell asleep. Their favourite story was about Ganguraja, a huge giant, who dwelt in the high mountains.

"Father tell us about Ganguraja", the children would often ask.

"High up in those mountains," Sitaram would tell his children, pointing to the high mountains, "there lives a huge giant. People say he is over forty feet tall. Even his fingers are longer than the height of an average man. He is very cruel and doesnot like people. He stays all alone and anyone going close to him he kills. That is why people donot go close to him".

"Does he kill children, father ? Deepa would ask, tightly holding her father.

"I donot know, Deepa, small children cannot climbs that mountain." Sitaram always

answered all the questions his children asked.

"If he tries to catch me, I will bite his finger" Deepak would say bravely to the amusement of his father.

It was on one of those nights, when Sitaram was telling his children about Ganguraja that Sherdakoo raided the village. The dacoits came on horseback carrying swords and spears. They gathered the entire population of the village, which was about one hundred people, into an open field. A few of the dacoits guarded the villagers while the others took away their properties.

Sitaram and Laxmi along with Deepak and Deepa also stood in the open ground with the other villagers. Sitaram had his arms around his children and his hands were trembling - not with fear but with anger, as he saw his property being looted and his field being destroyed.

Sherdakoo, seated on a big black horse holding a sword in his hand, approached the villagers. He was a tall man with a cruel face and large black eyes. He had bushy whiskers that almost touched his ears, and his ears had rings in them. Sherdakoo wore a green turban on his head which made him look taller.

Sherdakoo looked at the trembling villagers and addressed them loudly, "I am glad that you people give me no trouble when I visit your village. If anyone of you gives me the slightest trouble, I will not hesitate to severe your head from your body. Let this be a warning. Come, let us go." And the dacoits left the village rejoicing amongst themselves. ◆

" When wine enters, wisdom departs."

Plato

" What is friendship ? One soul dwelling in two."

Aristotle

" Heard melodies are sweet, those unheard are sweeter."

John Keats

PUNISHMENT

Rupashree Karmakar
T.D.C.IInd Year (English Major)

One healthy morning Mr.Arya was seen returning from the nearest market with a basket of vegetables in his hands. With a care free mind, he entered the narrow street of his colony when, he heard someone calling him. It was the voice of Mr.Arora, his neighbour and friend. He turned his face and saw Arora coming out of his gali towards him. He had his jagging dress on with a pair of gloves on his both hands and a towel upon his shoulders.

"Good Morning, Arya. Had you been to the market ?" asked Arora.

"Yes, today the vegetables are really fresh and cheap too ......" Arya was referring to the market conditions when, suddenly he experienced a blow on his face. It was a heavy blow indeed, which made him almost to fall on the ground but, he managed somehow. His jaws seemed as being shattered into pieces and blood too began to flow out of his nostrils. In the meantime, Arora cried -

"I am sorry, Arya, I am very, very sorry. I didn't know that the blow would be so hard. I was just experimenting the quality of my new boxing gloves on you, if it was capable of breaking one's teeth or not."

Arya was shocked. He exclaimed with pain and agony,

"Is this the way to do things ? You found my jaw for trying your gloves, and nothing else."

He was angry, but Arora's repeated apologies made him forget everything. Moreover, they were good friends. Arora also explained that, "you are my friend, and I did so with the right of a friend." He gave him some medicine and offered a cup of tea, Arya had it and went home.

Everything was settled and in a settled mood a week passed when, one day, Mr.Arya was again found returning from the market. As usual that day too, Arora called him and Arya too went to him for a talk regarding the

market, vegetables and else.

"Today I have brought a new knife. Our old one has gone mas?" said Arya.

Stretching his hands, Arora said, "let me see it?"

Suddenly, Arya took out the knife and struck Arora's wrist with it. It was an unexpectedly serious cut and blood began to flow like river from his wrist. He began to cry and shouted with pain. All the people there gathered around them to see what had happened. Arora became furious and started scolding Arya and he got confused. Arora was going on abusing him and he was not finding words, for either explanation or defending himself. He tried a lot but everything went in vain. It was really a foolish act of him, he thought same as Arora once thought rather innocently and experimented the new knife on his friend's wrist, without brooding upon the consequence of his act. It was not his revenge, but it was really foolish. Moreover the cut went much deep, which was unexpected.

The matter was introduced to their society meeting. There too, the same thing happened. Arora went on accusing Arya and he in no ways could justify himself. He realised that. There was no use of presenting any explanations as, he had truly done a silly crime and so, he went on accepting all the charges put on him.

After hearing Mr.Arora and finding Mr.Arya unable to defend his act, the society members came to a conclusion of punishing Mr.Arya for his foolish and dangerous crime. He was boycotted from their society (their colony) for ever. His whole reputation and his whole life was pushed into darkness. He neither fainted nor groaned. He said nothing, but a single sentence -

" As I have committed a crime, as I have wronged, I should have mended it but, you didn't give me a chance.

So, I accept your punishment........... ♦

" Life is a walking shadow."

William Shakespeare

" The greatest thing I know is that I know nothing."

Socrates

POETRY SECTION POETRY SECTION POETRY SECTION

"Poetry is rhythmic creation of beauty"

Edgar Allan Poe

It is "the concrete and artistic expression of the human mind in emotional and rhythmical language"

Watts Dunton

"It is the spontaneous overflow of powerful feelings and emotions recollected in tranquility."

William Wordsworth

A Dark World

Barunav Das
T.D.C. 3rd. year
English (Major)

Humans adorn the world.
And alas! humans destroy it.
By their destructive actions
The world seems to end.
And an emphatic silence pervades.
But the world stands still.
Yet the value of life is nil.
A place of sure death is this.
Where life seems to be afar.
And yet the people behold despondently.
The cruel activities of mankind.
Neither condemning nor accepting.
The actual and galling truth of the evil world.
Victims of the evil venom and malignity.
The people don't know where to go and merge in infinity
And in confusion they lose the meaning of life.
For which people always strive.
No equality among the rich and poor.
The haves and the have-nots.
The only difference being.
The rich are the sycophants.
And the poor are destiny's punching bag.
A cold unsafe world is this.

Crushed and wounded by the hurricane of horrific terror,
Screams and agonized shrieks of humans,
Provide pain to the salty prayers of tears of men.
The beautiful embellished cities of innumerable mobs,
Are being smashed by the whip of evil.
Thousands of corpses lie scattered,
With their skulls crushed,
Fully drenched with bright blood.
In the midst of muted screams of death,
The world burns sickeningly,
With the bloody evidence of death,
And yet the heinous activities never end.
But still life goes on,
Leaving alone its soul, searching
On the other side of the horizon,
For its latent goal, the so-called "peace". ◆

Baring Teeth

Oleander Brahma
T.D.C. 3rd Year (Arts)

Two white ridges
Between a pair of reddish lips
In a gorgeous smiling face
Makes every breath a shock
A shock threatens a heart ;
A heart trembles and ....
..... The universe quakes ! ◆

A Dawn Chorus' Greetings

Oleander Brahma
T.D.C. 3rd Year (Arts)

The dawn chorus foretells an arrival
And the fond painting of aurora
Under the blue ceiling, in east horizon
There comes a comely lassie
By the parent hoods of shy and season,
One day later she is all smiles again,
Golden ridges, the guardian angels
And floating seeds, the showered flowers
Leave her to the universe -

Far end green rows greet her together
Having vibgyor coat in their foliages,
Curved flight of albatrosses
Garlands the golden chain
While a drifting peacock appends a pendant,
An enticing drizzly morning
Washes down her way back to .....
Being the most maniac rainbow
Swaying, west cloud waits
To embrace her in his ample bosom,
A vicious tempest relaxes itself
To touch her physical charms
With the tender kisses of breeze !

Dewy-eyed ground and grass
Bid her a tearful farewell ;
On sitting the mat of sunshine
The dawn wipes the tearful lawn
And bids ..... "Adieu !" ♦

So Dear, To Me ....

Bapan Saha
T.D.C. 3rd. year (Science)

What has made you to me so dear ?
Why to me you are so near ?
Hath your silky hair lured me ?
No, this in many girls I do see.
Then it should be your golden complex ?
No, that can't divert my attention.
Then it might be your blue eyes ?
But my love, for that can't rise.
May be your rosy lips I see ?
Oh, no! these can never tempt me.
I suppose it is your moderate pace ?
But, it can't attract me in any case.
About these physical things I should not talk
Because for these. I am just a rock.
The real thing that has impressed me
That is the moral character I find in you. ♦

Confession of my heart ....

Dhanmoni Dutta.
H.S. 2nd year. (Arts)

I feel so empty without you
My life is like a desert without you
Every heart beat of mine
Every breath of my life
have been only for you
Your voice is a melody
to my heart.
I surrender madly
my heart to you.
Even a moment
without your love
Would tear my life
apart
It needs your love forever .... ◆

Thousands of Laughter

Rupashree Karmakar
T.D.C.IInd Year (English Major)

Thousands of laughter, millions of smile.
These used to overbrim my life.
Lots of joy, heaps of happiness,
Those scattered like sunshine from thy face.

The laughter and smile, the joy and happiness,
Everything vanished, only leaving a trace.
Quick,swift days and slow, lazy nights,
These, to re-appear, used to fight.
Lovely faces, love filled hearts,
Those, with which I never fancied to part.

The days and nights, the faces and hearts.
Left me alone in the lonely, boundless desert.

And now, I, with a melancholy heart stand,
Surrounded by sand, sand and sand .... ◆

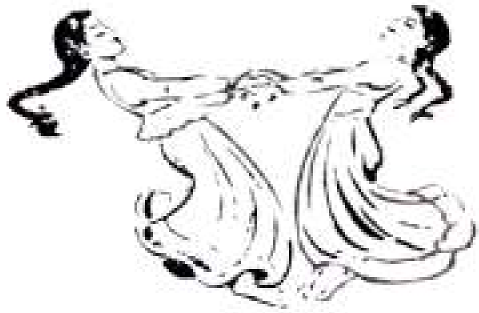

Angels Mourn ....

Bibek Roy
H.S. Ist. Year (Com.)

It was one chilly winter night
Walking down the narrow lane,
Filled with by-gone thoughts
I engulfed my self down the memory lane.

Rustling noise provoked me
As I crushed the dry winter leaves
Starry dog barked here and there
Yet my thoughts haunted me on.

Far, down the damp lane
Near the corner, by the side of heap
A mournful cry was pepping up
I moved further in search of grief.

The sight gave me shock with anger
A lady, half covered with clothes
with tears in eyes, cried with agony
Hunger gave her speechless expression.

I looked towards the sky
In search of holy heaven,
To ask the Lord : why should He give pain ?
Cann't he shower petals ? ♦

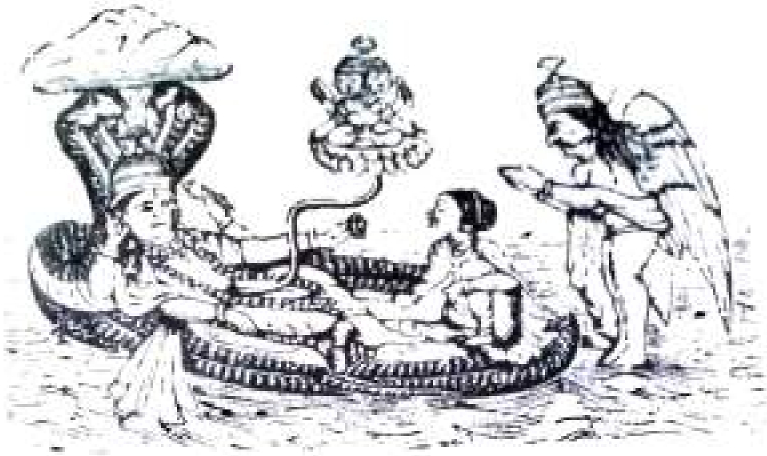

Miraculous Lord

Dipanwita Saha
T.D.C. IInd year (English Major)

How can I define HIM ? He is limitless.
The anchor of my fragile ship.
With HIM, I'd surely pass and prosper,
With HIM, I'd never face a danger.
But without HIM, I can't think of success,
Without HIM, I can't win a game of chess.
Over the turbulent ocean,
Where trials and tribulations are many,
Where innocence dies down in tumult
In perfect melody I can't sail.
And without HIM, my life would become fruitless,
Like a tree without roots and leaves.
Had there been no Lord,
The world would have been bereft of great folk.
How can I imagine a world
Without HIM ? ♦

Distinguished Students of the Session (2003-04) who brought laurels to their Alma Mater

Mithu Roy
Ist class Ist in M. Com (MGT)

Aditi Saha
Ist class IIIrd in M. Com (MGT)

Bhabananda Debnath
Ist class 10th in M. Com (Accountancy)

Mahammad Khan
Ist class 10th in M. Com (MGT)

Reebjyoti Das
Ist class Ist Position in H.S. (Com.)

Priyanka Jajodia
Ist class 5th Position in H.S. (Com.)

LIST OF POSITIONS AND POSITION HOLDERS OF DIFFERENT COMPETITIONS HELD DURING THE SESSION 2003-04

GAMES	WINNERS	RUNNERS
CHESS	Barnali Prodhani T.D.C. 3rd year (Arts)	Sweta Jhunjhunwala T.D.C. 1st year (Com.)
CHINESE CHECKERS (Single)	Jonali Prodhani T.D.C. 1st year (Arts)	Barnali Prodhani T.D.C. 3rd year (Arts)
CHINESE CHECKERS (Doubles)	Barnali Prodhani T.D.C. 3rd year (Arts) & Jonali Prodhani T.D.C. 1st year (Arts)	Namita Das T.D.C. 2nd year (Arts) & Himaprabha Baishya T.D.C. 2nd year (Com.)
CARROM (Single)	Sadhana Paul T.D.C. 2nd year (Arts)	Himaprabha Baishya T.D.C. 2nd year (Com.)
CARROM (Doubles)	Nibedita Haloi T.D.C.3rd year (Arts) & Sadhana Das T.D.C.1st year (Com.)	Krishna Das & Moumita Roy Choudhury T.D.C. 2nd year (Arts)
LUDO	Poonam Bhansali T.D.C.1st year(Com.)	Farida Begum H.S.1st year (Sc.)
MUSIC CHAIR	Neha Chachan	Krishna Das T.D.C.2nd year (Arts)
MEHENDI COMPETITION	Himaprabha Baishya T.D.C. 2nd year (Com.)	

(Gymnastic Section)

Boy's Panja Competition 55 Kg

1st - Sabibar Choudhury - T.D.C.Ist year (Arts)
2nd - Saifuddin Ahmed - " IInd year (Arts)
3rd - Nilotpal Talukdar H.S.Ist year (Com.)

Boy's Panja Competition 65 Kg.:

1st - Mridul Das - T.D.C.Ist year (Arts)
2nd - Arun Baro - " IInd year (Arts)
3rd - Manoranjan Ramshiyan - " IInd year (Arts)

Boy's Panja Competition 70Kg.:

1st - Khairul Alam - T.D.C. IInd year (Arts)
2nd - Sanjit Basumatary - " 1st year (Arts)
3rd - Emdadul Hussain - " IInd year (Arts)

Girl's Panja Competition

1st - Sadhana Das - T.D.C.Ist year (Arts)
2nd - Doli Talukdar - H.S.IInd year (Arts)
3rd - Mausumi Das - T.D.C.IIIrd year(Arts)

Weight & Power lifting Competition

Below 65 K.g.:

Ist - Arun Baro - H.S.IInd year (Arts)
2nd- Manoranjan Ramshiyan- T.D.C.IInd year (Arts)
3rd- Saifuddin Ahmed - T.D.C.IInd year (Arts)

Above 65 K.g.:

1st - Khairul Alam - T.D.C.IInd year (Arts)
2nd - Rafiqul Islam - T.D.C.IInd year (Arts)
3rd - Dirajsar Goyari - H.S.Ist year (Com.)

--------X--------

ATHLETICS SECTION

1. Race

(A) 100 MTR (BOYS)

(i) Siddhartha Roy [H.S. IInd yr. (Arts)]
(ii) Rockey Ahmed [H.S. 1st yr. (Com.)]
(iii) Mohsin Shikdar [T.D.C. 1st yr. (Arts)]

(B) 200 MTR (BOYS)

(i) Siddhartha Roy
(ii) Rockey Ahmed
(iii) Musharof Hussain [H.S. 2nd yr. (Arts)]

(C) 400 MTR (BOYS)

(i) Rockey Ahmed
(ii) Abdul Forman Ali [H.S. 1st yr. (Com.)]
(iii) Aynal Haque [T.D.C. 1st yr. (Arts)]

(D) 800 MTR (BOYS)

(i) Biju Pradhan
(ii) Musharof Hussain
(iii) Bhaskar Barman

(E) 1500 MTR (BOYS)

(i) Ramzan Ali [H.S. 1st yr. (Arts)]
(ii) Hafizur Rahman [T.D.C. 2nd yr. (Arts)]
(iii) Saiful Islam [T.D.C. 1st yr. (Arts)]

(F) 100 MTR (GIRLS)

(i) Kalpana Das [H.S. 1st yr. (Arts)]
(ii) Namita Das [T.D.C. 2nd yr. (Arts)]
(iii) Moushumi Das [T.D.C. 3rd yr. (Arts)]

(G) 200 MTR (GIRLS)

(i) Namita Das [T.D.C. 2nd yr. (Arts)]
(ii) Doli Talukdar [H.S. 2nd yr. (Arts)]
(iii) Anjuara Ahmed [T.D.C. 3rd yr. (Arts)]

(H) 400 MTR (GIRLS)

(i) Anuara Ahmed (Do)
(ii) Rosi Sarma [T.D.C. 1st yr. (Arts)]
(iii) Gitima Talukdar [T.D.C. 1st yr. (Arts)]

(I) 800 MTR (GIRLS)

(i) Kalpana Das (Do)
(ii) Anuara Ahmed (Do)
(iii) Namita Das (Do)

2. SHOT PUT
BOYS

(i) Siddhartha Roy [H.S. 2nd yr. (Arts)]
(ii) Hriday Medhi [T.D.C. 1st yr. (Arts)]
(iii) Bishnu Daimary [T.D.C. 3rd yr. (Arts)]

SHOT PUT
GIRLS

(i) Nazima Ahmed [T.D.C. 2nd yr. (Arts)]
(ii) Ela Nath [H.S. 1st yr. (Arts)]
(iii) Sayeda Nazmin Sarani [T.D.C. 2nd yr. (Arts)]

3. HIGH JUMP
BOYS

(i) Thaneswar Baro [T.D.C. 1st yr. (Arts)]
(ii) Rockey Ahmed [H.S. 1st yr. (Com.)]
(iii) Siddhartha Roy [H.S. 2nd yr. (Arts)]

HIGH JUMP
GIRLS

(i) Kalpana Das [H.S. 1st yr. (Arts)]
(ii) Doli Talukdar [H.S. 2nd yr. (Arts)]
(iii) Ela Nath [H.S. 1st yr. (Arts)]

MEMBERS OF THE TEACHING AND NON-TEACHING STAFFS OF B.H. COLLEGE DURING THE SESSION 2003 - 2004.

Principal : Dr. Ramendra Kumar Das.
Vice-Principal : Dr. Krishna Kinkar Mahanta.

Lecturers

Department :

English :

1. Prof. Gunindra Nath Choudhury. (Head)
2. Prof. Rabindra Nath Bhattacharyya.
3. Prof. Abul Hussain Khan.
4. Prof. Dr. Bishnu Charan Dash.
5. Prof. Subhash Chandra Das.
6. Prof. Dipmoni Das.
7. Prof. Sultan Ali Ahmed.

Assamese :

1. Prof. (Mrs.) Phul Kumari Kalita. (Head)
2. Prof. Dr. Siddheswar Barma.
3. Prof. (Mrs.) Renu Hazarika.
4. Prof. (Miss) Bibha Rani Nath.(Temporary)
5. Prof. Subrata Sarkar. (Temporary)

Hindi :

1. Prof. Dilip Kumar Sharma. (Head)
2. Prof. Dr. Jawaharlal Nahata.

Bengali :

1. Prof. Dr. Amal Chandra Bhowmik. (Head)
2. Prof. Debabrata Dutta.

Sanskrit :

1. Prof. Ganesh Goswami. (Head)
2. Prof. Tilak Chandra Bhattacharyya.

Arabic :

1. Prof. Abdus Shobhan. (Head)
2. Prof. Abdul Kader Ahmed.

Bodo :

1. Prof. (Miss) Dipali Kherkatary. (Head)

Economics :

1. Prof. Hangsaballava Choudhury. (Head)
2. Prof. Jadavendra Biswas.
3. Prof. Aravinda Kalita.
4. Prof. Sudhir Ch. Devnath.
5. Prof. Ranjit Bhuyan.

Education :

1. Prof. Dr. Kunja Kusum Kakati. (Head)
2. Prof. (Mrs.) Bhanu Nath.
3. Prof. Billal Hussain.
4. Prof. (Miss) Nirmali Malakar.
5. Prof. Moon Das.

History :

1. Prof. Umesh Chandra Bhattacharyya. (Head)
2. Prof. Damodar Choudhury.
3. Prof. Abdul Mannaf Sikdar.

Political Science :

1. Prof.(Mrs.) Sashi Prabha Goswami. (Head)
2. Prof. Khurshed Alam.
3. Prof. Bimal Basumatary.
4. Prof. Baburam Basumatry.

Philosophy :

1. Prof. Dr. Krishna Kinkar Mahanta. (Vice-Principal and Head)
2. Prof. Dr. Purna Kanta Khataniar.
3. Prof. (Mrs.) Dhira Bhattacharya.
4. Prof. Abu Sayem Siddiquee.
5. Prof. (Miss) Nijumani Das.

Mathematics :

1. Prof. Pranjit Kumar Das. (Head)
2. Prof. Bipul Kanti Sarma.
3. Prof. Ramendra Kumar Deka.
4. Prof. Kulajit Pathak.

Statistics :

1. Prof. Dr. Nishi Kanta Deka. (Head)
2. Prof. Dr. Sudarsan Choudhury.
3. Prof. Bipul Deka. (Part-time)
4. Prof. (Miss) Bagsmita Bhagavati.

Acccountancy :

1. Prof. Ram Avatar Sarda. (Head)
2. Prof. Rajendra Kumar Jajodia.
3. Prof. Seikh Abdul Hamid.
4. Prof. Prabin Maheswari.

Banking :

1. Prof. Ramesh Das. (Head)
2. Prof. Sankar Dasgupta.
3. Prof. Mahesh Kedia.
4. Prof. N. N. Devchoudhury.

Commerce :

1. Prof. Naresh Goswami. (Head)
2. Prof. Nirmal Jain.
3. Prof. Dr. Gunindra Das.

Management :

1. Prof. Sushanta Dutta. (Head)
2. Prof. Dr. Sambhu Saran Singh.
3. Prof. Dr. Gangadhar Das.

Botany :

1. Prof. Mrinal Kanti Bhowmik. (Head)
2. Prof. Promod Chandra Bora.
3. Prof. Dr. Sushmita Chakravorty.
4. Prof. Dipkumar Bhattacharya.

Chemistry :

1. Prof.(Mrs.) Rodali Talukdar. (Head)
2. Prof. Prabhat Chandra Choudhury.
3. Prof. Dhiraj Kumar Sarma.
4. Prof. (Miss) Leela Nath.

Physics :

1. Prof. Sanatan Kumar Nath. (Head)
2. Prof. Dandeswar Deka.
3. Prof. Apurba Talukdar.
4. Prof. A. Basak.

Zoology :

1. Prof. Sadananda Nath. (Head)
2. Prof. (Miss) Nandita Nath.
3. Prof. Nabajeet Das.
4. Prof. (Miss) Bhusana Das.

Library :

1. Mr. Bhupendra Nath Bhattacharyya. (Librarian)
2. Mr. Gopesh Nath. (Assistant Librarian)
3. Mr. Dulal Chandra Das. (Library Assistant)
4. Mr. Nanda Ram Brahma. (Bearer)

Office Assistants :

1. Mr. Girija Choudhury. (S.A.)
2. Mr. Satya Kr. Karmakar.(U.D.A.)
3. Mr. Nikhil Ch. Das, (U.D.A.)
4. Mr. Padma Das, (L.D.A.)
5. Mr. Tamizuddin Ahmed, (L.D.A.)
6. Mr. Ranjit Kr. Pathak, (L.D.A.)
7. Mr. Pradip Kr. Nath, (L.D.A.)
8. Mr. Harekrishna Das, (L.D.A.)
9. Mr. Meser Ali Ahmed, (Lab.Assist.)
10. Mrs. Manju Nath, (Office Assist.)
11. Mr. Atual Chandra Nath, (Office Peon)
12. Mr. Dalim Talukdar, (Office Bearer)
13. Mr. Ramani K. Pathak, (Office Bearer)
14. Mr. Mangal Ramchiary, (Grade IV)
15. Md. Asgor Ali, (Day Choukidar)
16. Mr. Anil Boro, (Night Choukidar)
17. Mr. Phatic Boro, (Night Choukidar)
18. Mr. Gokul Bayan, (Electrician)
19. Mr. Trailokya Das, (Office Bearer)
20. Mr. Khagen Das, (Laboratory Bearer)
21. Mr. Samindra Das, (Laboratory Bearer)
22. Mr. Manoj Das, (Laboratory Bearer)
23. Miss. Binapani Das, (Laboratory Bearer)
24. Mrs. Padumi Boro, (Cook)
25. Mrs. Laishree Brahma, (Cook)
26. Mrs. Soni Basfore, (Sweeper)
27. Mrs. Basanti Basfore, (Sweeper)

Report from the General Secretary

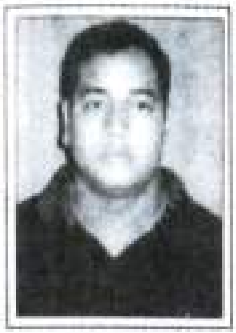

Before I begin with my secretarial report for the session 2003-04, I take the privilege to extend my heart-felt gratitude to our Honourable Principal Dr. R. K. Das (Retd.) & Dr. K. K. Kakati (present), and also to Prof. A. C. Kalita, Prof.-in-charge of B. H. College Students' Union for their invaluable support, help and guidance that they have extended to me throughout my tenure.

Secondly, I also thankfully acknowledge the help & co-operation of all the teaching and non-teaching staff, B. H. College, for their precious advices which played a major part in the all around success of my tenure.

Thirdly, I must not forget to thank my colleagues and secretaries of different sections of the Union for their undying enthusiasm and dedication with which they carried out their obligations and responsibilities.

Last but not the least, it is with profound joy and happiness that I convey my sinceremost gratitude to all the students of B. H. College, whose commendable discipline and insatiable thirst for excellence in all spheres, could enable our college to reach meaningful mark and unprecedented glory in its historic annals. Also I am very thankful to them for having elected me and given me the opportunity to take over as the General Secretary of B. H. C. S. U. It has been a pleasure, all the way ; it was a privilege to be at their service for the entire session.

The activities undertaken and performed by me during my tenure may be summed up as follows :-

1. The oath taking ceremony :-

The oath taking ceremony was held on the 22nd October, 2003

in my inaugural speech, I implored the teachers and students, for their co-operation, help and guidance. I also exhorted all the students to abide by the newly introduced dress - code, and regulations of our college. Further, I strongly urged them to create an ideal atmosphere which will be conducive to our academic growth.

2. Visit of the NAAC peer team :-

The academic session 2003-04 began with a high note, as our college was visited by the NAAC Peer team headed by Prof. Ananda Mukhopodhyaya of Vidyasagar University, Calcutta on 29th, October, 2003. During the NAAC Peer team visit, all our teachers and students rose to the occasion by putting in their best efforts to face the team. It was a challenging task to raise the status of our college to its rightful position of prominence as an institute par excellence. And thanks to the "talented and dedicated faculty" & "highly impressive" discipline of the students, our Alma-mater was subsequently accredited at the B^{++} Level.

3. Peace Rally :-

An utterly shocking and condemnable incident occurred just after the visit of the NAAC Peer team, where some miscreants had tried to kidnap Prof. Ram Avtar Maheswari. This traumatic experience, however, highlighted the vulnerability of our institution to concerted attacks, as such and also the lack of security provisions to counter the same. Therefore, I, along with the decision of the General Meeting, held at our college auditorium, organized a peace rally involving the teachers and the students and took to the road and marched all the way from our college to the Howly Police Outpost, where we submitted a memorandum to the I/C of the Outpost seeking assurance on their part to avert any such move in future.

4. College week Festival 2003-04 :-

An extraordinary aura of competitions and sportsmen's spirit pervaded the campus of our college during the Annual College Week Festival, 2003-04. The festival continued from 26th Dec. to the 30th

of the month. After the prize distribution ceremony, a colourful evening enthralled the audience present in the auditorium. Herein, I took every possible care to ensure the smooth functioning of the numerous and varied events, conducted by the respective sections in connection with the festivals.

5. Freshman's Social Day :

The freshmen's Social Day for the new academic session 2004-05 was held on the 27th & 28th August with a view to acquainting the freshers with the golden and glorious tradition of B. H. College and to air their feelings towards the institution. The Hon'ble guests and invites graced the occasion and gave inspiring and motivating discourses for the benefit of the freshers in particular and all the students in general. A cultural show ended the two day programme on 28th August, 2003.

6. Farewell Ceremony :

Our College will ever remain indebted to the many-sided contribution rendered by the outgoing teachers. A farewell ceremony was organized to bid farewell to Prof. Umesh Chandra Bhattacharjee, HOD, History on 13th Feb. 2004. Another farewell programme was also scheduled on 9th Nov. 2004 to convey our sincere most gratitude to Retd. Principal Dr. R. K. Das and Retd. Vice-Principal Dr. K. K. Mahanta who had industriously served our college.

Apart from the above mentioned activities another great achievement was the inaugurations of the Students' Day Home by the Deputy Commissioner, Barpeta & it was in itself a milestone in the history of B. H. College. However, the Boys' Common Room of the college remains non-existent, whereas the Girls' Common Room lies in a dilapidated condition. I pray and believe that the authorities concerned will take prompt measures to remedy the same.

Before concluding, I once more extend my heartfelt gratitude to one and all and I humbly apologise for all the errors and faults that I might have committed while discharging my duties.

Finally, let me conclude with best wishes for the all round development and bright future of B. H. College and the B. H. C. S. U and I pray that the students will always preserve the sanctity and integrity of our college.

"Jai Aai Asom
Long-Live B. H. College.
Long-Live B. H. C. S. U."

Thanking you
Sirajul Ahmed
General Secretary (B.H.C.S.U)
2003-04

সহঃ সাধাৰণ সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন ঃ

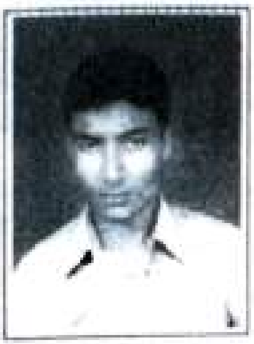

জয় জয়তে মোৰ অসমী আইৰ প্ৰকৃত, অসমীয়া জাতিৰ অস্তিত্ব, সংস্কৃতি, নিজৰ ভাষা, শোষিত নিষ্পেষিত জনসাধাৰণৰ স্বকীয় অস্তিত্বৰ বাবে যিসকল অসমৰ সন্তানে নিজ প্ৰাণ বিসৰ্জন দিলে সেইসকল জাতীয় বীৰ শ্বহীদলৈ মোৰ অন্তৰিক শ্ৰদ্ধাঞ্জলি নিবেদিছো।

বি.এইচ. কলেজৰ সহঃ সাধাৰণ সম্পাদক হিচাপে নিৰ্বাচিত হৈ কাৰ্য্যভাৰ গ্ৰহণ কৰাৰ পিছতে অনুষ্ঠিত হোৱা কলেজ সপ্তাহৰ এক বিশেষ আকৰ্ষণ প্ৰতিযোগিতামূলক 'প্ৰদৰ্শনী' অনুষ্ঠিত কৰাৰ দায়িত্ব মোৰ ওপৰত অৰ্পিত হৈছিল। ২৮/১২/০৩ ইং তাৰিখে প্ৰদৰ্শনীৰ দ্বাৰ মুকলি কৰিছিল আমাৰ কলেজৰে অসমীয়া বিভাগৰ মুৰব্বী অধ্যাপিকা শ্ৰীমতী ফুল কুমাৰী কলিতা বাইদেউয়ে। প্ৰদৰ্শনীখন হস্তশিল্প (বাহ,বেত আদি), হাতেবোৱা কাপোৰ, চিলাই, পুতলা সজা, ডাক টিকট সংগ্ৰহ, মুদ্ৰা সংগ্ৰহ, আপুৰুগীয়া বস্তু সংগ্ৰহ, পিঠা-পনা, উলৰ কাম আদিৰ ওপৰত প্ৰতিযোগিতা অনুষ্ঠিত কৰা হৈছিল। কিন্তু প্ৰতিযোগীৰ সংখ্যা খুবেই কম হৈছিল বাবে প্ৰদৰ্শনীখন সজাই-পৰাই তুলিবলৈ সমস্যাত পৰিছিলো। সেয়েহে কলেজৰ প্ৰাক্তন ছাত্ৰ আৰু আমাৰ কলেজৰে অসমীয়া বিভাগৰ কিছুমান বস্তু সংগ্ৰহ কৰি প্ৰদৰ্শনীখনৰ সৌষ্ঠৱ বৃদ্ধি কৰিব চেষ্টা কৰিছিলো। যি সকল প্ৰতিযোগীয়ে প্ৰতিযোগিতাসমূহত অংশ গ্ৰহণ কৰিছিল সেইসকল ছাত্ৰ-ছাত্ৰীলৈ মোৰ শুভেচ্ছা থাকিল আৰু তেওঁলোকৰ উজ্জ্বল ভৱিষ্যত কামনা কৰিছো। মানুহ যিহেতু আশাবাদি অনাগত দিনবোৰত বেছি পোৱাৰ বা বেছি হোৱাৰ আশা কৰাতো আমাৰ স্বভাব। সেয়েহে অনাগত দিনবোৰত আমাৰ কলেজৰ প্ৰতিযোগিতামূলক প্ৰদৰ্শনীখন অধিক উন্নতমানৰ হোৱাতো কামনা কৰো। প্ৰদৰ্শনীমূলক প্ৰতিযোগিতাখন উন্নতমানৰ কৰিবৰ বাবে কলেজ কৰ্তৃপক্ষৰ উচিত দৃষ্টি তথা সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ সহায়-সহযোগিতা কামনা কৰাৰ লগতে সমূহ 'চাৰ' 'বাইদেউ' সকলে প্ৰদৰ্শনীখনৰ লগত জড়িত থাকি ছাত্ৰ-ছাত্ৰীবোৰক উৎসাহিত কৰিব বুলি আশা ৰাখিলো।

শ্ৰদ্ধা নিবেদন আৰু কৃতজ্ঞতা স্বীকাৰ : কৃতজ্ঞতা জনাইছো সেই সকলো

ছাত্ৰ-ছাত্ৰীলৈ যিসকলে ভোট দি মোক আমাৰ কলেজৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ সেৱা কৰিবলৈ সহঃ সাধাৰণ সম্পাদক হিচাপে নিৰ্বাচিত কৰিছিল। সেই সকল ছাত্ৰ-ছাত্ৰীকো কৃতজ্ঞতা জনাইছো যিসকলে মোক ভোট দিয়া নাছিল অথচ মোৰ প্ৰতিটো কামৰ গঠনমূলক সমালোচনা কৰি পৰৱৰ্তী কাৰ্য্যপন্থা তৈয়াৰ কৰাত সহায় কৰিছিল। কলেজৰ প্ৰতিজন অধ্যাপক-অধ্যাপিকালৈ মোৰ আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা তথা কৃতজ্ঞতা থাকিল, তেওঁলোকৰ বহুমূলীয়া দিহা পৰামৰ্শৰ বাবে।

বি.এইচ.ছাত্ৰ একতা সভাৰ সহঃ সাধাৰণ সম্পাদক হিচাপে মই কিমান দূৰ সফল হ'ব পাৰিছো সেইটো বিচাৰ আপোনালোকৰ। ছাত্ৰ একতা সভাৰ সমূহ সদস্যৰ উপৰিও মোৰ আপোন ভাতৃৰ দৰে নিস্বাৰ্থভাৱে গুনজিৎ, জয়ন্ত, অভিজিৎ, মৃণাল, মহাদেৱ, ধৃতি, চুমি, প্লাবিতা, ফুনু, দেবজিৎ, হেমন্ত, অৰূপে যিদৰে সহায়-সহযোগিতা আগবঢ়ালে তেওঁলোকৰ ঋণ মই কাহানিও পৰিশোধ কৰিব নোৱাৰিম আৰু তেওঁলোকক কেতিয়াও পাহৰিব নোৱাৰো।

সদৌ শেষত মই কি কৰিলো তাৰ প্ৰশংসা নিবিচাৰি কৰিব নোৱাৰাখিনি আৰু অজানিতে হৈ যোৱা ভুল ত্ৰুটিৰ বাবে ক্ষমা বিচাৰিছো। অসমৰ আগশাৰীৰ চিৰ নমস্য পৰিত্ৰতম শিক্ষানুষ্ঠান বৰপেটাৰোড্ হাউলী মহাবিদ্যালয়ৰ সুনাম, উন্নতি, গৌৰৱ আৰু উজ্জ্বল ভৱিষ্যৎ কামনা কৰি মোৰ প্ৰতিবেদনৰ সামৰণি মাৰিছো।

জয়তু বি. এইচ. কলেজ

জয়তু বি.এইচ.কলেজ ছাত্ৰ একতা সভা

শ্ৰীগৌতম দাস
সহঃ সাধাৰণ সম্পাদক
বি. এইচ. কলেজ ছাত্ৰ একতা সভা

শৰীৰ চৰ্চা বিভাগৰ সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন ঃ

প্ৰতিবেদনৰ পাতনিতে বৰপেটাৰোড় হাউলী মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰতি থকা মোৰ শ্ৰদ্ধা জনাইছো আৰু লগতে যি সকল মহান ব্যক্তিৰ অক্লান্ত শ্ৰম আৰু ত্যাগৰ বিনিময়ত এই মহান শিক্ষানুষ্ঠানখন গঢ়ি উঠিছে তেওঁলোকলৈও মই মোৰ গভীৰ শ্ৰদ্ধা নিবেদন কৰিছোঁ। মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষ, উপাধ্যক্ষ, অধ্যাপক-অধ্যাপিকা তথা সমূহ কৰ্মচাৰীবৃন্দলৈ মোৰ প্ৰতিবেদনৰ দ্বাৰা আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা জ্ঞাপন কৰিছো।

প্ৰতিবেদনৰ আৰম্ভণিতে মই কৃতজ্ঞতা জনাইছো সেই সকল বন্ধু-বান্ধবীলৈ যি সকলে মোক বি.এইচ.কলেজৰ ২০০৩-০৪ বৰ্ষৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ সাধাৰণ নিৰ্বাচনত শৰীৰ চৰ্চা (ব্যায়াম) বিভাগৰ সম্পাদক হিচাপে নিৰ্বাচিত কৰিলে তেওঁলোকৰ ওচৰত মই চিৰকৃতজ্ঞ। বৰপেটাৰোড় হাউলী মহাবিদ্যালয়ৰ দৰে এখন মহান অনুষ্ঠানৰ শৰীৰ চৰ্চা বিভাগৰ সম্পাদক হ'বলৈ পাই মই নথৈ আনন্দিত।

প্ৰতি বছৰে অনুষ্ঠিত হোৱাৰ দৰে মোৰ কাৰ্য্যকালতো "মহাবিদ্যালয় সপ্তাহ" উপলক্ষে শৰীৰ চৰ্চা বিভাগৰ বিভিন্ন প্ৰতিযোগিতা অনুষ্ঠিত হয়। এই বছৰৰ শৰীৰ চৰ্চা বিভাগৰ প্ৰতিযোগিতা উদ্বোধন কৰে মাননীয় অধ্যক্ষ ড° ৰমেন্দ্ৰ কুমাৰ দাসদেৱে। এইবাৰ শৰীৰ চৰ্চা বিভাগৰ প্ৰায়ভাগ প্ৰতিযোগিতাত বহুতো প্ৰতিযোগীয়ে অংশ গ্ৰহণ কৰে। কিন্তু ছোৱালীৰ পাঞ্জা প্ৰতিযোগিতাত প্ৰতিযোগীৰ সংখ্যা তেনেই কম আছিল। দুখৰ বিষয় প্ৰতিযোগী সকলক যিখিনি সুবিধা দিব লাগিছিল সেইখিনি সুবিধা মই তেওঁলোকক দিব পৰা নাছিলো। সেইবাবে মই এই প্ৰতিবেদনৰ দ্বাৰা তেওঁলোকৰ ওচৰত ক্ষমা বিচাৰিছো।

মোৰ কাৰ্য্যকালত বিভিন্ন দিশত উৎসাহ পৰামৰ্শ দিয়া মোৰ তত্বাৱধায়ক অধ্যাপক শ্ৰীযুত বাবুৰাম বসুমতাৰী চাৰ, মাননীয় অধ্যক্ষ ড° ৰমেন্দ্ৰ কুমাৰ দাস মহোদয় তথা অধ্যাপক শ্ৰীযুত বিমল বসুমতাৰী চাৰলৈ মই এই প্ৰতিবেদনৰ দ্বাৰা শ্ৰদ্ধা জ্ঞাপন কৰিছোঁ। তাৰোপৰি শৰীৰ চৰ্চা বিভাগৰ খেল সমূহ সুচাৰুৰূপে চলাই নিয়াত বিচাৰক হিচাপে শ্ৰীযুত ৰুবুল মিশ্ৰ আৰু শ্ৰীযুত দিগন্ত দাসলৈ মই ধন্যবাদ আৰু কৃতজ্ঞতা জনাইছোঁ।

মোৰ কাৰ্যকালত মোক বিভিন্ন দিশত সহায় কৰা বন্ধু বান্ধৱী সকল হ'ল - শেখ ছাদুল্লা, খাইৰুল, বদৰুল, ছাইফুদ্দিন, আয়োব, হেল্লাল, বাহাৰুল, মনছুৰ, নজৰুল, ইউছুব, মকিবুল, চিৰাজুল, ৰেকিবুল, মুকুট, পংকজ, মফিকুল, হৰেন, মণিৰ, ছানিয়াৰা, ৰহিলা, শিৰীয়া, আমতাৰা, মন, বনিতা, খোচমীতা মনোৱাৰা, ৰেস্মা, ৰেজিনা, খাতিন আদিলৈ মোৰ আন্তৰিক হিয়া ভৰা মৰম আৰু কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

সদৌ শেষত বি. এইচ. কলেজৰ সৰ্বাঙ্গীন উজ্জ্বল ভৱিষ্যত কামনাৰ লগতে অধ্যক্ষ, উপাধ্যক্ষ, অধ্যাপক-অধ্যাপিকা তথা ন-পুৰণি ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ ভৱিষ্যত মঙ্গল কামনা কৰি অজানিত ভুল-ত্ৰুটিৰ মাৰ্জনা বিচাৰি মোৰ প্ৰতিবেদনৰ সামৰণি মাৰিছোঁ।

"জয়তু বি. এইচ. কলেজ"

ধন্যবাদেৰে -
আলী আহমদ খান (পাৰভেজ)
সম্পাদক, শৰীৰ চৰ্চা (ব্যায়াম) বিভাগ
বি. এইচ. কলেজ ছাত্ৰ একতা সভা

সাংস্কৃতিক বিভাগৰ সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন ঃ

প্ৰতিবেদনৰ পাতনিতে বি. এইচ. কলেজৰ সমূহ ছাত্ৰ ছাত্ৰী তথা শিক্ষক-শিক্ষয়ত্ৰীক মই মোৰ হিয়াভৰা অভিনন্দন জ্ঞাপন কৰিছো।

বিগত বছৰৰ দৰে এই বছৰো "আমাৰ মহাবিদ্যালয় সপ্তাহ" ত সাংস্কৃতিক বিভাগৰ বিভিন্ন প্ৰতিযোগিতা অনুষ্ঠিত হৈ যায়। কিন্তু মই এটা কথাত বৰ দুঃখিত যে প্ৰতিযোগিতাৰ তুলনাত প্ৰতিযোগীৰ সংখ্যা নিচেই তাকৰ আছিল।

বিভিন্ন প্ৰান্তৰ পৰা আহি আমাৰ মহাবিদ্যালয়ত নাম ভৰ্তি কৰা ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলক আনুষ্ঠানিকভাবে আকোঁৱালি লোৱাৰ উদ্দেশ্যে এই বছৰো ২৭/৮/০৪ আৰু ২৮/৮/০৪ তাৰিখে নৱাগত আদৰণি সভা পতা হয়। ২৮/৮/০৪ তাৰিখে সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠান পতা হয়। এই অনুষ্ঠানত গুৱাহাটীৰ পৰা নিমন্ত্ৰিত প্ৰাণদ্বীপ বৰুৱা, নিতুমণি দত্ত আৰু মনদ্বীপ ৰাজখোৱাই সঙ্গীত পৰিৱেশন কৰি মঞ্চ আকৰ্ষণীয় কৰিছিল। উক্ত অনুষ্ঠানত আমাৰ কলেজৰ বৰ্ণালী দাস আৰু তুলেন পাঠকে তেওঁলোকৰ মনোমোহা কণ্ঠেৰে মঞ্চ আকৰ্ষণীয় কৰি তুলিছিল।

মোৰ কাৰ্যকালত মোৰ বিভাগৰ ভাৰপ্ৰাপ্ত অধ্যাপক শ্ৰীদামোদৰ চৌধুৰীদেৱ ওচৰত মই চিৰকৃতজ্ঞ হৈ ৰ'ম। তেওঁ মোক সকলো কামতে সহায় কৰিছিল।

মোৰ কাৰ্যকালৰ বিভিন্ন সময়ত বিভিন্নজনৰ ওচৰত নানা ধৰণৰ ভুল-ত্ৰুটি হ'ব পাৰে সেইবাবে সকলোৰে ওচৰত মই ক্ষমা মাগিছো। মোৰ কাৰ্যকালত মোক সকলো কামতে সহায় আগবঢ়োৱা বন্ধু-বান্ধৱীসকল ঃ জিতু, অৰূপ, প্ৰণৱ, চুনু, বি কীৰ্তি, বাপ্পি, বাসু (টুপী) ৰাকেশ, গদাধৰ, কৌশিক, হিমাংশুদা, নিকুঞ্জ দা, জো মিথুন (পইতেল), বৰ্ণালী, লীনা, বিন্ধু, কৃষ্ণা আৰু নিকিতালৈ মোৰ আন্তৰিক শুভেচ্ছা আৰু ধন্যবাদ জনালো।

সদৌ শেষত বি. এইচ. কলেজৰ সৰ্বাঙ্গীন উন্নতি কামনা কৰি প্ৰতিবেদন সামৰণি মাৰিলো।

জয়তু বি. এইচ. কলেজ

ধন্যবাদেৰে -

শ্ৰী দিপাঙ্কৰ দাস

সাংস্কৃতিক সম্পাদক

'ছাত্ৰী জিৰণি কোঠা'ৰ সম্পাদিকাৰ প্ৰতিবেদন :

প্ৰতিবেদনৰ আৰম্ভণিতে যি সকল স্বনামধন্য ব্যক্তিৰ ঐকান্তিক শ্ৰম আৰু ত্যাগৰ বিনিময়ত এই মহান শিক্ষানুষ্ঠানখন দোপত দোপে উন্নতিৰ শিখৰত আগবাঢ়িছে তেওঁলোকলৈ মোৰ অশ্ৰুসিক্ত শ্ৰদ্ধা জ্ঞাপন কৰি প্ৰতিবেদনৰ পাতনি মেলিছো।

'নাক'ৰ পৰা 'B' " গ্ৰেড প্ৰাপ্ত বি.এইচ. মহাবিদ্যালয়ৰ মাননীয় অধ্যক্ষা মহোদয়া ড° কুঞ্জ কুসুম কাকতি, সৌ-সিদিনা অৱসৰ গ্ৰহণ কৰা অধ্যক্ষ আৰু উপাধ্যক্ষদ্বয় ক্ৰমে ড° ৰমেন্দ্ৰ কুমাৰ দাস আৰু ড° কৃষ্ণ কিংকৰ মহন্ত, মহাবিদ্যালয়ৰ সমূহ অধ্যাপক-অধ্যাপিকা সমন্বিতে কৰ্মচাৰী বৃন্দলৈও মই মোৰ অকৃত্ৰিম শ্ৰদ্ধা আৰু প্ৰণাম যাঁচিছো।

বি.এইচ. মহাবিদ্যালয়ৰ চিনা ঐতিহ্যমণ্ডিত মহাবিদ্যালয় এখনৰ '২০০৩-০৪' বৰ্ষৰ "ছাত্ৰ-একতা সভা"ৰ নিৰ্বাচনত যিসকল ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে মোক "ছাত্ৰী জিৰণি কোঠা"ৰ সম্পাদিকা হিচাপে নিৰ্বাচিত কৰিলে সেই সকলো বি.এইচিয়ানৰ ওচৰত মই চিৰকৃতজ্ঞ।

বিগত বছৰৰ দৰে এইবেলিও আমাৰ মহাবিদ্যালয় চৌহদত "মহাবিদ্যালয় সপ্তাহ" আৰু বাৰ্ষিক খেলসমূহ অতি উলহ মালহেৰে উদ্‌যাপিত হৈ যায়। লগতে মোৰ বিভাগৰ খেলসমূহ সুচাৰুৰূপে সম্পন্ন হৈ যায়। অনেক হিতাকাঙ্খী ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ পৰামৰ্শ তথা সহায় সহযোগিতাত মই লুডু, কেৰম, দবা, চাইনিজ চেকাৰ্চ, মেহেন্দি আৰ্ট কম্পিটিছন প্ৰতিযোগিতা অনুষ্ঠিত কৰাৰ উপৰিও এইবেলি এক নতুন আকৰ্ষণীয় প্ৰতিযোগিতা "মিউজিকেল চেয়াৰ" পাতিছিলো। প্ৰতিযোগীসকলে বিভিন্ন প্ৰতিযোগিতাত অংশগ্ৰহণ কৰি তেওঁলোকৰ পাৰদৰ্শিতা দেখুৱাইছিল। প্ৰতিযোগীসমূহলৈ মোৰ হিয়াভৰা অভিনন্দন থাকিল।

মোৰ কাৰ্য্যকালৰ সফলতা-বিফলতা বিচাৰৰ সমস্ত ভাৰ প্ৰতিজন বি.এইচিয়ানৰ ওপৰত ন্যস্ত কৰিলো। বিগত কাৰ্য্যকালত যিবোৰ খুঁত ৰৈ গৈছে, আশাকৰো পৰৱৰ্তী সম্পাদিকাই সেইবোৰ আঁতৰোৱাৰ যত্ন কৰিব। মোৰ কাৰ্য্যকালত নানা দিশত সহায়ৰ হাত আগবঢ়োৱা মোৰ তত্বাৱধায়িকা অধ্যাপিকা ধীৰা ভট্ট বাইদেউ, ছাত্ৰ একতা

সভাৰ ভাৰপ্ৰাপ্ত অধ্যাপক এ.চি. কলিতা ছাৰলৈ এই প্ৰতিবেদনৰ মাধ্যমেৰে শ্ৰদ্ধা নিবেদিছো। তাৰোপৰি মোৰ খেল পৰিচালনাৰ দিশত আন্তৰিকভাৱে সহায় আগবঢ়োৱা বন্ধু-বান্ধৱী, দাদা বাইদেউ, ভাইটি-ভণ্টি সকল হ'ল পাপৰি, নন্দিতা, টীংকু, নমিতা, ডেইজী, হীমা, ডলু, ৰহিম দা, জয়ন্ত দা, নগেন দা (কেণ্টিন), জয়ন্ত দা (ষ্টুডেণ্টচ ক'ৰনাৰ), নীলাক্ষি বা, নিবেদিতা বা, মৌচুমী বা, ৰহিম দা, কবৰী বা, গৌতম ভাইটি, বিদ্যুৎ-বিকাশ ভাইটি, ভণ্টি সোণমণি, '২০০৩-০৪' বৰ্ষৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ সমূহ সম্পাদক আৰু বহুতো। উক্ত সমূহ বন্ধু-বান্ধৱী, দাদা-বাইদেউ, ভাই-ভনী তথা বি.এইচ. কলেজৰ ছাত্ৰাবাস আৰু ছাত্ৰী নিবাসৰ সমূহ আবাসীবৃন্দৰ সহায় সহযোগিতা অবিহনে মই মোৰ বিভাগৰ খেলসমূহ সুচাৰু ৰূপে চলাব নোৱাৰিলোহেঁতেন। সেয়েহে আটাইৰে ওচৰত মই চিৰকৃতজ্ঞ।

সদৌ শেষত মোৰ কাৰ্য্য কালচোৱাত অজানিতে হোৱা ভুল-ত্ৰুটিৰ বাবে সকলোৰে ওচৰত মাৰ্জনা বিচাৰি তথা বি.এইচ. মহাবিদ্যালয়ৰ ঐক্য, শান্তি আৰু প্ৰগতি কামনা কৰি মই মোৰ প্ৰতিবেদন সামৰিলোঁ।

"জয়তু বি.এইচ. কলেজ"

"জয় আই অসম"

ধন্যবাদেৰে ....

চোভানা বেগম (মমী)
সম্পাদিকা, "ছাত্ৰী জিৰণি কোঠা"
বি.এইচ. কলেজ ছাত্ৰ একতা সভা

লঘু খেল বিভাগৰ সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন ঃ

প্ৰতিবেদনৰ পাতনিতে বি.এইচ. মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰতি থকা মোৰ শ্ৰদ্ধা জনাইছোঁ আৰু লগতে যিসকল মহান ব্যক্তিৰ অক্লান্ত শ্ৰম আৰু ত্যাগৰ বিনিময়ত এই মহৎ শিক্ষানুষ্ঠান গঢ়ি উঠিছে তেওঁলোকলৈও মই মোৰ গভীৰ শ্ৰদ্ধা নিবেদন কৰিছোঁ। মহাবিদ্যালয়ৰ সমূহ অধ্যাপক-অধ্যাপিকা তথা কৰ্মীবৃন্দলৈ মোৰ আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

বুকুত সু-উচ্চ হিমালয়ৰ দৰে দৃঢ়তালৈ জাতিৰ দুৰ্যোগৰ বেলিকাও সপোন গঢ়িবলৈ আহি সপোনে বাস্তৱ ৰূপ পোৱাৰ আগমুহূৰ্তত ; ভয়াবহ দুৰ্ঘটনাত পতিত হ'ব লগা সেই সাত ভনীলৈ আমাৰ অশ্ৰুসিক্ত প্ৰনিপাত জনাইছোঁ।

২০০৩-০৪ চনত বি.এইচ. মহাবিদ্যালয়ৰ দৰে এখন গৌৰৱমণ্ডিত শিক্ষানুষ্ঠানৰ সেৱা আগবঢ়াবলৈ সুবিধা দি মোক লঘু খেল বিভাগৰ সম্পাদকৰূপে নিৰ্বাচিত কৰা বাবে মই মহাবিদ্যালয়ৰ সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ ওচৰত চিৰকৃতজ্ঞ। এনেকুৱা এটা গধুৰ দায়িত্ব গ্ৰহণ কৰাৰ সুযোগ পোৱাত মই সঁচাকৈয়ে আনন্দিত। এই কৰ্তব্য পালনত কিমান দূৰ কৃতকাৰ্য্য হৈছোঁ, সেয়া আপোনালোকৰ বিচাৰ্য্য।

২০০৩-০৪ চনৰ 'কলেজ সপ্তাহ' চলাই নিয়াত কিছু অসুবিধা হৈছিল যদিও এই ক্ষেত্ৰত লঘু খেল বিভাগৰ ভাৰপ্ৰাপ্ত অধ্যাপক শ্ৰীযুত কুলজিৎ পাঠক চাৰে যথেষ্ট সহায় সহযোগ আগবঢ়াইছিল। সেয়ে মই তেওঁলৈ আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা জনাইছোঁ।

মোৰ কাৰ্য্যকালত সহায়-সহযোগিতা আগবঢ়োৱা ছাত্ৰ একতা সভাৰ সদস্যসকলৰ উপৰিও বাবুল, দ্বীপ, ছমিৰ, ফাৰুক, মামুন, চম্পা, কল্যান (বাবু), লুইত, মকিব, ছাদুল্লাহ, মৰমি, প্ৰণিতা, চেমিমা, ছাইদুৰ, তপন, বুলবুল, মৌচুমি, আৰিফা (চিমি), জামাল আদিলৈ মোৰ আন্তৰিক ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

সৰ্বশেষত মই মোৰ অজ্ঞানিতে কৰা ভুল-ত্ৰুটিবোৰৰ বাবে মাৰ্জনা বিচাৰি বি.এইচ. মহাবিদ্যালয়ৰ সৰ্বাংগীন উন্নতি কামনা কৰি মোৰ প্ৰতিবেদন সামৰিছোঁ।

"জয়তু বি.এইচ. মহাবিদ্যালয়"

"জয়তু বি.এইচ. মহাবিদ্যালয় ছাত্ৰ একতা সভা"

ধন্যবাদেৰে -

মেহবুব হুছেইন (ফৰমান)

সম্পাদক, লঘু খেল বিভাগ

বি.এইচ. কলেজ ছাত্ৰ একতা সভা

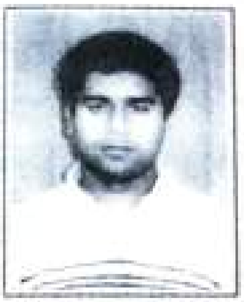

Report from the Secretary of Athletic Section

I was elected as the Secretary of Athletic Section and during my period athletic took place from 26-12-2003 to 30-12-2003. The opening ceremony of the annual Athletic event was inaugurated by Ex-Vice Principal of our college, Prof. Dilip Ranjan Dutta.

Competition for several games such as Race, Discuss throw, Javelin throw and Kabadi were arranged and participants took part in it. The Prof. in-charge Mr. Promod ch. Bora and Mr. Mrinal Kanti Bhowmik helped me in every step and enabled me to run my term successfully. Monoj Pathak was another person who helped me in every game and I am really grateful to him.

The two best Athletes of the Year 2003 are Siddhartha Roy and Kalpana Das. I congratulate them and wish them to be the best Athletes every year.

In conclusion, I want to say sorry if I have done anything wrong. I wish our college a bright future.

LONG LIVE B. H. COLLEGE
STUDENTS' UNION

With thanks -
Sri Dhriti Roy
Secretary, Athletics Section
B. H. College Students' Union

গুৰু খেল বিভাগৰ সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন ঃ

প্ৰতিবেদনৰ আৰম্ভণিতে সমূহ জ্ঞাত অজ্ঞাত বীৰ যিসকলে নিজৰ কেঁচা তেজেৰে অসমৰ মাটি ৰাঙলী কৰি অসমৰ মাটিৰ পৰা চিৰদিনৰ কাৰণে শ্বহীদ হৈ গ'ল, সেই মহান শ্বহীদসকলৰ আত্মাৰ চিৰশান্তি কামনা কৰি মই মোৰ আন্তৰিকতা আৰু তেখেতসকলৰ চৰণত শতকোটি "প্ৰণাম" আৰু শ্ৰদ্ধাঞ্জলি জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

বি. এইচ. কলেজৰ দৰে এখন গৌৰৱমণ্ডিত শিক্ষানুষ্ঠানৰ সেৱা কৰিবলৈ সুবিধা দি মোক গুৰু খেল বিভাগৰ সম্পাদক ৰূপে নিৰ্বাচিত কৰাৰ বাবে মই মহাবিদ্যালয়ৰ সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ ওচৰত চিৰকৃতজ্ঞ । নাজানো মোৰ এই কৰ্তব্য পালনত কিমান দুৰ কৃতকাৰ্য্য হৈছো সেয়া আপোনালোকৰ বিচাৰ্য্য।

বিগত বছৰবোৰৰ দৰে এইবাৰো গুৰু খেল বিভাগৰ প্ৰতিযোগিতাসমূহ সুচাৰুৰূপে হৈ যায়। এই প্ৰতিযোগিতাসমূহত বিভিন্ন প্ৰতিযোগীয়ে তেওঁলোকৰ পাৰদৰ্শিতা দেখুৱায়। তেওঁলোকলৈ মোৰ হিয়াভৰা অভিনন্দন যাচিছোঁ ।

মোক সকলো কাম-কাজত সং দিহা পৰামৰ্শ আগবঢ়োৱাৰ লগতে লাগি ভাগি সহায় কৰা মোৰ তত্বাৱধায়ক অধ্যাপক মাননীয় শ্ৰীযুত মুন দাস চাৰৰ কথা মই কেতিয়াও পাহৰিব নোৱাৰিম । তেখেতলৈ মোৰ আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা আৰু কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিলো আৰু লগতে মোৰ হৈ কষ্ট স্বীকাৰ কৰা বন্ধু-বান্ধৱীসকললৈ মোৰ হিয়াভৰা আন্তৰিক ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিলোঁ ।

সদৌ শেষত বি. এইচ. কলেজৰ অধ্যক্ষ, উপাধ্যক্ষ, অধ্যাপক-অধ্যাপিকা তথা ন-পুৰণি ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকললৈ মোৰ আন্তৰিক অভিনন্দন জ্ঞাপন কৰিছো আৰু লগতে এই কলেজখনৰ উজ্জ্বল ভৱিষ্যত কামনা কৰি ইমানতে মোৰ প্ৰতিবেদনৰ সামৰণি মাৰিছোঁ ।

জয়তু বি. এইচ্. কলেজ ,
জয়তু ছাত্ৰ একতা সভা ।

শ্ৰী পিংকু দাস
সম্পাদক, গুৰু খেল বিভাগ
বি. এইচ্. কলেজ ছাত্ৰ একতা সভা

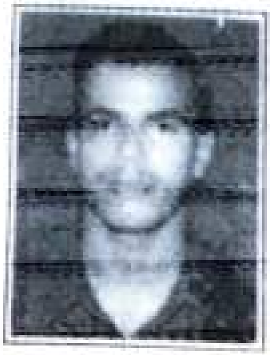

ছাত্ৰ জিৰণিকোঠাৰ সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন ঃ

প্ৰতিবেদনৰ পাতনিতে মই মোৰ শ্ৰদ্ধা আৰু ভক্তি সেই মহান পূজ্য ব্যক্তিসকল চৰণত অৰ্পন কৰিছোঁ, যি সকলৰ ত্যাগ আৰু আশাশুধীয়া প্ৰচেষ্টাৰ ফলত এই 'কল্পতৰু' সদৃশ বি. এইচ. মহাবিদ্যালয় গঢ় লৈ উঠিছিল । যি বৃক্ষৰ সুফল সম্প্ৰতি চাৰিওফালে বিস্তাৰিত হৈ এই বৃহত্তৰ অঞ্চললৈ গৌৰৱৰ বতৰা কঢ়িয়াই আনিবলৈ সক্ষম হৈছে।

এনে এখন গৌৰৱমণ্ডিত মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ হৈ থাকোতেই মোৰ 'ছাত্ৰ জিৰণিকোঠা'ৰ সম্পাদক হোবাৰো সৌভাগ্যকণ ঘটিছিল । যিসকল বন্ধু-বান্ধৱীৰ অনুপ্ৰেৰণা আৰু সহযোগিতা লাভ কৰি 'ছাত্ৰ একতা সভা'ৰ নিৰ্বাচনত জয় লাভ কৰিছিলো সেই আটাইবিলাকৰ ওচৰতে মই চিৰঋণী হৈ থাকিম ।

বিগত বছৰবোৰৰ দৰে মোৰ কাৰ্যাকালতো 'কলেজ সপ্তাহ' উপলক্ষে বিভিন্ন ধৰণৰ খেল-ধেমালি প্ৰতিযোগিতা ছাত্ৰ জিৰণি কোঠাৰ তৰফৰ পৰা আয়োজিত কৰা হৈছিল । প্ৰতিযোগিতা সমূহত প্ৰতিযোগীৰ সংখ্যা চকুত লগা বিধৰ আছিল । বিশেষকৈ 'দবা' প্ৰতিযোগিতাত প্ৰতিযোগীৰ সংখ্যা ইমানেই বেছি আছিল যে শেষ মহাবিদ্যালয়ৰ অন্য শ্ৰেণী কোঠাতো খেল সমূহ চলাবলৈ বাধ্য হৈছিলো । এই ছেগা মই আটাইবিলাক অংশ গ্ৰহণকাৰী প্ৰতিযোগীকে ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিলোঁ ।

মোৰ কাৰ্যকালৰ সময়ছোৱাত মই কিমান সফলতা প্ৰদৰ্শন কৰিব পাৰি সেয়া মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰহে বিচাৰ্যৰ বিষয় । অজানিতে হৈ যোৱা ভু ভ্ৰান্তিৰ বাবে প্ৰতিবেদনৰ জৰিয়তে ক্ষমা মাৰ্জনা বিচাৰিছোঁ ।

মোক সকলো কাম-কাজতে সৎ দিহা পৰামৰ্শ আগবঢ়াই ছাঁটোৰ দৰে থাকি সহায় কৰা মোৰ তত্বাৱধায়ক অধ্যাপক মাননীয় শ্ৰীযুত মহেশ কেডিয়া কথা মই কেতিয়াও পাহৰিব নোৱাৰিম । তেখেতলৈ মোৰ আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিলোঁ, লগতে মোৰ হৈ কষ্ট স্বীকাৰ কৰা বন্ধু-বান্ধৱীসকল জয়ন্ত, চুনু, ৰাকেশ, জিতু, মণ্টু, ডিম্বেশ্বৰ, দিগন্ত, ৰিংকু, নৱজিৎ, অণু, সঞ্জয়, অভিজিৎ, পিংকু আদি আটাইলৈ মোৰ হিয়াভৰা আন্তৰিক ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰি

সদৌ শেষত বি. এইচ্. কলেজৰ অধ্যক্ষ, উপাধ্যক্ষ, অধ্যাপক-অধ্যাপিকা তথা ন-পুৰণি ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকললৈ মোৰ আন্তৰিক অভিনন্দন জ্ঞাপন কৰিছোঁ আৰু লগতে এই মহাবিদ্যালয়ৰ ঐক্য, শান্তি আৰু উজ্জ্বল ভবিষ্যত কামনা কৰি ইমানতে মোৰ প্ৰতিবেদনৰ সামৰণি মাৰিছোঁ ।

জয়তু বি. এইচ্. কলেজ,
জয়তু ছাত্ৰ একতা সভা ।

শ্ৰী মৃণাল জ্যোতি দাস
সম্পাদক, ছাত্ৰ জিৰণি কোঠা
বি. এইচ্. কলেজ ছাত্ৰ একতা সভা।

বি, এইচ, কলেজৰ আলোচনী সম্পাদক আৰু তত্ত্বাৱধায়কসকল

	বৰ্ষ	সম্পাদক	তত্ত্বাৱধায়ক
১।	১৯৭১/৭২	আনোৱাৰ হুছেইন	অতুল চন্দ্ৰ বৰ্মন, সুনীল নাৰায়ণ গোস্বামী (যুগ্ম সংখ্যা)
২।	১৯৭২/৭৩	মোঃ নুৰ এলাহি	
৩।	১৯৭৩/৭৪	মোঃ আব্দুল আজিজ আহমেদ	গুণীন্দ্ৰ নাথ চৌধুৰী, গোলকেশ্বৰ গোস্বামী
৪।	১৯৭৪/৭৫	মোঃ নজৰুল ইছলাম	গোলকেশ্বৰ গোস্বামী
৫।	১৯৭৫/৭৬	শ্ৰী ফনীন্দ্ৰ মহন্ত	গোলকেশ্বৰ গোস্বামী
৬।	১৯৭৬/৭৭	শ্ৰী ধনকান্ত দাস	গোলকেশ্বৰ গোস্বামী
৭।	১৯৭৯/৮০	ফৰীদ আলী আকবৰ	খগেশ্বৰ নাথ, তড়িৎ চৌধুৰী
	১৯৭৭/৭৮		
৮।	১৯৮০/৮১	শ্ৰী হেমেন দাস	খগেশ্বৰ নাথ
৯।	১৯৮২/৮৩	শ্ৰী সমীৰণ মজুমদাৰ	গুণীন্দ্ৰ নাথ চৌধুৰী, উত্তম কুমাৰ পাঠক
১০।	১৯৮৩/৮৪	মোঃ হবিবৰ ৰহমান	খগেশ্বৰ নাথ
১১।	১৯৮৪/৮৫	শ্ৰী বলদেৱ বাড়া	ৰবীন্দ্ৰ ভট্টাচাৰ্য্য, তড়িৎ চৌধুৰী
১২।	১৯৮৫/৮৬	মোঃ মকবুল হুচেইন খান মোঃ নজৰুল ইছলাম শ্ৰী ৰতন সাউদ	ৰবীন্দ্ৰ ভট্টাচাৰ্য্য, উত্তম কুমাৰ পাঠক
১৩।	১৯৮৬/৮৭	শ্ৰী ধ্ৰুৱকুমাৰ তালুকদাৰ মোঃ আব্দুচ চামাদ আহমেদ	খগেশ্বৰ নাথ
১৪।	১৯৮৭/৮৮	মোঃ মোস্তাক আলী শ্ৰী ৰাজেন শৰ্মা	অৰুণ কুমাৰ দাস
১৫।	১৯৮৮/৮৯	শ্ৰী প্ৰাণজিৎ সূত্ৰধৰ মোঃ ছফিউৰ ৰহমান	ফুলকুমাৰী কলিতা
১৬।	১৯৮৯/৯০	শ্ৰী মৃগেন তালুকদাৰ আঃ আহাদ আহমেদ	গুণীন্দ্ৰ নাথ চৌধুৰী
১৭।	১৯৯০/৯১	জগবন্ধু দাস সহঃ মোঃ চাহেব আলী	ৰবীন্দ্ৰ ভট্টাচাৰ্য্য
১৮।	১৯৯১/৯২	হেমন্ত কুমাৰ দাস সঞ্জীৱ মুদৈ	ৰবীন্দ্ৰ ভট্টাচাৰ্য্য
১৯।	১৯৯২/৯৩	ব্ৰজেন দাস আব্দুল ৰৌফ	ৰবীন্দ্ৰ ভট্টাচাৰ্য্য
২০।	১৯৯৩/৯৪	শ্ৰী সমীৰ কুমাৰ সাহা	ৰবীন্দ্ৰ ভট্টাচাৰ্য্য (যুগ্ম সংখ্যা)
২১।	১৯৯৪/৯৫	আলাউদ্দিন আহমেদ	সুজন চন্দ্ৰ নাথ, ড° অমল চন্দ্ৰ ভৌমিক
২২।	১৯৯৫/৯৬	শ্ৰী ভূপেন বৰুৱা	ৰবীন্দ্ৰ ভট্টাচাৰ্য্য
২৩।	১৯৯৬/৯৭	শ্ৰী দিলীপ পাল	ড° ৰমেন্দ্ৰ কুমাৰ দাস
২৪।	১৯৯৭/৯৮	শ্ৰী গৌতম দাস	ড° ৰমেন্দ্ৰ কুমাৰ দাস
২৫।	১৯৯৮/৯৯	খাইৰুল ইছলাম	সুজন চন্দ্ৰ নাথ
২৬।	১৯৯৯/২০০০	শ্ৰী নীলকমল ডেকা	নয়নেন্দ্ৰ নাৰায়ণ দেৱচৌধুৰী (প্ৰকাশ হোৱা নাই)
২৭।	২০০০/২০০১	মুকেশ বসুমতাৰী	নয়নেন্দ্ৰ নাৰায়ণ দেৱচৌধুৰী (প্ৰকাশ হোৱা নাই)
২৮।	২০০১/২০০২	জয়দেৱ নাথ	দীপমণি দাস
২৯।	২০০২/২০০৩	দীপাঙ্কৰ বায়ন (বন্টু)	দীপমণি দাস
৩০।	২০০৩/২০০৪	ৰেকিবুল ইছলাম (বিংকু)	ড° বিষ্ণু চৰণ দাস

(প্ৰাক্তন সম্পাদক গৌতম দাসৰ সহায় লৈ উক্ত তালিকাখন যুগুতোৱা হ'ল। - সম্পাদক)